

III. Oktatási blokk

Adók könyvvizsgálatának módszertani kérdései (3,5*45 perc)

3. Az adók könyvvizsgálatának módszertani kérdései/1. dia

Az oktatási blokk tartalma

3. Adók könyvvizsgálatának módszertani kérdései

- 3.1. Bevezető
- 3.2. Adókapcsolatok könyvvizsgálati megközelítése
- 3.3. ÁFA
- 3.4. Személyi jellegű „adók” (terhek)
- 3.5. Tao
- 3.6. HIPA
- 3.7. Egyéb adónemek (EKÁER; Reklámadó)
- 3.8. Adójogszabályok adónemenkénti gyűjteménye

3.1. Bevezető

Mint arra az aktív könyvvizsgálók közül még sokan emlékezhetnek, ezen intézmény hazánkban hosszú ideig csipkerózsika álmát aludta, a mai értelemben vett könyvvizsgálói tevékenység lényegében nem folyt. Aztán 1988-ban, a rendszerváltás hajnalán az akkori „új Gt.” (1988. évi VI. sz. törvény) jelentette számunkra az áttörést: Ekkortól jelentek meg nagyobb számban a magánvállalkozások, ekkortól lett ezek mérete is nagyobb, ekkortól lett több valós igény az általunk nyújtott szolgáltatásokra.

S épp amiatt, mert egy teljesen új gazdasági környezetet kellett kialakítani, az adózással kapcsolatos előírások, szabályok is nagyjából ekkortól kezdtek „jobban változni”.

Akkortáiban egy közepes méretű szolgáltató cég nyugdíj előtt álló főkönyvelője panaszolta, hogy a „régiekhöz képest” követhetetlenül vált a jogszabályok módosulása. Ahhoz képest, hogy korábban az amúgy ritkán előforduló egy-egy törvénymódosítást még az elfogadása előtt nagyon alaposan átrágtak, köröztették a szakmában, majd a hatálybalépés előtt bőven volt idő a megismerésre, megértésre, „mostanra” ez a rendszer teljesen átalakult. Elszörnyedve mutatta decemberben, hogy a Magyar Közlöny 24. száma jelent meg, s kb. nyolcszáz „közlöny-oldalra” duzzadt az ilyen tárgyú éves olvasnivaló, ami álláspontja szerint – amellet, hogy rendkívül sok hibázási lehetőséget rejt magában – megemészthetetlen.

Az adózás mindig is sajátosan külön világ volt. Egyszerre féltek tőle, s egyben magától értetődően értették, ismerték is – vagy „magabiztosan” ezt a látszatot „illet” kelteni. Tény, hogy aki a gazdasággal foglalkozott, nem tehetette meg, hogy ezt kihagyja, még ha sok esetben az is lett volna a legkényelmesebb, a kapcsolódó kockázatokat legjobban elkerülő megoldás. Több esetben előfordult, hogy a könyvvizsgálatra vonatkozó szerződésben külön pontban szerepelt, hogy az audit és a kapcsolódó ellenőrzések során az adókra semmilyen módon nem terjedt ki a vizsgálat, azokkal összefüggésben a könyvvizsgálatot végző kizárt mindenféle következményt, az nem volt része a munkájának.

Ezzel összefüggésben – és kicsit előreszaladva – rögtön érdemes leszögezni: az ilyenféle kockázat-szűkítés, „kizárás” egészen biztosan nem felel meg a könyvvizsgálatra vonatkozó szabályoknak! A könyvvizsgálat – nagyon leegyszerűsítve – azt a célt szolgálja, hogy a pénzügyi döntéshozók döntéseit megalapozó információkat hitelesítse, megkönnyítve ezzel az érintett szakemberek munkáját. Azért, hogy ők saját habitusuk és felkészültségük függvényében jól dönthessenek, mi ezeket, a cégre vonatkozó közérdekű információkat (azaz: a „beszámolót”) kell, hogy leellenőrizzük, lévén azt egy elfogult fél, a menedzsment állította össze. (Ha nem lenne könyvvizsgálat, akkor egyrészt mindenki, aki szeretne informálódni az adott társaság gazdálkodásáról, saját maga kéne ilyen ellenőrzéseket lefolytasson. Ez nyilvánvalóan sok felesleges párhuzamosságot eredményezne, lényegesen több idő- és energiaráfordítással járna. Összességében nagyon nem lenne hatékony, másrészt távolról sem biztos, hogy mindenkinek egyforma lehetősége volna a szükséges vizsgálatok végrehajtására. Emellett e sok, egymás melletti vizsgálat ellehetetlenítené a normál működést is.)

3.1. Bevezető/1. dia

Miért is kell az adóval foglalkozni

Adózás és a kockázat.

Kell-e auditálni? (Elhárítható-e ez a kockázat?)

Mit értünk most „adózás”, „adókapcsolatok” alatt?

Szemponatok a mérlegeléshez:

- Könyvvizsgálat vs. adótanácsadás.
- Mit néz a minőségellenőr? (eredendő kockázat; infláció; nyelvezet; következmények: bírság; inkasszójog)
- Mi az olcsóbb? Könyvvizsgálat, vagy bírság?
- Titoktartás vs. feljelentési kötelezettség

Fellelhető segédanyagok.

Hatályosság (2015. június 4.)

Az adókkal kapcsolatos teendők – akár akarjuk, akár nem – szerves részét képezik a gazdálkodásnak. Adót évszázadok óta kell fizetni, és ez a belátható jövőben sem fog megváltozni. Senki sem szereti (leszámítva talán, akik ezzel foglalatzkodnak), de ettől még csinálni kell. S lehetőleg jól, amennyire lehet hibamentesen (kevés hibával). S ha mindenütt előfordul, a gazdálkodás szerves részét képezi, akkor az erről készített tükörben is muszáj szerepelnie. Ahogy nem hagyható figyelmen kívül a vagyon változása, a költségek, ráfordítások, bevételek alakulása, úgy az adóval összefüggő tételekkel sem tehető meg, hogy „nem foglalkoznak vele”. S ennek alapján a szükséges adózási teendők hatása szintén benne van a beszámolóban, az ehhez kapcsolódó történések is fontos információkat jelentenek, így bármilyen megkülönböztetés indokolatlan és egyben elfogadhatatlan is lenne. Összefoglalóan: a könyvvizsgálat lényegéből következően az „adókat” nem lehet kihagyni egy jogszerűen és megfelelő szakmaisággal végzett könyvvizsgálatból!

Ha egyszer tisztáztuk, hogy az adózással kapcsolatos történések is szerves részét képezik az auditnak, akkor itt az ideje annak is, hogy leszögezzük, mit értünk „adózás”, „adókapcsolatok” alatt. Azért kell erről is külön szólni, mert hazánkban az ezzel foglalkozó állami és önkormányzati hatóságok feladatköre bővebb, mint a szoros értelemben vett adóztatás, ennek során törődniük kell pl. vámmal, támogatásokkal is.

Ez az oktatási anyag, a jelen III. blokk a magyarországi könyvvizsgálók évenkénti kötelező továbbképzésre készült az MKVK illetékes testületei által elfogadott tematika alapján, emiatt most „csak” a szorosabb értelemben vett adókapcsolatokra terjed ki. Ezért most nem foglalkozunk sem a vámokkal, sem az egyébként széles körben elterjedt támogatásokkal sem!

Az adókapcsolatok könyvvizsgálatával összefüggésben még érdemes pár szempontot átgondolni.

Az egyik ezek közül rögtön egy üzleti megfontolás. Könyvvizsgálatot ma Magyarországon döntően csak olyan szakember végezhet, akinek ez a „főfoglalkozása”. S aki ezt választja, annak ezzel együtt azt is el kellett fogadnia, hogy milyen rész-tevékenységekre szerződhet anélkül, hogy veszélyeztetné a könyvvizsgálói függetlenségét. Az egyik ilyen „kiegészítő munka” lehet az adótanácsadás, adószakértői megbízás. Az külön munka, külön megállapodás – és – külön bevételi lehetőség is! Mérlegelni kell tehát azt is, hogy mennyire megyünk bele az adózással kapcsolatos részletekbe a „normál audit” során, hiszen itt lényegében saját magunknak jelentünk konkurenciát.

A könyvvizsgálat során feltárt tapasztalatokat a 260. témaszámú, az irányítással megbízott személyekkel történő kommunikációról szóló standard előírásainak megfelelően meg kell osztani a megbízókkal, ez ki kell, hogy terjedjen adott esetben az adózással összefüggő kérdésekre is. Ha viszont itt minden puskaport elsütünk, akkor mi marad a kiegészítő bevételre?

Nyilván nem könnyű ezt a határvonalat meghúzni! Nem is adható erre egyértelmű, pontos útmutató. Már láttuk, hogy kihagyni nem lehet, s az is világos, hogy nem célszerű „ingeny” átadni minden kapcsolódó tapasztalatot sem. És akkor hol legyen a vízváltó? Meddig audit, s mikortól tanácsadás? Ezt – mint a könyvvizsgálat során sok-sok más kérdést is – csak az adott helyzetben, és valamennyi kapcsolódó információ, valamint saját tudásának, tapasztalatainak ismeretében döntheti el a könyvvizsgáló. Az biztos, hogy a végletes, szélsőséges megoldások nem jók. Teljesen elhagyni sem lehet, de nem vehetjük át – még külsős tanácsadói szinten sem – a vizsgált társaság adóügyeinek irányítását. Hasonló ez ahhoz a dilemmához, hogy mit tegyünk, ha egy, a cég számára szokatlan számviteli, vagy jogi kérdésben – pl. egy beolvadással kapcsolatban – kérjük ki a véleményünket. Ott sem tehetjük meg, hogy mereven elzárkózunk minden válasz elől. Nem kérhetjük ki magunknak, hogy „ilyen csalárd módon akarják megszüntetni a standardokban elvárt könyvvizsgálói függetlenségünket”. De az sem vezethet jó eredményre, ha átvesszük az irányítást, s minden felmerülő részletkérdésben mi mondjuk meg, hogyan kéne eljárni, mi lenne a célszerű teendő. Itt is középen kell maradnunk. (A standardok kedvenc fordulata alapján: „A könyvvizsgáló szakmai megítélését alkalmazza.”)

A következő mérlegelendő gondolat, hogy mit ír elő a szakma (a szabályok, a standardok) egy könyvvizsgálóval szemben, az audit során, az adókapcsolatokkal összefüggésben? Rövidebben: Mit néz a minőségellenőr? Mi a szakma, a vonatkozó standardok elvárása?”

Ahhoz, hogy erre a kérdésre válaszolhassunk, először számviteli oldalról kell, hogy megvizsgáljuk a kérdést. Mit jelent a beszámoló-készítés, az évközi könyvvizsgáló oldaláról, hogy adókapcsolatai is vannak a társaságnak? Elsőre megállapíthatjuk, hogy ez is – legalábbis általánosan közelítve – egy kötelezettség. (S íme, egy újabb érvet is kaptunk az ellen, hogy ki lehet-e hagyni a szokásos felülvizsgálatból az adókat? Ki lehet-e hagyni egy lényeges, fontos kötelezettséget? Ugye, hogy nem!) Ha egyszer ez is egy kötelezettség, akkor első körben ugyanúgy kell bánni vele, mint bármely más hasonló elemmel. Meg kell vizsgálni, hogy mekkora kockázatot jelent a beszámolóban. Mekkora annak a kockázata, hogy hiba lehet benne, „valami elromlik” a kezelésekor. Milyen folyamatok részeként kezelik? Hogyan ellenőrzik? Ezek alapján mi miként álljunk hozzá stb. Szóval: Úgy auditáljuk az adókapcsolatokat is, akár a szállítókat? Mint bármilyen egyéb követelést? Első körben igen! De persze legyünk tekintettel a sajátosságaira is. Miért? Vannak ilyen sajátosságok? Mégis különbözik, mondjuk egy alapítóval szemben fennálló tartozástól?

A legjelentősebb differencia mindenképp az eltérő eredendő kockázatban rejlik. Az adó „mint egyszerű kötelezettség” azért néhány ponton tényleg más!

Rögtön a legelején adódik – sajnos – egy nagy különbség: A félreérthetőség. Az adójogszabályok nyelvezete, kidolgozottsága, de a mára állandósult rapid változásai is mind-mind azt erősítik, hogy az ebben lévő hibalehetőség sokkal magasabb, mint más – pl. tisztán számviteli jellegű – kérdések terén. Érdekes lenne visszakérdezni a korábban említett főkönyvelőnél, hogy mit szólna a mai állapotokhoz, amikor már várjuk az év végi adócsomagot, a változásokat, s ennek során akár új adónemek is hirtelen előkerülhetnek, ideiglenesnek hirdetettek állandósulhatnak és meglepő fordulatokkal lényegesen változhat az érintett adózói kör is (az esetleges kapcsolódó adminisztratív következményekről nem is beszélve – pl. EKAÉR). Ez önmagában jócskán emeli az adókapcsolatok eredendő kockázatát.

Aztán számításba kell venni az esetleges hibák lehetséges következményeit is. Addig, amíg egy szállító esetében – a bizalomvesztésből fakadó egyéb károkon kívül – a szerződés tartalma alapján késedelmi kamattal (és mára behajtási költségátalánnyal) növekedhetnek a terheink, az adóknál emellett még a bírság is duzzaszthatja a potenciális veszteséget.

Emellett az esetleges behajtás háttere is lényegesen különböző a többi „egyszerű kötelezettséghez” képest, gondoljunk csak pl. a NAV inkasszóhoz való jogára.

És itt kell azt is megállapítanunk, hogy épp a fenti sajátosságok miatt lengi körbe egy sajátos légkör ezt a témakört. A magasabb kockázat negatív következményeitől, az ebből fakadó többletfelelősségtől mindenki szabadulni szeretne. A gazdálkodó, a menedzsment és – értelemszerűen – a könyvvizsgáló is. Ez utóbbinál ráadásul épp a vezetőség ebbéli hozzáállása és annak lehetséges következményei lehetnek riasztó hatással, ha két ártatlannak tűnő kérdésre adott elhamarkodott válaszunk után a rossz gyakorlat minden következményét ránk akarják hárítani. S pláne, ha a tulajdonosi kör és a menedzsment eltér, akkor szinte adja magát a „fogjuk másra a baj okát” szemlélet. És végső soron – pláne, ha nem is adtunk tanácsot ez ügyben – mit is lehet valóban, jogosan ránk fogni, hogy az tényleg miattunk következett be? Első körben nyilván semmit. Finomabb vizsgálódás után is legfeljebb azt, hogy miért is nem vettük észre korábban a rossz gyakorlatot. Amire a szakszerű válasz csak az lehet: egy könyvvizsgálat sem eredményezheti, hogy minden hibát és eltérést sikerül felderíteni, nem létezhet olyan felülvizsgálat, ami után ne maradna feltáratlan rész, s maga az egész intézmény nem is erre lett kitalálva! Ezért (is) kell lényegességi küszöböt számoljunk, s ezért is adhatunk ki – adott esetben – hitelesítő véleményt tartalmazó jelentést akár feltárt, de nem javított hibák ellenére.

Tehát: Egy beszámoló auditja során nem hagyhatjuk ki az adókapcsolatokat sem, de nem ezek felülvizsgálatában merül ki a tevékenységünk, még csak azt sem mondhatjuk, hogy ez lenne a „fő csapás iránya”.

Végül, de nem utolsó sorban meg kell említenünk még egy fontos szempontot: Ez pedig a bizalom. A könyvvizsgálókba vetett bizalom. Hogy szakmailag és emberileg is a cégért vagyunk, tényleg a „köz javát szolgáljuk” (ami természetesen nem zárja ki, hogy ezért nekünk fizetnek, nem karitatív módon teljesítjük a küldetésünket). Ennek a bizalmi faktornak az adók esetében az a közvetlen folyománya, hogy mi nem büntetni akarunk, nem bírságolunk, így tőlünk normális esetben nem kell félni, s nem kell előlünk elrejteni a negatívumokat. Viszont lehet tőlünk kérdezni – még ha a válaszok előtt más, korábban említett szempontokat mérlegelnünk is kell. Ezt a helyzetet érdemes a hasznunkra fordítani, abból hosszú távon minden résztvevő csak profitálhat. Ennek a nélkülözhetetlen bizalmi faktornak a megőrzése, fenntartása rendkívül fontos számunkra. S emiatt kell még egy gondolatot hozzáfűzni a téma bevezetőjéhez, a „titoktartás vs. feljelentési kötelezettség” kérdését.

A kettő egymást kizárja! El kell döntenünk, hogy a mi munkánk hová tartozik.

A látszólag könnyen adódó válasz – természetesen a titoktartási oldal érvényes a munkánkra, általános titoktartási kötelezettségünk van – azonban nem teljes körűen érvényesül. A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2007. évi CXXXVI. törvény és a kapcsolódó egyéb jogszabályok tételes előírásai épp a másik megközelítést erősítik. És mégis: Az első válaszunk a jó, ez utóbbi az azt erősítő kivétel! Nemzetközi egyezmények alapján – egyébiránt teljesen jogosan – kell másképp eljárjunk a szóban forgó esetekben, de csak akkor. Ez az esetkör – legalábbis a megfelelő háttér tanulmányok és széles nemzetközi kitekintés nélkül – nem bővíthető anélkül, hogy az ne a könyvvizsgálat intézményének lejárataához, ellehetetlenítéséhez vezessen. Erre a jövőben is tekintettel kell lennie mindenkinek!

A fenti gondolatok alapján a jelen blokkban az adókapcsolatok könyvvizsgálati teendőihez szeretnénk segítséget nyújtani a gyakorlati munka során. Kicsit leegyszerűsítve: abban adnánk némi muníciót, hogy mit érdemes tenni egy audit során az adókapcsolatokkal. Ehhez elsőként gyorsan végigszaladunk a könyvvizsgálat egyes szakaszain – természetesen többnyire az adókkal összefüggő teendőkre koncentrálva, – majd az ennek során kiemelt, érintett adónemekre fókuszálva próbálunk kis esettanulmányokat végigtekinteni, megoldani.

Az adókapcsolatok ellenőrzésével kapcsolatban elég sok irodalom lelhető fel. Ennek sorában – épp az MKVK gondozásában és a Kamara Adótagozatának szerves közreműködésével – részletes, a mindennapi munkában igen jól használható könyv is található. (Adótételek könyvvizsgálatának módszertani kézikönyve; <http://www.mkvk.hu/tudastar/utmutatok/adovizsgalatok>.) A jelen oktatási anyag nem tud, és nem is akar ennek konkurenciát teremteni. Abban részletes, aprólékos és tényleg hasznos segítséget találhat bárki, amiből könnyedén kiválaszthatja, épp mire van szüksége. Az „adós blokk” szerzői nem ezt a listát szerették volna bővíteni, hanem szándékaik szerint ahhoz nyújtának segítséget, hogy az egész témakört be lehessen illeszteni a mindennapi munkába, illetve – az esettanulmányokkal – néhány érdekes tapasztalatot tegyenek közkinccsé.

A III. oktatási blokk után, az anyag végén található egy összefoglaló melléklet, amelyben a legtöbb helyen előforduló ma hatályos adónem esetében megtalálhatók a kapcsolódó jogszabályok, hogy adott esetben kevesebb keresgéléssel lehessen tájékozódni. Ez az összefoglaló táblázat a 2015. június 4-én hatályos állapotot tükrözi.

3.2. Adókapcsolatok könyvvizsgálati megközelítése

Attól, hogy most az adókapcsolatokra koncentrálunk, a könyvvizsgálati teendők alapvetően nem változtak meg. Továbbra is igaz, hogy a következő négy fő szakaszra oszthatók a teendők:

3.2. Adók könyvvizsgálata/1. dia

A könyvvizsgálat általános szakaszai

1. megismerés / változások nyomon követése;
2. tervezés (előkészítés);
3. végrehajtás, bizonyítékgyűjtés („helyszíni vizsgálat”);
4. értékelés, áttekintés, jelentéskészítés.

Most gyorsan nézzük meg, mit is célszerű tenni „adó ügyben” az egyes fázisok során.

3.2.1. Megismerés

Első könyvvizsgálat esetében elképzelhetetlen már a szerződéskötésig is eljutni anélkül, hogy kellő ismereteket ne szerezzünk a szóban forgó cégről. Viszont ha ez a bemutatkozás (a valóságban egy sima bemutatkozásnál lényegesen mélyebb tájékozódásról van ám szó) lezajlott, ha már évek óta dolgozunk együtt a vizsgált vállalkozással, akkor is tény, hogy nap mint nap nem vagyunk ott, a mindennapi történéseket mi nem tapasztalhattuk, így általában ősszel azzal kell kezdenünk a teendőinket, hogy részben felfrissítsük a régi ismereteinket, részben tájékozódjunk az elmúlt időszak változásairól, történéseiről. Kívülállók azt hihetik, csak beszélgetünk a menedzsment tagjaival, más vezetőkkel, alkalmazottakkal, pedig ez is az audit szerves része.

3.2. Adók könyvvizsgálata/2. dia

Ennek során – az adókapcsolatok vonatkozásában – a következő témakörök alapján célszerű tájékozódó kérdéseket feltenni:

1. Az adózás személyi-tárgyi feltételei a vizsgált társaságnál
2. Külső ellenőrzések
3. Likviditási helyzet, vezetői érdekeltég
4. Egyéb kérdések

A jelzett témakörök során az alábbiakra térhetünk ki:

1. Az adózás személyi és tárgyi feltételei

- Van-e önálló felelőse az adóknak?
- Ő hogyan dolgozik? Hol, miként tájékozódik?
- Neki milyen képzettsége, gyakorlata van?
- Van-e adószakértőjük? Vesznek-e igénybe kívülről ilyen szolgáltatásokat? Kitől?
- Alkalmaznak-e valamilyen IT megoldást? (Iktatórendszer; dokumentumkezelő; számlák; komplex adatbázis)
- Hogy kezelik az egyes adónemeket?
- Mely önkormányzatok illetékességi területén működnek?

2. Külső ellenőrzések

- Volt-e adóellenőrzés akár a NAV, akár bármely önkormányzat részéről?
- Az lezárult-e? Milyen megállapításokkal? Ha még nem, hol tart?
- Milyen adónemeket vizsgáltak?
- Régebbi ellenőrzések következményeiből jó következtetéseket vontak-e le?
- Várható-e ellenőrzés a következő időszakban?

3. Likviditás, vezetői érdekelttség

- Milyen a cég likviditási helyzete?
- Van-e külső hitelük? Kitől? Milyen feltételekkel?
- Volt-e esedékességig be nem fizetett adó?
- Milyen a menedzsment érdekelttsége?
- Kell-e „játszani az adókkal”?
- Van-e agresszív adópolitikára utaló jel?

4. Egyéb kérdések

- Mekkora létszámmal dolgoznak?
- Hogyan történik a bérszámfejtés? (külső/belső)
- Azt miként ellenőrzik?
- Időben kifizetik-e a béreket?
- Működik-e TB kifizetőhely?
- Azt ki üzemelteti?
- Megoldott-e annak belső ellenőrzése?

Fontos része a munkánknak az is, hogy megfelelően dokumentáljuk is ezen szakasz történéseit. Azt is, hogy kikkel beszéltünk, s azt is, mit hallottunk, láttunk. Azaz az eredményeket is. (Egy könyvvizsgálat során nem csak arra kell megfelelő hangsúlyt helyezni, hogy kellő alaposséggal, jól végezzük a munkánkat, de ennek a látszatát is fenn kell tartanunk. Az is a munkánk része. Ahogy fontos, hogy szakmailag megbízhatóak és tisztességesek is legyünk, legalább annyira számít, hogy kívülről is annak tűnjünk.)

3.2.2. Tervezés

3.2. Adók könyvvizsgálata/3. dia

A tervezés főbb lépései

1. kockázatbecslés
2. lényegességi küszöb meghatározása
3. kritikus területek kiválasztása
4. döntés a könyvvizsgálati stratégiáról
5. rendszerfelmérés
6. kontrollpontok kijelölése, tesztelése, a kontrollok minősítése
7. munkaprogramok elkészítése

3.2.2.1. Kockázatbecslés

Az audit következő, konkrét lépéseként meg kell vizsgálnunk, hogy mennyi bizonyítékot kell összegyűjtenünk, mennyi „saját munkára” van szükség ahhoz, hogy az elvárt „kellő bizonyosság” birtokában majd a végén aláírassuk a könyvvizsgálói jelentésünket.

3.2. Adók könyvvizsgálata/4. dia

A könyvvizsgálati kockázat elemei

KV kockázat = Erendendő- * Ellenőrzési- * Feltárási kockázat
„fordított arányosság”

Ehhez meg kell nézzük, hogy miként ítéltető meg a társaság működése, a gazdálkodás körülményei alapján az ún: eredendő kockázat. Vizsgálunk kell, hogy milyen belső ellenőrzési rendszert működtetnek, annak milyen a hatékonysága, arra mennyiben támaszkodhatunk, s ezek együttes eredményeképp nekünk mekkora munkát kell végeznünk.

Szóval – és megint visszakanyarodva az adókapcsolatokra – semmi különleges, extra, más teendők nincsen, mint általában.

3.2.2.2. Lényegességi küszöbök meghatározása

Igazából ez is elintézhető lenne azzal, hogy pontosan úgy járunk el, mint ahogy az a korábbi továbbképzések anyagaiban is szerepelt.

Viszont az ezzel kapcsolatos gyakorlati tapasztalatok alapján célszerű mégis pár szóban feleleveníteni ezeket az ismereteinket.

A lényegesség azért kulcsfontosságú egy könyvvizsgálat során, mert ennek bázisán, ennek alapján tudunk bármilyen érdemi véleményt adni. Sok szó esett már arról, hogy nem lehet elképzelni olyan auditot, aminek eredményeképp semmilyen hiba, eltérés sem marad egy-egy beszámoló tartalmát illetően. A könyvvizsgálat, mint intézmény nem alkalmas minden gond feltárására (még ha időnként ezt is próbálják kívülállók sugallni – mint például a legutóbbi történésekhez kapcsolódóan). Nem lehet attól abszolút bizonyosságot várni tőlünk, messze nem lehet szó arról, hogy nincs valami olyan eleme, része a beszámolónak, amiben semmilyen hiba sem maradhatott.

Épp azt kell véleményként kinyilvánítanunk, hogy LÉNYEGES hiba nem maradhatott benne (ezzel azonos elvileg, ha van benne, de azt külön jelezzük). Megállapíthatjuk tehát, hogy az a feladatunk, hogy ez az említett „lényeges hiba” nem szabad, hogy elkerülje a figyelmünket, azokat muszáj felfednünk. Na, de mi az, hogy „lényeges”? Amikor észreveszünk valamit, s azt jelezzük a vezetőség felé, akkor sokszor találkozhatunk azzal, hogy bagatellizálják azt, ha viszont később, utólag derül fény egy problémára, akkor megfordul a helyzet, s a kisebbek esetében is azt vágják a fejünkhöz, hogy miért nem szóltunk hamarabb, miért nem vettük azt észre korábban, hiszen akkor el lehetett volna kerülni a további kellemetlenségeket.

Szóval: első olvasatra is nagyon szubjektív ez a kategória, ezért kiemelten fontos a könyvvizsgálók számára, hogy adott esetben – jóval később, amikor valamilyen hiányosság kiderül – meg tudjuk vele védeni magunkat.

3.2. Adók könyvvizsgálata/5. dia

Lényegességi küszöb meghatározásának főbb lépései

1. Kiemelt érdekhordozó(k) kiválasztása
2. Az általuk preferált tételek beazonosítása
3. A preferált tételek ellenőrzése (alkalmas lehet-e lényegesség számítására)
4. A kijelölt tételekhez rendelhető arányok meghatározása az eredendő kockázat alapján
5. Általános lényegességi küszöb „kiszámítása”
6. Végrehajtási lényegesség meghatározása az ellenőrzési kockázat alapján
7. Egyértelműen elhanyagolható hibahatár rögzítése

Még egy dolgot érdemes tisztázzunk a legelején: kinek is dolgozunk? Ki az, aki tényleg várja a könyvvizsgálói jelentést? Elméletileg bárki, aki kapcsolatba kerülhet a céggel, s ennek okán szüksége van a beszámolóban lévő információkra. A gyakorlatban azonban távolról sem olyan tág ez a kör! Csak és kizárólag azoknak a munkáját tudjuk segíteni, akik ezen beszámoló, az ott található pénzügyi-számviteli információk alapján képesek dönteni. Ehhez tudniuk, ismerniük kell a számviteli törvény és a kapcsolódó jogszabályok előírásait, értelmezniük kell tudni a mérleg és eredménykimutatás sorait, tételeit, érteniük kell a cash-flow alakulását, s úgy kell hogy forgassák a kiegészítő mellékletet is, mint amiből a többi fő rész egyes részeinek olvasása, elemzése során felmerülő kérdéseikre kaphatnak érdemi és megint csak számukra nagyon is értelmezhető válaszokat. Röviden: a cég után érdeklődő pénzügyi szakemberek döntéshozatalát tudjuk azzal hatékonyabbá tenni, hogy nekik nem kell megkérdőjelezniük a szóban forgó adatokat, mert azt mi „központilag” leellenőriztük. Könnyű belátni, hogy ez kör nem lehet túlságosan népes!

A könyvvizsgálati lényegesség meghatározása során viszont számunkra az jelenti az első feladatot, hogy az éppen vizsgált társaság esetében feltárjuk, ki ezek a „szakemberek”. Kinek fűződik a legtöbb érdeke ahhoz, hogy az audit végén közétett könyvvizsgálói jelentés alapján eldöntsék, miként álljanak a jövőben ehhez a társasághoz. Ennek kiválasztása azért elengedhetetlen a jelen fázisban, a lényegességi küszöbök meghatározása során, mert nélkülük nem lehet valóban jó eredményre jutni.

A következő lépés – ha az említett „kulcsfigurákat” (kiemelt érdekhordozókat) sikerült beazonosítani, – hogy számukra mi az a rész a beszámolóban, amit majd árgus szemekkel vizsgálnak. Mi a fontos az ő szempontjaik szerint, mire kíváncsiak a leginkább, mit keresnek majd az összes tétel között.

S ha ez is megvan, akkor jön az innentől kezdve egyszerűbb dolog: annak alapján kell a lényegességet megállapítani!

Ha ez a „kulcsfigura” pl. egy jelentősebb hitelt nyújtó bank, akkor a következő lépésben meg kell néznünk, mit is tartalmaz a kapcsolódó hitelszerződés? Milyen indikátorokat, feltételeket, követelményeket (kovenánsokat) határoztak meg? Mert az adott helyzetben a vezetőség minden valószínűség szerint ezeknek próbál majd a lehető legjobban megfelelni. S az erős megfelelési kényszer könnyebben vezethet hibákra is! Azért kell majd erre nekünk is hangsúlyosabban tekintettel lennünk. Ezért is szól erről a 320. témaszámú standard.

Ha sikerült beazonosítani a kiemelt érdekhordozókat, megtalálni, hogy ők mit, miket keresnek a beszámolóban, milyen mutatók alapján valószínűsíthetők a döntéseik, akkor ezek figyelembevételével kell nekünk is folytatnunk a munkánkat. Ezekből kell számolnunk, ezekhez kell hozzárendelni a különféle %-os értékeket.

A szakmai körökben „javasolt” től-ig határokon belül a korábbi kockázatbecslésünk alapján választhatunk tulajdonképpen elég egyszerűen: magasabb (eredendő) kockázati háttér mellett alacsonyabb, kisebb kockázat esetében magasabb arányt. Ha több mutatót találtunk jónak a korábbiak alapján, akkor ezek együttese alapján kell döntenünk.

S ha eljutottunk az általános lényegesség küszöb számszaki meghatározásához (ez az a becsült összeg, nagyságrend, ami várhatóan valóban megmozgatja a döntéshozókat, ami alapján – ha ennyivel több, vagy kevesebb a keresett tétel – akár másképp is döntenének. S ami alatt érdemben nem várható, hogy később, utólag jogosan hivatkozhatnak rá. (Pl. ha valaki MOL részvényt vesz, akkor nehezen védhető, hogy a közzétett konszolidált beszámolóban szereplő 20 millió forinttal alacsonyabb bevétel miatt – ha erről tudtak volna – másképp jártak volna el.)

Ezzel lényegében a legnehezebb részén túl is vagyunk: a többi küszöb már ennek alapján meghatározható. Ámbár a végrehajtási lényegességre adott könyvvizsgálói becslésünk nem képzelhető el anélkül, hogy ne rendelkeznenek megfelelő ismeretekkel a cég ellenőrzési kockázatáról. (Megint csak leegyszerűsítve: ha a vizsgált társaság ellenőrzési kockázata alacsony – jól működő, hatékony a belső ellenőrzési rendszerük – akkor közelebb lehet a végrehajtási lényegesség az általánoshoz, míg ellenkező esetben a másik irányba kell mozdítanunk ezt az értéket.

Az általános lényegesség az a nagyságrend, amit „kifelé”, a beszámolóból dönteni kívánó felhasználók, érdekhordozók számára „garantálunk”. A végrehajtási lényegesség pedig, aminek segítségével az általunk feltár, észrevett hibákat értékeljük. A kettő közti különbség nem más, mint az „észre nem vett”, fel nem tárt hibák. Mert „kifelé” teljesen mindegy, hogy azért van-e a hiba, mert nem találtuk meg azt, vagy meglettük, de nem javították ki.

Ezzel kapcsolatos részleteket – természetesen a hivatkozott 320. témaszámú standardon kívül – a pár évvel ezelőtti hasonló oktatási anyagban is találhatunk, de még egy gondolatot azért érdemes hozzáfűzni a témához:

Az átlagolós módszer tartalmáról is beszéljünk. Annál is inkább, mert ezt tartalmazza sok könyvvizsgálati szoftver, s talán ezt alkalmazzák a legtöbben.

Nos, ez a megoldás valószínűleg azért terjedt el Magyarországon, mert a sajátos helyi viszonyok esetében ez tűnt a leginkább objektívnek.

De hát eddig arról volt szó, hogy ez egy szubjektív kategória! Igen, ez igaz. Csak a „fogadó közegnek” is értenie kell, hogy ez mit takar, és – mint annyi más dologban –, van még hová fejlődni e téren.

Ha kritizálni kell az átlagolós technikát, akkor a legkomolyabb baj az lehet vele, ha „gondolkodás nélkül”, a körülmények alakulásától függetlenül akarjuk alkalmazni. Az biztosan nem vezethet jó eredményre, nem felelhet meg a standardban foglalt követelményeknek, nem segíti elérni a valós célt. A korábban vázolt döntési menetet mindenképp végig kell járni, s annak alapján lehet/kell bővíteni/szűkíteni a számítás alapjául figyelembe vehető mutatókat. Ha tudunk „érdemi kulcsfiguráról” az érdekhordozók között, akiknél jól beazonosítható, "mit figyelnek", akkor azt használjuk!

Ha nincs ilyenről tudomásunk – mert hazánkban a kötelező könyvvizsgálat relatív alacsony határértékei alapján ez könnyen előfordulhat –, de a „szokásos” alapok (árbevétel, mérlegfőösszeg, saját tőke, eredmény) között van volatilis (gyorsan, sokat változó), azt célszerű kihagyni, vagy korábbi „nyugodt évek” számadatával helyettesíteni. És az alsó-felső határok közti „számítást” sem szabad túldimenzionálni! Ez egy becslés! Fontos, messze kiható, de mégis csak becslés! Nem szabad túlbonyolítani a levezetését már csak azért sem, mert ez nem matematikai képlet függvénye, hanem egy sokváltozós, s rengeteg ismeretet és háttér-tapasztalatot is megkívánó szakmai döntés végeredménye!

3.2.2.3. Kritikus területek kiválasztása

A teljes audit szempontjából itt is a szokásos módon tesszük a dolgunkat, de az adókapcsolatok esetében már lehetnek/vannak sajátos szempontok is, amit célszerű mérlegelnünk. Általánosan ebben a fázisban szoktuk áttekinteni a beszámoló részeit, tételeit, s ennek során kell kiválasztanunk, mely területekre kell jobban fókuszálni. Melyek esetében elégedhetünk meg egy-egy gyors rápillantással, 1-2 elemű szűrőpróba-szerűen kiválasztott minta megtekintésével, s hol érezzük fontosnak mélyebb, részletesebb, alaposabb vizsgálatot végezni. Ez változatlanul igaz. Így kell tennünk. Mi most mindössze néhány speciálisabb, az adókapcsolatok esetében mérlegelendő szempontot igyekszünk kiemelni.

Igazából megpróbáljuk csoportokba sorolni, hogy mivel célszerű foglalkozni. Ennek során az alábbi három kategóriát különböztethetjük meg:

3.2. Adók könyvvizsgálata/6. dia

Az adókapcsolatok könyvvizsgálatának javasolt kategóriái:

- mindenképp meg kell nézni,
- valószínűleg célszerű átvizsgálni, és
- esetleg érdemes lehet leellenőrizni.

Fontos hangsúlyozni, hogy a fenti kategóriák nem a standardokban foglalt előírások, az csak egy javaslat, egy szemléletmód, a könyvvizsgálati megközelítés egy lehetséges formája!

3.2.2.3.1. Mindenképp meg kell nézni

Már beszélünk róla, hogy az adó is egyféle kötelezettség, tehát annak alapján kell közelítenünk. Viszont – éppen a kiterjedt, zegzugos adórendszer miatt – van pár olyan dolog, amit nehéz lenne megindokolni, miért is nem néztük meg. Nos, ebbe a körbe sorolhatóak a következők:

3.2. Adók könyvvizsgálata/7. dia

Mindenképp meg kell nézni:

- "hatósági ügyek"
- adófolyószámlák
- a nagyobb összegű év végi adótételek, adótartozások,
- a lejárt, határidőre nem megfizetett adóösszegek.

Ezeket „mindenképp” meg kell, hogy nézzük! Ha kimaradnának, akkor teljes joggal mondhatná bárki, hogy nem kellő alapossggal végeztük a munkánkat.

Elengedhetetlen, hogy megnézzük a céggel szemben folyó (lefolytatott) adóhatósági / bírósági eljárásokat, hiszen azok tárgya – nagy valószínűséggel – rávilágít olyan területekre, ahol a társaság eljárásai és belső kontrolljai nem helyesen működnek.

Az adófolyószámlákat el kell kérni, az abban lévő tartalmat össze kell vetni a cég könyvelésében szereplő adatokkal, ha eltérést találunk, akkor ki kell deríteni, mi annak az oka, „hol a hiba”, s ennek végeredményétől, illetve az esetleges javításoktól függően okozhat ez minősítést a jelentésben.

3.2.2.3.2. Valószínűleg célszerű átvizsgálni

3.2. Adók könyvvizsgálata/8. dia

Valószínűleg célszerű átvizsgálni

- ÁFA
- Személyi jellegű „adók” (terhek)
- Tao
- HIPA (de lehet, hogy ez már a következő, 3. kategóriába sorolandó)
- A céget érintő új adónemek

A következő kategóriába első közelítésben „nagyság szerint”, a méret alapján sorolhatjuk a valamelyest részletesebb ellenőrzésre kijelölendő tételeket. Ehhez érdemes gyorsan végiggondolni, hogy melyek is a „legnagyobb” adónemek? Ha csak a költségvetési törvény bevételi oldalának összesítését képzeljük magunk elé, már abból kiderül, hogy a 2015-re tervezett 16 313 milliárd forintos összes bevétel majd 20%-át teszi ki az ÁFA, illetve a nyugdíj- és egészségbiztosítási alap együttesen 30%-os aránnyal bírnak.

3.2. Adók könyvvizsgálata/9. dia

Kiegészítő szempontok az ÁFA adónem könyvvizgálatához

- Nem tételes adóellenőrzés
- IT megoldások figyelembe vétele
- Bonyolult, összetett jogszabályi háttér
- Jogkövetkezmények (bírságok stb.)

Az ÁFA esetében még az adónem olyan sajátosságát sem szabad figyelmen kívül hagynunk, hogy bruttó elszámolással kell kezelni. Azaz külön kell számítani és bevallani is a fizetendő, s megint külön az előzetes, illetve a levonható adóösszeget. Ennek során tehát lényegében egy-egy önálló „hibalehetőség”, potenciális hibaforrás mértéke akár a teljes árbevétel fele közelében is lehet. Így tehát könnyű belátni, hogy ez az adónem nagy valószínűséggel igényel némi többletmunkát az egyszerű ránézéshez, illetve az év végi egyenlegek (könyvelés és adófolyószámla) összevetéséhez képest. Hogyan? Vélhetően mintavétellel, aminek a feltételeiről, technikájáról korábbi oktatási anyag részletesebben szólt (Dr. Nyirati Ferenc és Dr. Somogyi Zoltán jegyezték ezt a blokkot), arról most nem kívánunk bővebben beszélni, ahogy az ennek során tapasztalt esetleges eltérések, feltárt hibák kezeléséről sem.

Ezekre a könyvvizsgálat korábbi években ismertetett eljárásai érvényesek azzal, hogy

1. Ettől még „valódi”, tételes adóellenőrzést nem kell végrehajtanunk, ahogy arról a jelen blokk bevezetőjében már szóltunk.
2. Az Áfa esetében a legnagyobb az esélye az IT megoldások integrálásának, amit a könyvvizsgálat során is figyelembe kell, hogy vegyünk. Nagyobb esélye lehet az ún. „rendszerhibák” előfordulásának, ami azt jelenti, hogy egy általunk feltárt eltérés, rontás mögött sokkal nagyobb darabszám, magasabbösszagszerűség is meghúzódhat, s ezt a kiértékeléskor szem előtt kell tartanunk!
3. Ezen adónem jogszabályi háttere is sajátosan bonyolult, összetett, sok esetben aprólékos értelmezésre szorul, így pusztán emiatt is halmozottan vezethet hibákhoz. (Főszabály; különleges, speciális szabály, illetve kivételek)
4. Nem feledkezhetünk el a nagyságrendek értékelése során az adónemekhez általánosan köthető „sajátos” jogkövetkezményekről (adóbírságok – „általános”; mulasztási, ill. pótlékok; járulékos hátrányok – adószám felfüggesztés, törlés stb.) sem.

A másik ilyen „nagy csoport” a személyi jellegű költségekhez kapcsolható terhek. Természetesen ennek adott vizsgálat során mérhető nagyságrendje függ az alkalmazotti létszámtól, az alkalmazás módjától, az eseti körülményektől is. Viszont az esetlegesen magasabbösszagszerűség mellett a sokféleség, ezen csoport rendkívül tág összetétele, a rengeteg adó- és járuléknem, illetve a sok-sok részletszabály miatti nehezebb kezelés okozhat több hibát, amit nekünk már az audit tervezésekor figyelembe kell vennünk. Halmozottan fordulhatnak elő bejelentési kötelezettség elmulasztásából fakadó potenciális terhek. Akár egy ártatlannak tűnő, mondjuk valóban a tevékenységhez szükséges, ahhoz jogosan hozzáköthető szakmai konferencia regisztrációról szóló számlájából is fakadhat adójellegű kötelezettsége a cégnek, ha odaírta a kibocsátó, hogy étel-ital fogyasztás ellenértékét is tartalmazza.

A harmadik, ebbe a kategóriába sorolható adónem a Tao. Itt nem is feltétlenül a nagyságrendje, hanem részben a sokféle módosító tétel, részben a nyereség-minimum intézménye, s nem utolsósorban a KM-ben kötelező részletesebb bemutatási kötelezettség okán kicsi a valószínűsége, hogy ne kelljen vele picit alaposabban foglalkozni.

3.2.2.3.3. Esetleg érdemes lehet leellenőrizni

Első közelítésben két „konkrét” témakört sorolhatunk ebbe a kategóriába, de majd a végén egy plusz gondolattal ezt is meg kell toldani.

Az első tényleges adónem a helyi iparüzési adó. A nagyságrendje az esetek nagyobb részében nem lehet túl magas, viszont szinte mindenkinél van, s – ez pedig fontos – másik adóhatóság illetékességébe tartozik: az érintett önkormányzati adóhatósághoz. Ezekből sok van, kb. 3200. Ráadásul a sok hatóság sokféle helyi sajátosságot, egyedi, eltérő részletszabályokat alkalmaz, s ez megint csak növeli a beszámolóban előforduló hibák valószínűségét, ami már könyvvizsgálati szempont. Az sem könnyíti meg a felhasználók dolgát, hogy kétszintű a kapcsolódó szabályozási hierarchia: adott az 1990. évi, helyi adókról szóló törvény, ami egy keretjogszabály, s ennek alapján kellett / kell minden érintett önkormányzatnak a saját rendeletében tisztázni az aktuális részleteket.

3.2. Adók könyvvizsgálata/10. dia

Esetleg érdemes leellenőrizni

- HIPA
- EKÁER
- Reklámadó
- Egyéb, az ügyfél szempontjából sajátosan fontos adónem

A jelen oktatási anyag készítése során lényeges szempontnak tartottuk, hogy ne az aktuális tételes előírásokra fókuszáljunk, de itt most mégis kivételt kell tenni egy fontos változás miatt. Eddig, (2015 előtt) a hivatkozott törvény szabályozási filozófiája az volt, hogy a parlament által elfogadott kereteken belül minden érintett település eldönthette, hogy mit alkalmaz, s mit nem, illetve a „kiválasztott” adófajtahoz milyen mértéket rendel, megint csak a törvény által adott kereteken belül. (Így pl. az iparüzési adó mértéke lehet 0 – 2% közötti.)

Ehhez képest idéntől új alapokra helyezték a helyi adóztatási formát. Az eddigi „ebből lehet választani” filozófiát a „bármit ki lehet találni, amit nem tilt más” elvére cserélték. Ezzel lényegében szabad utat adtak az egyes önkormányzatok pénzbeszedési ötletei számára. Mindössze azt a kivételezett kört rögzítették, akikre ilyen nem lehet érvényesen ráterhelni. Tény, hogy ebben listában a „vállalkozó” is benne van, ezáltal a gyakorlati alkalmazás vélhetően nem érinthet konkrét auditot, de talán nem haszontalan ezen tény ismerete egy könyvvizsgáló számára.

A 2015. év elejétől hatályos szöveg kiegészült az alábbi 1/A. §-sal:

„1/A. § (1) Az önkormányzat az illetékességi területén rendelettel olyan települési adót, települési adókat vezethet be, amelyet vagy amelyeket más törvény nem tilt. Az önkormányzat települési adót bármely adótárgyra megállapíthat, feltéve, hogy arra nem terjed ki törvényben szabályozott közteher hatálya. A települési adónak nem lehet alanya állam, önkormányzat, szervezet, továbbá - e minőségére tekintettel - vállalkozó [52. § 26. pont].

(2) Az e § alapján megállapított települési adóra kizárólag az 1. § (1) bekezdését, a 42/B. §-t és a 43. § (3) bekezdését kell alkalmazni.

(3) A települési adóval kapcsolatos adóhatósági feladatokat az önkormányzati adóhatóság látja el.

(4) A települési adóval kapcsolatos eljárási kérdésekben [az adózás rendjéről szóló törvény](#) rendelkezéseit azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy az önkormányzat települési adót önadózással megállapítandó adóként is bevezethet.

(5) A települési adóból származó bevétel az azt megállapító önkormányzat bevétele, amelyet fejlesztési célra és a települési önkormányzat képviselő-testületének hatáskörébe tartozó szociális ellátások finanszírozására használhat fel.”

A másik „konkrét” téma – és emiatt kellett az idézőjelet használni – az aktuális újdonságok, nagyobb volumenű friss előírások. Korábban már szó esett arról, hogy az adókapcsolatokat szabályozó előírások rendkívül rapid módon változnak, már „megszoktuk” és „várjuk” az évenkénti újdonságokat, emellett sajnos az is a mindennapok részévé vált, hogy teljesen új adónemekkel, adófajtákkal is meg kell ismerkedjünk, ezeket is be kell illeszteni a rutin folyamatok közé. S ez bizony nem könnyű! Pont az újszerűsége miatt jelent potenciálisan erőteljesebb hibaforrást. Ezt pedig még tovább fokozza, hogy frissen egyféle képet sugall ezekről a média, ami persze a valóságtól, az „ördögi részletekben” lakozó pontos feltételektől jelentősen különbözhet. Napjainkban az ilyen „egyéb adónemek” közé két téma mindenképp besorolható: Az EKÁER-rel összefüggő elvárások, illetve a reklámadó. Ezekről picit részletesebben majd a 3.7. fejezetben szólunk.

S ígértünk még egy gondolatot. Íme: Ebben a „harmadik kategóriában” („esetleg érdemes lehet leellenőrizni”) ne feledkezzünk meg az olyan egyedi előírásokról, sajátosságokról, ami ugyan nem érinti tömegesen a vállalkozásokat, de pont az általunk auditálni kívánt céget igen! S ebben az esetben még az is könnyen előadódhat, hogy a nagysága miatt „feljebb sorolódik”, akár „mindenképpen meg kell nézni”.

3.2.2.4. Könyvvizsgálati stratégia meghatározása

Ebben a lépésben lényegében nincs semmi „adó-centrikus” elem. Arról kell döntenünk, hogy az „ellenőrzési rendszerek tesztelésére” kívánjuk-e helyezni a hangsúlyt, vagy maradunk az alapvető vizsgálati eljárásoknál. A hazai sajátosságok, a legszélesebb könyvvizsgálói piac ismerete alapján általánosságban kijelenthető, hogy az ellenőrzési rendszerek felüellenőrzése során szerethető kellő bizonyosság nagyon nem valószínűsíthető. A „mi megbízói körünk” többségében nem rendelkezik olyan átfogó és hatékony belső ellenőrzési rendszerrel, ami lehetővé tenné ezt a megközelítést. Marad tehát a „megszokott kézimunka”, a szemrevételezés, megfigyelés, információk bekérése és visszaigazolás, számszaki felülvizsgálat és elemző eljárások.

Azt hihetnénk, hogy jó, de pl. pont az ÁFA esetében – ahogy utaltunk is erre – egy esetleges jól szervezett belső ellenőrzés ez alól kivételt jelenthet. Ebben az esetben egyrészt most az egésztől kellett határozzunk, nem az egyes részletekről, másrészt az, hogy „IT megoldásokat alkalmaznak”, az még egyáltalán nem jelent – pláne, nem hatékony – ellenőrzési rendszert, emellett ezen adónem esetében a legnagyobb kockázat pont a nem rutin jellegű eseteknél van. Gyakori eset, hogy a benyújtott bevallásokat „automatikusan generálják” az adatbázisból, azok ilyen módon „függetlenek” a könyveléstől, ezért is fontos a könyvvizsgálói felüellenőrzés, ettől viszont a teljes audit alapvetően nem fog az ellenőrzési rendszerek tesztelésére épülni.

3.2.2.5. Rendszerfelmérés, kontrollpontok kijelölése, tesztelése, minősítése, munkaprogramok elkészítése

Az adókapcsolatok feltérképezése elengedhetetlen lépés egy megfelelően lebonyolított könyvvizsgálat során. Ennek részleteinél nem szabad figyelmen kívül hagyjuk az egyes adónemek sajátosságait sem, főként a „valószínűleg célszerű átvizsgálni” kategórián belül.

Viszont a további részletek meghaladják a jelen oktatási keretet, így azzal most nem foglalkozunk. Ahogy azt a 3.1. fejezetben jeleztük, ezen lépésekre a Kamara által is jóváhagyott minőségben találunk irodalmat, használati útmutatót.

3.2.3. Végrehajtás

Ezt a fázist a későbbi, az egyes említett adónemekhez tartozó esettanulmányokkal mutatjuk be.

3.2.4. Értékelés, jelentéskészítés

Itt sincs különleges teendőnk az adókapcsolatok miatt, de ettől még az „általános elvárások” sem mások. Meg kell erősíteni egyrészt a jelen anyag első oktatási blokkjában említett, a számviteli törvény változásából fakadó új előírásokat. Emellett arra is fel szeretnénk hívni a figyelmet, hogy az IFAC módosította a jelentéskészítésre vonatkozó standardot. Viszont ezek az új előírások csak a 2016. január 1. után kezdődő üzleti évek könyvvizsgálata során lesznek alkalmazhatóak, így majd a következő év továbbképzési anyaga foglalkozik a témával.

3.3. ÁFA esettanulmányok

3.3.1. ÁFA/1. esettanulmány

A KAFA Zrt. csak adólevonási joggal bíró tevékenységet végez, s **havonta** teljesíti az ÁFA bevallási kötelezettségét. Saját fejlesztésű vállalatirányítási rendszerében minden bejövő számlát iktatnak, ennek során bekerül az adatbázisba annak valamennyi adata: a számla kelte, a teljesítési dátum és a fizetési határidő. Az esedékes bevallásokat automatikusan generálják, ennek során a teljesítés dátuma alapján sorolnak be valamennyi tételt. Amelyik számlában nincs megjelölve ÁFA teljesítés időpontja, ott e helyett a számla keltét szerepeltetik.

Őn a szűrőpróba-szerűen kiválasztott számlák feldolgozását ellenőrzi, s ennek során a következőt találta:

3.3. ÁFA /1. dia			
Eladó: Termékbeszállító Kft. 1234 Bp. Rossz u. 9. Asz: 87654321-2-42 EU adószám: 87654321 HU		Vevő: KAFA Zrt. 1234 Bp. Jó u. 98. Asz: 12345678-2-41 EU adószám: 12345678 HU	
Számla száma: 2015/112446-KF	Számla kelte: 2015. 09. 23.	Teljesítés ideje: 2015. 09. 15.	Fizetési határidő: 2015. 10. 15.
Termékértékesítés a kapcsolódó 18997.sz. szerződés alapján			
ARLMMDAS 1.000 kg á: 1.500 Ft/kg; nettó: 1.500.000,-Ft; ÁFA(27%) 405.000,-Ft 1.905.000,-Ft			
KSOEJJSSI 2.500 kg á: 4.300 Ft/kg; nettó: 10.750.000,-Ft; ÁFA(27%) 2.902.500,-Ft 13.652.500,-Ft			
Összesen: 3.500 kg nettó: 12.250.000,-Ft ÁFA(27%) 3.307.500,-Ft 15.557.500,-Ft			
Fizetendő összesen: Tizenötmillió-ötszázötvenhétezer-ötszáz forint.			
Bankátutalás megtörtént: 2015. október 14.			

Megoldás:

Rendben van, nincs vele gond, a bevallásban is jó helyen szerepelt.

Miután a számlában szereplő ÁFA érték meghaladja az 1 MFt-ot, így tételesen is jelenteni kell(ett)!

3.3.2. ÁFA/2. esettanulmány

A társaság a főkönyvi könyveléssel egy külső céget bízott meg, akivel abban egyeztek meg, hogy negyedévente és előre, minden negyedév első munkanapján jogosultak számlát kibocsátani, aminek a pénzügyi rendezésére 60 napot kapnak.

A következő számlát találtuk erről: (Először a kiemelt rész nélkül, majd annak figyelembe vételével oldjuk meg az esetet!)

3.3. ÁFA /2. dia			
Eladó: Könyvelő Kft. 1234 Bp. Számla u. 11. Asz: 56784321-2-42 EU adószám: -		Vevő: KAFA Zrt. 1234 Bp. Jó u. 98. Asz: 12345678-2-41 EU adószám: 12345678 HU	
Számla száma: 6/003/2015	Számla kelte: 2015. 07. 01.	Teljesítés ideje: -	Fizetési határidő: 2015. 09. 01.
Könyvelési szolgáltatás a kapcsolódó V/2011-X/14. sz. szerződés alapján 2015. III. negyedévi díj Áfa nélkül: 450.000,-Ft ÁFA (27%): 121.500,-Ft Összesen: 561.500,-Ft Fizetendő összesen: Ötszázhatvanegyezer-ötszáz forint. A számla kibocsátója pénzforgalmi elszámolást választott és a KATA hatálya alá jelentkezett be! <i>Bankátutalás megtörtént: 2015. október 14.</i>			

Megoldás:

Itt már több probléma is felmerül:

2015. július 1-től változott az ÁFA törvény (2007. évi CXXVII. sz.) 58.§-a – a határozott időre szóló elszámolás szabályozása. Eddig a számlában jelzett fizetési határidő minősült ÁFA teljesítésnek (az adófizetési kötelezettség keletkezési időpontja) [a (2) – (4) bekezdésekben foglalt korlátok mellett], de az 58/A. § szerint mostantól a könyvelési, könyvvizsgálati és adótanácsadási szolgáltatásokra már az új előírások érvényesek, s ez az „újdonság” lesz az általános szabály – a legújabb 58.§ – 2016. január 1-től!

58. § (1) Termék értékesítése, szolgáltatás nyújtása esetében, ha a felek részletfizetésben vagy határozott időre szóló elszámolásban állapodtak meg, teljesítés az ellenérték megtérítésének esedékessége, amelyre az adott részlet vagy elszámolás vonatkozik.

(1a) ---

(2) Abban az esetben, ha az az időszak, amelyre az adott részlet vagy elszámolás vonatkozik, tartamában meghaladja az egy naptári hónapot, az (1) bekezdéstől függetlenül - időarányos részteljesítésként - teljesítés történik a naptári hónap utolsó napján is, feltéve, hogy a termékértékesítésre a 89. § alkalmazandó.

(3) Abban az esetben, ha az az időszak, amelyre az adott részlet vagy elszámolás vonatkozik, tartamában meghaladja a 12 hónapot, az (1) bekezdéstől és az 58/A. §-tól függetlenül - időarányos részteljesítésként - teljesítés történik

a) a naptári év utolsó napján is, feltéve, hogy az adót a 140. § a) pontja szerint a szolgáltatás igénybevevője fizeti, vagy

b) egyéb, a (2) bekezdés és az a) pont alá nem tartozó esetekben pedig a tizenkettedik hónap utolsó napján is.

(4) E § nem alkalmazható a termék 10. § a) pontja szerinti értékesítésére.

58/A. § (1) Az 58. § (1) bekezdésében foglaltaktól eltérően, ha a felek a könyvviteli, könyvvizsgálati, adótanácsadási szolgáltatásról időszakonkénti elszámolásban vagy fizetésben állapodnak meg, vagy a szolgáltatásnyújtás ellenértékét meghatározott időszakra állapítják meg, teljesítés az elszámolással vagy fizetéssel érintett időszak utolsó napja.

(2) Az (1) bekezdéstől eltérően teljesítés

a) a számla vagy a nyugta kibocsátásának időpontja, amennyiben az elszámolással vagy fizetéssel érintett időszakra vonatkozó ellenérték megtérítésének esedékessége és a számla vagy a nyugta kibocsátása az elszámolással vagy fizetéssel érintett időszak utolsó napját megelőzi,

b) az elszámolással vagy fizetéssel érintett időszakra vonatkozó ellenérték megtérítésének esedékessége, de legfeljebb az elszámolással vagy fizetéssel érintett időszak utolsó napját követő harmincadik nap, amennyiben az ellenérték megtérítésének esedékessége az elszámolással vagy fizetéssel érintett időszak utolsó napját követő időpontra esik.

ÁFA/2. esettanulmány megoldása

- Új 58/A.§ („Logikai sorrend”)
 - ✓ Fizetési határnap, de max. „utolsó + 30 nap”
 - ✓ Számlakibocsátás napja, ha „előbb” ÉS „fizetni is előbb”
 - ✓ „Utolsó nap”
- Pénzforgalmi elszámolás
- KATA és az 1 MFt (új elem a vélelem megdöntéséhez)

A „logikai sorrend” alapján az új előírások szerint a legvalószínűbb eset, ha a számlában jelzett fizetési határidő a választott „határozott időszak” utolsó napja utáni időszakra esik, akkor ez a fizetési határnap lesz az adófizetési kötelezettség keletkezése, de legfeljebb az időszak utolsó napját követő 30. nap.

Abban az esetben, ha még az időszak vége előtt bocsátják ki a számlát, s a fizetési határnap is benne van a választott időszakban (megelőzi a végét), akkor a számla kelte ez az időpont. S a többi esetben (ami persze a valóságban igen ritkán fordul csak elő) lesz az időszak utolsó napja. A jogszabály szövegében ez a sorrend más, de a végeredmény azonos.

A fentiek szerint az új szabályozás alapján a jelen példabeli esetben a választott időszak a harmadik teljes negyedév. Most a számlát ezen belül bocsátották ki, s a benne szereplő fizetési határnap is megelőzi a negyedév utolsó napját, azaz az adófizetési kötelezettség a számla keltével keletkezik, július elsején. A számlában nem is szerepel teljesítési dátum, de ez az ÁFA tv. 169.§-a szerint nem is kötelező kellék. Miután így a cég a számla kelte szerint rakta be a bevallásába, így – ha véletlenül is, de – jól oldották meg, amennyiben a kiemelt kiegészítésektől eltekintünk.

A jelen anyagban – terjedelmi okokból – nem szerepeltettük az ÁFA adófizetési kötelezettség keletkezésének teljes szabályrendszerét, de ha arra igény lenne, akkor a következő évben szívesen visszatérünk erre a kérdésre is. Ehhez kérjük, jelezzék vissza vonatkozó javaslatukat akár a szerzőknek, akár a Kamara Oktatási Bizottsága felé.

Ha a 2. esettanulmányban lévő számlán szereplő kiemelt feliratokat is figyelembe vesszük, akkor már több probléma is adódik. A cég nem jól kezeli a pénzforgalmi elszámolást, mert az a pénzügyi rendezés előtt is levonásra kerülhet. (KV által feltárt hiba; le kell kérni az összes pénzforgalmi elszámolást tartalmazó bejövő számlát, javítani kell a kapcsolódó bevallásokat, illetve ha mégsem adnának be önellenőrzést, akkor a számított hibahatások (jogkövetkezmények – késedelmi pótlékok és 50%-os adóbírság) együttes várható összegét kell hasonlítani a végrehajtási lényegességhez;) alapján kell döntenünk.

Miután a kibocsátó KATA alá tartozik, s az éves könyvelési díj meghaladja az 1 MFt-ot, így vizsgálni kell a munkaviszonytól történő elhatárolást a 2012.évi CXLVII. sz. törvény 14.§-a szerint.

14. § (1) A kisadózó vállalkozással kötött szerződést, ügyletet és más hasonló cselekményeket valódi tartalmuk szerint, a rendeltetésszerű joggyakorlás feltételére figyelemmel kell minősíteni. Ha a kisadózó vállalkozással kötött szerződés, ügylet tartalma szerint a kisadózó és harmadik személy közötti munkaviszonyt leplez, akkor az adózási és egyéb jogkövetkezményeket e törvénytől eltérően a munkaviszonyra irányadó rendelkezések szerint kell megállapítani.

(2) Az adóhatóság ellenőrzési eljárás keretében - a (3) bekezdés figyelembevételével az ellenkező bizonyításáig - vélelmezi, hogy a kisadózó és a kisadózó vállalkozással összefüggésben a 13. § szerinti adatszolgáltatásra köteles adózó között munkaviszony jött létre.

(3) A (2) bekezdésben foglalt vélelmet akkor kell megdőlni tekinteni, ha az alábbi körülmények közül egynél több megvalósul:

- a) a kisadózó a tevékenységet nem kizárólag személyesen végezte vagy végezhetette;
- b) a kisadózó a naptári évi bevételének legalább 50 százalékát nem a 13. § szerinti adatszolgáltatásra köteles személytől szerezte;
- c) a 13. § szerinti adatszolgáltatásra köteles személy nem adhatott utasítást a tevékenység végzésének módjára vonatkozóan;
- d) a tevékenység végzésének helye a kisadózó birtokában áll;
- e) a tevékenység végzéséhez szükséges eszközöket és anyagokat nem a 13. § szerinti adatszolgáltatásra köteles személy bocsátotta a kisadózó rendelkezésére;
- f) a tevékenység végzésének rendjét a kisadózó határozza meg;
- g) **a kisadózó vállalkozás minden kisadózóként bejelentett tagja, illetve a kisadózó egyéni vállalkozó a naptári év egészében a 2. § 8. pont a) vagy g) alpont szerint nem minősül főállású kisadózónak feltéve, hogy a kisadózó vállalkozás naptári évi bevételének legalább 50 százalékát olyan személytől szerezte, akivel/amellyel a kisadózó a naptári évben nem állt a 2. § 8. pont a) vagy g) alpontban említett jogviszonyok egyikében sem.**

2. § E törvény alkalmazásában ...

8. főállású kisadózó: a kisadózó, kivéve azt a kisadózót, aki a tárgyhoz egészében megfelel az alábbi feltételek bármelyikének:

- a) legalább heti 36 órás foglalkoztatással járó munkaviszonyban áll, azzal, hogy a heti 36 órás foglalkoztatás megállapításánál az egyidejűleg fennálló munkaviszonyokban előírt munkaidőt össze kell számítani,
- g) a kisadózó vállalkozáson kívül más vállalkozásban nem kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozónak vagy társas vállalkozónak minősül, ideértve más kisadózó vállalkozásban fennálló főállású kisadózó jogállást is;

3.3.3. ÁFA/3. esettanulmány

Az Ön által auditált társaságnál az ÁFA adónemmel kapcsolatos munkaprogram végrehajtása során épp tételes vizsgálatot végez. Ehhez minden egyes felsorolt ügylet tekintetében határozza meg az adott eseményhez kapcsolódó fizetendő ÁFA¹, előzetes ÁFA és a levonható ÁFA összegét, illetve – ha van hozzá kapcsolódó különleges teendő is – pl. valamilyen bevallásban –, akkor azt is jelezze! Miután levonási joggal járó („adóköteles”) és nem járó („adómentes”) tevékenységet is végeznek, így ahol lehet, ott élnek a tételes elkülönítés eszközével, egyéb esetben az előző évi LH-t alkalmazzák. Semmilyen „bejelentéssel” nem éltek, nem tettek ilyet! EU-s adószámuk van. A cég általános gyakorisággal kell, hogy ÁFA bevallást készítsen.

Az előző év során – akkor még a göngyölítéses módszert alkalmazták – a következő levonási hányadosokkal dolgoztak: I. negyedévben 0,65; II. negyedévben 0,70; III. negyedévben 0,60; IV. negyedévben 0,75.

¹ Itt megkülönböztetjük a beérkező számlában szereplő áthárított és a fordított adózás keretében ilyen címen meghatározott adót (ez az „előzetes ÁFA”) a levonhatótól (ami a költségvetés felé fennálló fizetendő adót csökkenti).

3.3. ÁFA/3. dia

- a) Adómentes tevékenységhez szükséges szolgáltatást vettek igénybe egy EU-s adószámmal rendelkező belga vállalkozástól. Az erről kapott számla ellenértéke 3 300,33 EUR. A teljesítés napi árfolyamok (HUF/EUR): Banki vételi 300; banki eladási 303; MNB 302; EKB 301.

Megoldás:

$$3\,300,33 \text{ EUR} \cdot 303 \text{ Ft/EUR} = 1\,000 \text{ eFt}$$

$$1\,000 \cdot 27\% = 270 \text{ eFt}$$

Adatok ezer forintban

Fizetendő ÁFA (eFt-ban)	Előzetes ÁFA (eFt-ban) ¹	Levonható ÁFA (eFt-ban)
270	270	0

Egyéb különleges teendő: Összesítő jelentésben kell szerepeltetni.

3.3. ÁFA/4. dia

- b) Adóköteles értékesítésről szóló számlát bocsátottak ki egy EU-s adószámmal rendelkező német partnernek, melynek fizetendő összege 2 860 EUR. A teljesítés napi árfolyamok (HUF/EUR): Banki vételi 298; banki eladási 301; MNB 300; EKB 299.

Megoldás:

Adómentesen kell számlázni!

Adatok ezer forintban

Fizetendő ÁFA (eFt-ban)	Előzetes ÁFA (eFt-ban)	Levonható ÁFA (eFt-ban)
0	0	0

Egyéb különleges teendő: Összesítő jelentésben kell szerepeltetni

3.3. ÁFA/5. dia

- c) A bérelt munkaerőt kölcsönző cég kiszámlázta a vizsgált cég felé az adott időszaki, szerződés alapján járó díjat, a fizetendő összeg 1 270 eFt volt. Az érintett személyek mindkét (adóköteles és adómentes) tevékenységhez kapcsolódó munkát végeztek.

Megoldás:

2015-től fordított adós tétel!

$$1\,270 \text{ eFt} \cdot 0,27\% = 342,9 \text{ eFt; kerekítve } 343 \text{ eFt.}$$

Előző év végi LH-t (0,75) kell használni.

$$343 \text{ eFt} \cdot 0,75 = 257,25; \text{ kerekítve } 257 \text{ eFt}$$

Adatok ezer forintban

Fizetendő ÁFA (eFt-ban)	Előzetes ÁFA (eFt-ban)	Levonható ÁFA (eFt-ban)
343	343	257

Egyéb különleges teendő: Nincsen

¹ Itt megkülönböztetjük a beérkező számlában szereplő áthárított és a fordított adózás keretében ilyen címen meghatározott adót (ez az „előzetes ÁFA”) a levonhatótól (ami a költségvetés felé fennálló fizetendő adót csökkenti).

3.3. ÁFA/6. dia

- d) Tárgyév május 14-én belföldi magánszemélynek eladták az előző év augusztus 16-án vásárolt és szeptember 1-jén üzemszerű használatba vett gépet, amit mindkét (adóköteles és adómentes) tevékenységhez egyaránt használtak. A gép beszerzési ára 11 000 eFt + 27% ÁFA volt, a jelen eladási ár pedig 9 000 eFt + 27% ÁFA.

Megoldás:

Eladás miatti fizetendő ÁFA: $9\,000 \text{ eFt} \cdot 27\% = 2\,430 \text{ eFt}$

Eladás miatti korrekció:

Használati idő: előző év szeptembertől tárgyév ápriliséig = 8 hónap

Hátralévő hónapok: $60 - 8 = 52$ hónap

Most levonható ÁFA: $11\,000 \text{ eFt} \cdot 27\% \cdot (1 - 0,75) \cdot 52 / 60 = 643,5 \text{ eFt}$; kerekítve 644 eFt

Adatok ezer forintban

Fizetendő ÁFA (eFt-ban)	Előzetes ÁFA (eFt-ban)	Levonható ÁFA (eFt-ban)
2 430	0	644

Egyéb különleges teendő: Nincsen! Év végén már nem szabad vele semmit sem tenni!

3.3. ÁFA/7. dia

- e) Japánba exportáltak „adóköteles” terméket nettó 18.000 USD értékben. A fuvar a vevő intézte. A teljesítés napi árfolyamok (HUF/USD): Banki vételi 269; banki eladási 274; MNB 272; EKB 271.

Megoldás:

ÁFA szempontból nincs vele teendő.

3.4. Személyi jellegű „adók” könyvvizsgálata

3.4. Személyi jellegű „adók”.../1. dia

Személyi jellegű „adók” könyvvizsgálata

- A könyvvizsgálat folyamata
- Kiemelt területek a személyi jellegű „adók” könyvvizsgálatában
- Esettanulmányok
 - 3.1. A béreket terhelő adók- és juttatások elszámolásának ellenőrzése
 - 3.2. A bérek és juttatások elszámolásának ellenőrzése
 - 3.3. Kiküldetés elszámolásának ellenőrzése
 - 3.4. Telefonszámla elszámolása
 - 3.5. Kamatkedvezményből származó jövedelem helyességének ellenőrzése

3.4.1. A könyvvizsgálat folyamata

A vállalkozás könyvvizsgálata során elképzelhető, hogy a lényegességi küszöb alatt van a bérekhez, személyi jellegű kifizetésekhez kapcsolódó adók- és járulékok (forgalmának) nagysága, mégis elengedhetetlen, hogy ezt a területet ellenőrizzük. A terület jelentősége természetesen függ a személyi jellegű ráfordítások összes költségen belüli arányától, a vállalkozásnál dolgozók létszámától, a bérezés bonyolultságától, valamint attól, hogy a béren kívül mennyi és milyen juttatásokat számoltak el. Már csak azért is elengedhetetlen e terület ellenőrzését elvégezni, mert az eredménykimutatásban és a kiegészítő mellékletben szereplő adatokról is véleményt kell alkotnunk. Bérekkel kapcsolatban érintett lehet a mérleg egyéb rövid lejáratú kötelezettségek, céltartalékok és a passzív időbeli elhatárolások sora.

A könyvvizsgálat során a számviteli adatok megbízhatóságát alapvetően befolyásolja, hogy munkabérek (bérnek minősülő juttatások) és személyi jellegű juttatások elszámolását saját szakember(ek) végzik, vagy kiszervezéssel, vállalkozási jogviszonyban más társasággal végeztetik. Bár a bérszámfejtést a könyvvizsgálati kötelezettség alá tartozó társaságok zömében számítógépes profi programokkal végzik, mégsem szabad elfeledkeznünk arról, hogy a programokat szakemberek alkalmazzák és a program csak a bevitt adatokat dolgozza fel, nem is beszélve azok „paraméterezéséről”, minek során épp a kérdésesnek tekinthető tételek általános feldolgozási menetéről kell határozni. Tekintetbe véve, hogy e terület szabályozása rendkívül sokrétű, a könyvvizsgálónak mérlegelnie kell, hogy az ellenőrzés során szükséges-e bevonni külső szakértőt (adószakértő). Ebben a helyzetben a könyvvizsgálat végrehajtása során a külső szakértő munkájára vonatkozó standard előírásaira természetesen figyelemmel kell lenni¹.

3.4.2. Kiemelt területek a személyi jellegű „adók” könyvvizsgálatában

A személyi jellegű juttatásokhoz kapcsolódó adók-és járulékok nagyságrendjének ellenőrzésénél két oldalról közelíthetünk. Egyrészt végezhetünk közvetlen tesztelést, amely során a juttatásokat terhelő adók-és járulékok nagyságrendjét a főkönyvi kivonat bérköltség, illetve személyi jellegű kifizetések sorának az adott adónemhez, illetve járuléknemhez tartozó százalékos mértékkel (illetve bizonyos esetekben szorzószámmal is) szorozva ellenőrizhetjük.

¹ 620-as témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standard: A könyvvizsgáló által igénybe vett szakértő munkájának felhasználása

3.4. Személyi jellegű „adók”.../2. dia

A személyi jellegű „adók” könyvvizsgálata során figyelembe veendő tényezők

- vállalkozás létszáma, a dolgozók fluktuációjának mértéke,
- TB kifizetőhely-e,
- bérszámfejtési feladatok elvégzésének módja (belső, vagy külső)
- bérezés fajtája,
 - teljesítménybérezés esetén annak dokumentációja,
 - bérpótlékok számossága,
 - megbízási díjak számossága, nagyságrendje,
 - kiküldetések elszámolása,
- KATA-s megbízások nyilvántartása, szerződése
- személyi jellegű juttatások nagysága, bonyolultsága, cafetéria szabályzat létezése,
- reprezentáció teljeskörűsége,
- telefonszámla elszámolása,
- dolgozónak adott kölcsön kamatának elszámolása,
- elszámolásra kiadott összegek visszafizetése, osztalék előleg és osztalék számfejtése,
- a bérszámfejtéshez, juttatások számfejtéséhez használt programnak a könyvviteli elszámolásba történő integráltságának mértéke.

Figyelembe véve, hogy az adott társaság munkavállalóinak összetétele (pl. korösszetétel), vagy sajátos helyzete (pl. gyermekvállalás alatt, vagy azt követően történő munkába állás, vagy akár lakóhely), a társaságot kedvezmények igénybe vételére jogosítja, ez a becslés az adott adónem felső határát adja számunkra. Ugyanígy eltérést okozhat az is, hogy a személyi jellegű egyéb kifizetések között nyilvántartott béren kívüli- és egyes meghatározott juttatások között az adott társaság belső szabályozásától függően adómentes és jogviszony szerint adózó jövedelmek is megjelenhetnek. Amennyiben a számított érték és a bevallásokban szereplő érték közötti eltérést lényegesnek minősítjük, az okok feltárásával pontosíthatjuk számításunkat.

A másik ellenőrzési lehetőség a számfejtéshez használt szoftver tesztelése, illetve a beállítások ellenőrzése. Amennyiben a program a számviteli rendszerbe integrált, az eredmények ellenőrzését a beviteli oldal helyességének ellenőrzésével is elvégezhetjük. A vizsgálandó sokaságtól függően erre egy lehetséges eljárás a rétegzett mintavételes eljárás, amely során azonos jellemzőkkel bíró csoportokból választunk egy-egy alkalmazottat, és az ő esetükben teszteljük a program által számított adók-és járulékok nagyságát.

Tekintetbe véve, hogy a bérszámfejtő program a számviteli rendszertől sokszor független (ld: külső bérszámfejtés), a könyvvizsgálat során a két rendszer közötti adatkapcsolatot (pl. interface) biztosan ellenőrizni kell. Ennek elvégzése különösen azért fontos, mert itt jellemzően „köteget” adatfeldolgozásról van szó, így a főkönyvi számlákon a tranzakciók „összevontan” szerepelnek, illetve az adókapcsolatok bevallása is ezen „köteget” adatok exportjával történik. Ezért is elengedhetetlen a társaság könyvelésének az adófolyószámlával történő összevetése.¹

¹ Ennek megkönnyítését szolgálhatja majd az a jelenleg futó fejlesztés, amely során az adófolyószámla xml file-ként történő lekérdezésével az összehasonlítás részben automatizálható.

3.4.3. Esettanulmányok

3.4.3.1. Esettanulmány a béreket terhelő adók-és járulékok elszámolására

3.4. Személyi jellegű „adók”.../3. dia

A 155 fő alkalmazottat foglalkoztató vállalkozás főkönyvi kivonatában az alábbi tételeket találjuk:

Megnevezés	Érték (Ft-ban)
5. Bérköltség	37 140 000
5. Bérjárulékok	15 689 300
4. Magánszemélyt terhelő személyi jövedelemadó kötelezettség előírása	5 742 400
4. Nyugdíjjárulék kötelezettség előírása	3 714 000
4. Egészségbiztosítási alappal szembeni kötelezettség előírása	3 156 900
4. Szociális hozzájárulási adó kötelezettség előírása	9 538 100
4. Szakképzési hozzájárulás előírása	557 100
4. Rehabilitációs hozzájárulási kötelezettség előírása	5 594 100

A főkönyvi adatok valóságának ellenőrzése teszteléssel

(Végrehajtási lényegesség 10 millió Ft, elhanyagolható hiba határa 100 eFt)

Amennyiben több információval nem rendelkezünk, a bért terhelő adók- és járulékok becslött összege:

- Szociális hozzájárulási adó: $37\,140\,000 \cdot 27\% = \mathbf{10\,027\,800\,Ft}$
- Szakképzési hozzájárulás: $37\,140\,000 \cdot 1,5\% = 557\,100\,Ft$
- Rehabilitációs hozzájárulás: $155\,fő \cdot 5\% = 7,75\,fő$ és $7,8\,fő \cdot 964\,500\,Ft/fő = \mathbf{7\,523\,100\,Ft}$
- Személyi jövedelemadó: $37\,140\,000\,Ft \cdot 16\% = \mathbf{5\,942\,400\,Ft}$
- Nyugdíjjárulék: $37\,140\,000\,Ft \cdot 10\% = 3\,714\,000\,Ft$
- Egészségbiztosítási és munkaerő-piaci járulék: $37\,140\,000\,Ft \cdot 8,5\% = 3\,156\,900\,Ft$

Az eltérések a szociális hozzájárulási adó, rehabilitációs hozzájárulás és a személyi jövedelemadó esetén azonosíthatók. További információként megtudhatjuk, hogy a társaságnál az 55 év feletti alkalmazottak száma 28 fő, 2 fő rendelkezik rehabilitációs kártyával, 5 fő az elmúlt évben vagy a tárgyévben tért vissza gyermeknevelésre tekintettel igénybe vett fizetés nélküli szabadságáról, illetve 20% körüli a kisgyermekes szülők aránya.

Ha ezen információk közül az 55 év felettiekre vonatkozókkal pontosítjuk számításainkat, akkor a következő értékeket kapjuk¹:

- Szociális hozzájárulási adó: $37\,140\,000 \cdot 27\% - 28\,fő \cdot 100\,000\,Ft/fő \cdot 14,5\% = 9\,621\,800\,Ft$

Figyelembe véve, hogy 2 fő rehabilitációs kártyával rendelkezik (bruttó bérüket egyénileg nem ismerjük), a társaság által elszámolt szociális hozzájárulási adó összege elfogadható.

- Szakképzési hozzájárulás: $37\,140\,000 \cdot 1,5\% = 557\,100\,Ft$
- Rehabilitációs hozzájárulás: $155\,fő \cdot 5\% = 7,75\,fő$ és $(7,8\,fő - 2\,fő) \cdot 964\,500\,Ft/fő = 5\,594\,100\,Ft$

Bérjárulékok kalkulált összege: $9\,621\,800 + 557\,100 + 5\,594\,100 = 15\,773\,000\,Ft$.

Eltérés az elszámolt bérjáruléktól: $15\,689\,300 - 15\,773\,000 = 83\,700\,Ft$ (elhanyagolható alatt van).

A személyi jövedelemadó számított és tényleges összege közötti eltérés 200 000 Ft, amelyet indokolhat a gyermekes szülők által igénybe vett családi kedvezmény összege – az összeg megfelel 20 fő 2 gyermekes szülő által igénybe vett adókedvezménynek.

¹ A gyermeknevelésre tekintettel igénybe vett fizetés nélküli szabadságról visszatérők esetében további kedvezményt vehet igénybe a társaság, amelyhez kapcsolódó feltételek teljesítéséről azonban nem rendelkezünk információkkal. Feltételezésekkel élhetünk, azonban az eddigi információk alapján végzett számítás eredményeként megjelenő eltérés (83 700 Ft – ld. a számítás végeredményét) az elhanyagolható szint alatt van, így számításunkat további feltételezett kedvezményekkel nem egészítjük ki.

3.4.3.2. Esettanulmány a bérek és juttatások elszámolására

3.4. Személyi jellegű „adók”.../4. dia

Az alkalmazottakhoz kapcsolódó információk:

- Dolgozói létszám: 57 fő (be- és kilépő dolgozó nem volt), ezen kívül 3 megbízási szerződéssel foglalkoztatott magánszemély dolgozott egész évben. Valamennyien budapesti lakosok, 5 főnek van 2-2 iskolás gyermeke, melyek után a gyermekkedvezményt a vállalkozás dolgozói veszik igénybe.
- Valamennyien tagjai egy-egy önkéntes kölcsönösönsegélyező pénztárnak.
- A havi bér és a megbízási díj is egységesen 200 000 Ft/fő.
- Év végén mindenki fejenként 200 000 Ft jutalmat kapott.
- 3 recepciós jelmezszerű öltözetben dolgozik megbízási szerződéssel foglalkoztatva. Más megbízási díj kifizetése nem volt. A megbízottaknak máshonnan származó jövedelme nem volt, 10% költségánnyadra nyilatkoztak.

Egységesen adott béren kívüli és egyes meghatározott juttatások:

- Iskolakezdési támogatás utalvány gyermekenként 31 500 Ft.
- Helyi éves bérlet 126 000 Ft/fő.
- Otthoni internet-szolgáltatás a cég nevére szóló számla alapján havi 4 500 Ft/hó/fő + 27% ÁFA.
- A további béren kívüli és egyes meghatározott juttatásokat is egységesen adták mind a 60 (57 + 3) dolgozónak.

Főkönyvi számla neve	érték (Ft-ban)
4. Bérből levont szja kötelezettség	22 512 000
4. Megbízási díjból levont szja kötelezettség	1 123 200
4. Béren kívüli és egyes meghatározott juttatások szja befizetési kötelezettsége	13 181 000
4. 14%-os EHO befizetési kötelezettség	4 998 000
4. 27 %-os EHO befizetési kötelezettség	12 605 000
5. Munkaviszonyos bérköltség	148 200 000
5. Megbízási díj	7 800 000
5. Iskolakezdési utalvány költsége	315 000
5. Erzsébet-utalvány étkezési költségtérítés költsége	5 760 000
5. Helyi utazási költségtérítés	7 560 000
5. SZÉP kártya szálláshely alszámla költsége	13 500 000
5. SZÉP kártya vendéglátás alszámla költsége	9 000 000
5. SZÉP kártya szabadidő alszámla költsége	4 500 000
5. Otthoni internet-szolgáltatás költségtérítése	4 114 800
5. Önkéntes kölcsönösönsegélyező pénztári befizetés	22 680 000
5. Kulturális szolgáltatás költsége (színház bérlet)	1 800 000
5. Sporteseményre szóló belépőjegy	1 200 000
5. Béren kívüli és egyes meghatározott juttatások szja költsége	13 181 354
5. EHO befizetési kötelezettség költsége	17 602 535

Végezzük el a fenti főkönyvi számlák helyességének ellenőrzését!

(Végrehajtási lényegesség 25 millió Ft, elhanyagolható hiba határa 300 eFt)

Megoldás:**Magánszemélyt terhelő szja ellenőrzése:**

- Bérből levont szja: $[148\,200\,000 - (5 * 2 * 62\,500 * 12)] * 16\% = 22\,512\,000$ Ft
- Megbízási díjból levont szja: $3 * (12 * 200\,000 + 200\,000) * 0,9 * 16\% = 1\,123\,200$ Ft

Hiba, hogy a megbízottal kötött szerződés tartalmában munkaszerződés, mert a vállalkozás határozza meg, hogy mikor álljon munkába a recepciós, hol dolgozzon, mi a feladata és az eszközöket (jelmezszerű öltözeteket) is a vállalkozás biztosította. A béren kívüli juttatásokból is ugyanúgy részesült, mint a dolgozók, valamint a 13. havi jutalmat is kifizették részére.

Teendő: önrevíziót kell végezni a tévesen megállapított jogviszony miatt. Az önrevízió érinti a levont járulékokat és a levont szja előleget, valamint a fizetendő szociális hozzájárulási adót is:

- Szja különbözet: $3 * (12 * 200\,000 + 200\,000) * 0,1 * 16\% = 112\,320$ Ft adóhiány
- Szócho különbözet: $3 * (12 * 200\,000 + 200\,000) * 0,1 * 27\% = 210\,600$ Ft
- Szakképzési hozzájárulás különbözet: $3 * (12 * 200\,000 + 200\,000) * 0,1 * 1,5\% = 11\,700$ Ft
- Levont nyugdíjjárulék különbözet: $3 * (12 * 200\,000 + 200\,000) * 0,1 * 10\% = 78\,000$ Ft
- Levont egmep különbözet: $3 * 2\,600\,000 * 8,5\% - 3 * 2\,600\,000 * 0,9 * 7\% = 171\,600$ Ft

A béren kívüli és egyes meghatározott juttatások szja fizetési kötelezettségének ellenőrzése során **első lépés a juttatások adózási besorolása.**

Juttatás megnevezése	Adómentes	Béren kívüli juttatás	Egyes meghatározott juttatás
Iskolakezdési utalvány költsége		315 000	
Erzsébet-utalvány étkezési költségtérítés		5 760 000	
Helyi utazási költségtérítés		7 560 000	
SZÉP kártya szálláshely alszámla költsége		13 500 000	
SZÉP kártya vendéglátás alszámla költsége		9 000 000	
SZÉP kártya szabadidő alszámla költsége		4 500 000	
Otthoni internet-szolgáltatás költségtérítése			4 114 800
Önkéntes kölcs. önség. pénztári befizetés		22 680 000	
Kulturális szolgáltatás költsége	1 800 000		
Sporteseményre szóló belépőjegy	1 200 000		
Összesen	3 000 000	63 315 000	4 114 800

Második lépés az egyedi értékhatárok esetleges túllépésének vizsgálata.

Adómentes juttatások egyedi határértékei:

Kulturális szolgáltatás: $60 \text{ fő} * 50\,000 \text{ Ft} = 3\,000\,000 \text{ Ft}$, → határérték alatti az érték, tehát adómentes a juttatás

Sporteseményre szóló belépőjegynek értékhatára nincs, tehát adómentes a juttatás

Béren kívüli juttatások egyedi határértékei:

- Iskolakezdési utalvány: $5 * 2 * 105\,000 * 30\% = 315\,000$ Ft
- Erzsébet-utalvány: $60 * 12 * 8\,000 = 5\,760\,000$ Ft
- BKV bérlet: $60 * 12 * 10\,500 = 7\,560\,000$ Ft
- SZÉP kártya vendéglátás: $60 * 225\,000 = 13\,500\,000$ Ft
- SZÉP kártya vendéglátás: $60 * 150\,000 = 9\,000\,000$ Ft
- SZÉP kártya szabadidő: $60 * 75\,000 = 4\,500\,000$ Ft
- Önkéntes kölcsönös önségélyező pénztári befizetés: $60 * 12 * 105\,000 * 30\% = 22\,680\,000$ Ft

Egyes meghatározott juttatások egyedi határértékei:

- Otthoni internet-szolgáltatás költségtérítése: $60 * 12 * 4\,500 * 1,27 = 4\,114\,800$ Ft
- Kifizetőt terhelő szja: $63\,315\,000 + 4\,114\,800 = 67\,429\,800 * 1,19 * 16\% = 12\,838\,634$ Ft, bevallandó kifizetői szja: 12 839 eFt
- Társaság által elszámolt szja: $13\,181\,354$ Ft \rightarrow 13 181 eFt
- Önérvényesítés (bevallás és könyvelés): 342 eFt kifizetői szja többlet

Megállapított különbözet: 342 720 Ft, aminek az adóalapja: $342\,720 / 0,16 / 1,19 = 1\,800\,000$ Ft
ebből kiderül, hogy a vállalkozás a színházbérlet után is bevallotta az szja-t.

EHO vizsgálata:

Tekintettel arra, hogy minden dolgozó egységesen kapott egyedi határt meg nem haladó béren kívüli juttatást, így a 14%-os EHO felső határa: $60 * 450\,000 = 27\,000\,000$ Ft

- 14%-os EHO: $27\,000\,000 * 1,19 * 14\% = 4\,498\,200$ Ft
- Társaság által elszámolt 14%-os EHO: 4 998 000 Ft
- Önérvényesítés (bevallás és könyvelés): 500 000 Ft EHO többlet.

Megállapított különbözet: 499 800 Ft, aminek az adóalapja: $499\,800 / 0,14 / 1,19 = 3\,000\,000$ Ft
($27\,000\,000 + 3\,000\,000$) / 60fő = 500 000 Ft/fő határt vettek figyelembe, ami a 2014.évi szabályozás szerinti határ volt.

- 27%-os EHO: $63\,315\,000 + 4\,114\,800 - 27\,000\,000 = 40\,429\,800 * 1,19 * 27\% = 12\,990\,095$ Ft
- Társaság által elszámolt 27%-os EHO: $17\,602\,535 - 4\,998\,000 = 12\,604\,535$ Ft \rightarrow 12 605 000 Ft
- Önérvényesítés (bevallás és könyvelés): $12\,990\,095 - 12\,605\,000 = 385$ eFt EHO hiány.
- Megállapított különbözet: $(12\,990\,095 - 12\,604\,535) / 1,19 / 0,27 = 1\,200\,000$ Ft

Ennek oka, hogy 3 000 000 Ft-tal kevesebb az adóalap, mert azt béren kívüli juttatásként számolták és 14%-os EHO-val adózták, valamint az, hogy adóköteles juttatásnak számolták a színházbérletet, ami 1 800 000 Ft.

3.4.3.3. Esettanulmány a kiküldetés elszámolásának ellenőrzésére**3.4. Személyi jellegű „adók”.../5. dia**

A vállalkozás könyvvizsgálata során a folyamatok áttekintése során azt tapasztalta, hogy rendszeresen utaznak különböző kiállításokra a vezetők, ezért úgy döntött, hogy kiemeli egy elszámolást és leellenőrzi annak helyességét.

A júniusban Münchenben megrendezett „LASER World of PHOTONICS 2015” optikai technológia részegységei, rendszerei és alkalmazása címmel megrendezett 22. világvásár és kongresszus rendezvényén az ügyvezető, az IT igazgató és a társaság üvegszál optikai érzékelők gyártásával megbízott beszállítójának ügyvezetője képviselte a vizsgált vállalkozást. A program három napos volt, amelyre a kiutazást a kollégák az IT igazgató saját tulajdonú gépjárművével oldották meg. A megtett távolság oda-vissza 685 km. Az ügyvezető és az IT igazgató 300 EUR/fő/nap napidíjat vett fel a kiutazás előtt, valamint az ügyvezető a készpénzben felmerülő esetleges költségek fedezetére 4 000 EUR előleget vett fel utólagos elszámolásra. A napidíj felvételét megelőző hó 15-ei MNB árfolyam: 300 Ft/EUR, a felvétel időpontjában érvényes MNB árfolyam: 306 Ft/EUR.

A kiutazáshoz kapcsolódóan a társaság megtérítette a saját gépkocsi használatához kapcsolódó üzemanyag költséget (19 760 Ft), valamint az szja törvényben meghatározott, igazolás nélkül figyelembe vehető költségnek megfelelő összeget.

A szálloda számláját az elutazás napján a társaság bankszámlájához kapcsolódó bankkártyával egyenlítették ki. A számla összege 9 060 EUR volt, a terhelés napján érvényes árfolyam 298 Ft/EUR.

A müncheni tartózkodás alatt a társaság ügyvezetője munkabéren vett részt, amelyhez kapcsolódóan felmerült reprezentációs költség (HUF-ra átszámítva) 65 000 Ft.

Végezzük el a kiküldetés elszámolásának az ellenőrzését!

(Végrehajtási lényegesség 15 millió Ft, elhanyagolható hiba határa 150 eFt)

Megoldás:

300 Euro/nap/fő * 30% = 90 Euro > 15 Euro/nap

Felettes rész: $(300 - 15) * 3 \text{ nap} * 300 \text{ Ft/EUR} = 256\,500 \text{ Ft/fő}$

Szociális hozzájárulási adó: $2 * 256\,500 * 27\% = 138\,510 \text{ Ft}$

Szakképzési hozzájárulás: $2 * 256\,500 * 1,5\% = 7\,695 \text{ Ft}$

Nyugdíjjárulék: $2 * 256\,500 * 10\% = 51\,300 \text{ Ft}$

Egkép: $2 * 256\,500 * 8,5\% = 43\,605 \text{ Ft}$

Szja: $2 * 256\,500 * 16\% = 82\,080 \text{ Ft}$

Szálloda: nincs adó vonzata

Reprezentáció:

Szja: $65\,000 * 1,19 * 16\% = 12\,376 \text{ Ft}$

EHO: $65\,000 * 1,19 * 27\% = 20\,885 \text{ Ft}$

Saját gépkocsi használat térítése:

$19\,760 \text{ Ft} + 685 \text{ km} * 2 * 9 \text{ Ft/km} = 32\,090 \text{ Ft}$, amely adó-és járulékmentes.

3.4.3.4. Esettanulmány a telefonszámla elszámolásának ellenőrzésére

3.4. Személyi jellegű „adók”.../6. dia

A könyvvizsgálat során kiválasztott hónapra vonatkozó telefonszámla a következő adatokat tartalmazza: (adatok Ft-ban)

Szolgáltatás megnevezése	ÁFA nélküli összeg	ÁFA	Összeg ÁFÁ-val
Internet szolgáltatás	200 000	54 000	254 000
Telefonszolgáltatás	620 000	167 400	787 400
Parkolási szolgáltatás	75 000	20 250	95 250
Útdíj	135 370	36 550	171 920
Készülékbiztosítási díj	9 650	0	9 650
Adomány-vonal hívása	150 000	0	150 000

A vállalkozás irodaházában bérbe adott irodák telefon- és internetköltsége önálló telefonvonalak használata alapján továbbszámlázásra került, melynek értéke áfa nélkül: internet 95 000 Ft, telefon költség 187 000 Ft.

A telefon használata során megengedett a magánhasználat, a beszélgetésekről nyilvántartást nem vezetnek és a magánhasználatot nem térítetik meg a magánszemélyekkel.

Az ügyvezető és 3 kereskedő használja a cégautót, melynek során igénybe vesznek telefonos parkolási szolgáltatást, valamint vidéki üzleti útjaik során így fizetik az útdíjat is. A cégautó használatáról útnyilvántartást vezetnek, amely igazolja, hogy az útdíj hivatalos út kapcsán keletkezett. A cég csak ÁFA levonási joggal együtt járó tevékenységet végez.

A társaság Tao adóalapja meghaladja a félmilliárd forintot.

Határozza meg a telefonszámlában szereplő tételek adóalap- és adóvonzatait valamennyi érintett adónem esetén!

Megoldás:

Telefon magánbeszélgetés jövedelme: $(620\,000 - 187\,000) * 1,27 * 20\% = 109\,982 \text{ Ft}$

Szja: $109\,982 * 1,19 * 16\% = 20\,941 \text{ Ft}$

EHO: $109\,982 * 1,19 * 27\% = 35\,337 \text{ Ft}$

ÁFA: internet 54 000 + telefon 167 400 (mert $187\,000 > 620\,000 * 30\%$) = 221 400 Ft levonható ÁFA

Tao: adomány, mivel nem kap igazolást a vállalkozás, adóalap növelő tétel lesz

$150\,000 * 19\% = 28\,500 \text{ Ft}$

3.4.3.5. Esettanulmány a kamatkedvezményből származó jövedelem elszámolásának ellenőrzésére

3.4. Személyi jellegű „adók” .../7. dia

A vállalkozás közgyűlése május 31-én jóváhagyta a 2014. évi beszámolót és 55 000 000 Ft osztalék jóváhagyásáról hozott határozatot. A társaság négy tulajdonosa tulajdoni arányának megoszlása a következő:

- A-L Kft: 50%,
- Nagy János magánszemély: 35%,
- Kiss József magánszemély: 10%,
- Kiss István magánszemély: 5%.

A társaság tulajdonosai a tárgyévet megelőző év októberében 75 000 000 Ft osztalékelőleg kifizetéséről határoztak, melynek – ahol szükséges a számfejtése, illetve – folyósítása novemberben valamennyi tulajdonos számára megtörtént. **Nagy János** nem vesz részt a vállalkozás tevékenységében, máshol áll munkaviszonyban. Az osztalék számfejtése során arról tett írásbeli nyilatkozatot, hogy nem kéri az eho levonását. **Kiss József** a társasággal a tárgyévet megelőző év első napjától kezdve munkajogi jogviszonyban áll, bruttó bére 650 000 Ft/hó.

Kiss István nyugdíjazására (saját jogú öregségi nyugdíj) a tárgyévet megelőző évben, az osztalékelőleg folyósítását követően került sor. Nyugdíjazása óta személyesen közreműködik a vállalkozás tevékenységében, mely alapján havi 200 000 Ft tagi jövedelemben részesül.

A jóváhagyott osztalék és az osztalékelőleg különbözetét a tulajdonosok júniusban, az előleg felvételét követő 230 nap múlva, június 15-én a társaság számlájára visszautalták. A társaság az érintett összegre vonatkozóan nem kérte kamat megtérítését. A jegybanki alapkamat az érintett időszakban 3% volt.

Kiss József és Kiss István tulajdonosok az osztalékfizetéshez kapcsolódóan nyilatkozatot nem, de jövedelemigazolást adtak le.

Végezze el az osztalék és a kamatkedvezményből származó jövedelem adóterhének számítását, ezzel ellenőrizze, hogy a vállalkozás megfelelően járt-e el az osztalék adózásakor!

Megoldás:

Levont szja elszámolása a magánszemély tulajdonosoknál

osztalék:	$27\,500\,000 \text{ Ft} \cdot 16\% = 4\,400\,000 \text{ Ft}$
osztalékelőleg:	$37\,500\,000 \text{ Ft} \cdot 16\% = 6\,000\,000 \text{ Ft}$
„túlvont” szja:	$(27\,500\,000 - 37\,500\,000) \cdot 16\% = -1\,600\,000 \text{ Ft}$

Osztalékot terhelő eho elszámolása

Nagy János osztalékából nem kell eho-t levonni, mert nyilatkozatot adott.

Kiss József EHO elvileg: $5\,500\,000 \cdot 14\% = 770\,000 \text{ Ft}$

EHO gyakorlatilag:

Már levont járulék: $(7\%): 650\,000 \cdot 7\% \cdot 5 \text{ hó} = 227\,500 \text{ Ft}$

Levonandó EHO: $450\,000 - 227\,500 = 222\,500 \text{ Ft}$

Kiss István:

EHO elvileg: $2\,750\,000 \cdot 14\% = 385\,000 \text{ Ft}$

EHO gyakorlatilag

Megfizetett egészségügyi szolgáltatási járulék: $5 \cdot 6\,930 = 34\,650 \text{ Ft}$

Levonandó EHO: $450\,000 - 34\,650 = 415\,350 \text{ Ft}$

tehát ténylegesen levonandó EHO: $385\,000 \text{ Ft}$

Kamatkedvezményből származó jövedelem és adó vonzata:

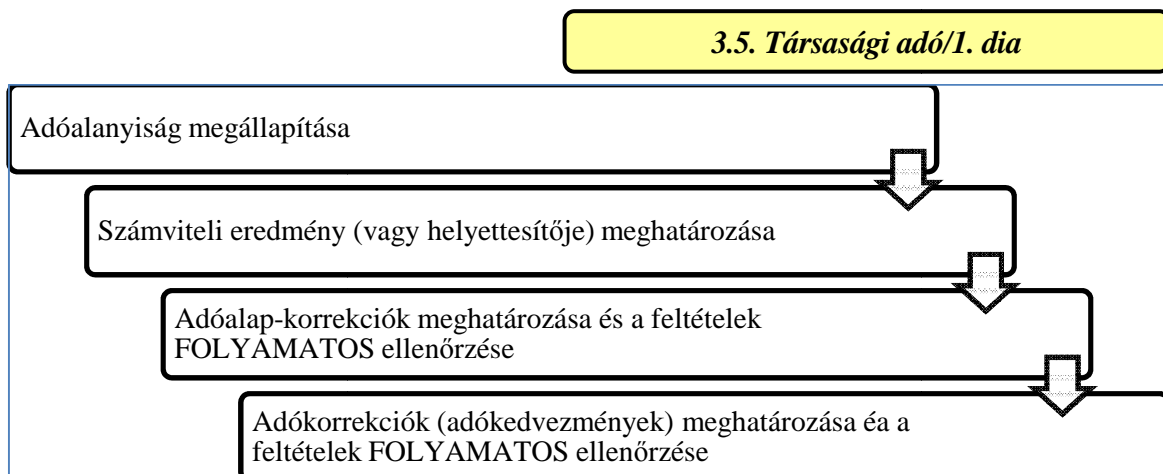
Alap: $10\,000\,000 \cdot (3\% + 5\%) / 365 \cdot 230 = 504\,110 \text{ Ft}$

Kifizetői szja: $504\,110 \cdot 1,19 \cdot 16\% = 95\,983 \text{ Ft}$

Kifizetői EHO: $504\,110 \cdot 1,19 \cdot 27\% = 161\,971 \text{ Ft}$

3.5. Társasági adó

A társasági adó számítása a számviteli logikához az egyik legközelebb álló adózási feladat, hiszen az adó alapjának megállapítása a számviteli eredményen alapszik és – legalábbis a korrekciók meghatározása során – azt módosítjuk. E korrekciók is – tartalmukat tekintve – egyfajta adózási szempontú eredmény meghatározást takarnak. Az adóalap korrekciók meghatározása mellett szükség van az adó értékét közvetlenül módosító adókorrekciók (adókedvezmények) számbavételére is. E számítási logika megértése kulcsfontosságú, hiszen a beszámolóban szereplő, társasági adóval kapcsolatos állítások ellenőrzése folyamán is segítségünkre van ez a tulajdonság. Az adó meghatározásának folyamata tehát így foglalható össze:

Az adóalanyiság kérdése a társasági adóban könnyedén eldönthető, ugyanis a jogszabály meghatározza azoknak a jogalanyoknak a körét – taxatív (zárt) listával –, amelyek ezt a terhet kötelesek fizetni. Így kétséget kizárólag megállapítható, hogy az adott gazdálkodónak egyáltalán foglalkoznia kell-e a kérdéssel. Ha nem, akkor a folyamatnak itt vége is szakad, a könyvvizsgáló arról győződik meg, hogy a gazdálkodó ezirányú kijelentése összhangban van-e a jogszabállyal¹. Ez a jogi személyt nyilvántartó bíróság által kibocsátott kivonatból megállapítható.

3.5. Társasági adó/2. dia

Adóalanyiság, adóalap
<p style="text-align: center;">Adóalanyiság</p> <ul style="list-style-type: none"> • zárt lista szerint (taxatív felsorolás) • speciális kivételek általános érvénnyel • egyes helyzetekből fakadó kivételek az adóalanyiság alól <ul style="list-style-type: none"> ➢ felszámolás időszaka; ➢ más adóval teljesített „nyereségadó”; <p style="text-align: center;">Adóalap</p> <ul style="list-style-type: none"> • az adóalap megállapítása („rendes” út, könyvviteli zárlat) • az adóalap tartalma (normál vs. „minimum”; rendes vs. speciális; teljes vs. részletes)

¹ Illetve ezt a vizsgálatot dokumentálja. Nem alanya a társasági adónak pl. az, aki felszámolás alatt áll, illetve választása szerint más adónemmel „váltja ki” nyereségadózási kötelezettségét (pl. EVA, KIVA); emellett további kivételek is vannak (ezek specialitások).

A számvetési adózás előtti eredmény – alapértelmezés szerint – alaphelyzetben megegyezik az adószámítás kezdőpontjával. Ez alól három kivételt érdemes kiemelni:

- ha a cég nem köteles beszámolót közzétenni (így eredménykimutatása sincs), de alanya a társasági adónak és az adózás előtti eredményt könyvviteli zárlat segítségével állapítja meg;
- ha a cég adózás előtti eredménye vagy az adóalapja nem éri el a jogszabályban meghatározott szintet, akkor a jogalkotó elvárja, hogy a cég az adóalapját az úgynevezett „minimum adóalap” szerint határozza meg vagy szolgáltatson adatokat, amely alapján tevékenysége mélyebben megérthető;
- egyes cégformák esetén az adóalap megállapítása a szokásostól eltérő módon számítandó (pl. ingatlanbefektetési társaság, alapítvány, egyesület stb.).

Az első kivétel formai különbségnek tekinthető, hiszen a könyvviteli zárhat tartalmát tekintve az eredménykimutatás összeállításával rokon művelet.

A második eltérés azonban már tartalmi kérdés, ahol számos könyvvizsgálói ellenőrzés szóba kerülhet. Elsőként a minimális adóalap meghatározásának a képlete igényel figyelmet, hiszen az meglehetősen változatosan alakult az elmúlt években¹. E „minimum-adóalap” ellenőrzésére végezhető legkézenfekvőbb teszt az újraszámolás, a tesztelés egy egyszerű munkalapon megvalósítható. A „minimum-adóalap” alkalmazása nem kötelező. Még akkor is, ha az magasabb, mint a ténylegesen kialakuló adóalap, dönthet úgy a gazdálkodó, hogy a ténylegesen kialakuló (alacsonyabb) adóalapot alkalmazza, de ekkor a korábban említett adatszolgáltatásra köteles.

Dönthet azonban úgy, hogy a minimális adóalap szerint adózik. Utóbbi döntés – első ránézésre – nem tűnik ésszerűnek, így alkalmazása esetén a könyvvizsgálónak indokolt lehet végiggondolnia, mi lehetett az oka a közgazdasági szempontból megkérdőjelezhető lépésnek. A tisztázás módja a vezetéssel való eszmecserevel kezdődhet.

3.5. Társasági adó/3. dia

Adóalap korrekciók, adókorrekciók

- Adóalap korrekciók logikája (zárt lista, elhelyezkedés a jogszabályban)
- A korrekciók hatásának utókövetése és ennek hatása a dokumentációra
- Szabályváltozások és az átmeneti rendelkezések nyomon követése
- Adókorrekciók kezelése, azok logikája (zárt lista, elhelyezkedés)
- Az adószámítás összhangja egyéb szabályozókkal

Az adóalap-korrekciók a jogszabályban jól szervesen találhatók meg, igaz meglehetősen sok van belőlük [Tao. 7-8. §§]. Gyakran találkozhatunk jól kimunkált segédtablázatokkal, amelyek alkalmazhatóak az adókalkuláció és az adóval kapcsolatos beszámolóban szereplő állítások alátámasztására. Az egyes adóalap korrekciók áttekintésére nyilvánvalóan itt nincs teljeskörűen lehetőségünk (és nem is célunk azokat bemutatni), de felhívjuk a figyelmet néhány fontos szempontra, amelyeket az ellenőrzés során indokolt érvényesíteni.

Az adóalap-korrekciók gyakran több évet is érintenek (pl. fejlesztési tartalék képzése és annak hatása a későbbi időszakokban elszámolt tárgyi eszköz értékesítésre vagy értékcsökkenésre, vagy annak figyelése, hogy egy korábban adókedvezményrel összefüggésben beszerzett eszköz későbbi esetleges elidegenítésének milyen adóhatásai vannak).

¹ E jegyzet zárásakor a képlet: összes bevétel, csökkentve: kedvezményezett átalakulásokhoz, részesedéscseréhez és eszközátruházáshoz kapcsolódó egyes bevételek, növelve: kedvezményezett átalakulásokhoz, részesedéscseréhez és eszközátruházáshoz kapcsolódó egyes tételek, magánszemély taghoz kötődő tartozások növekményének a fele (kivéve: szállítói tartozás és osztalékos kötődő tartozás). A növekményt az előző évi záró értékhez kapcsolódóan kell számítani az éven belüli átlagos állomány alapján. A minimum adóalap az e számítás során kialakuló összeg 2%-a.

3.5. Társasági adó/4. dia

E tény miatt legalább a következő kérdések tisztázása szükséges elvi szinten is:

- a könyvvizsgáló eljárásai (és munkalapjai) olyanok-e, amelyek e visszatérő vizsgálatot megalapozzák;
- ha egy ügyfelet elsőként könyvvizsgálunk, akkor (is) meg kell ezt az információt szereznünk;
- az ügyfél rendszereinek az áttekintése során vizsgálni kell, hogy e figyelemmel kísérés megvalósul-e.

A vizsgálataink kapcsán időt kell szakítani arra is, hogy megvizsgáljuk, az ügyfél nyilvántartásai alkalmasak-e egyáltalán arra, hogy az adóbevallások kitöltésére megbízhatóan sor kerülhessen. Ebből a szempontból is szemügyre kell venni a főkönyvi számlatükör és az analitikák felépítését, hiszen egy nem jól szervezett rendszer megalapozza a hibázásnak, illetve a könyvvizsgálati kockázatot is értelemszerűen befolyásolja. Az adó megállapítása kapcsán így körül kell járni azt a kérdést is, hogy miként rögzíti az ügyfél a számításához szükséges adatokat, miként biztosítja, hogy az később is rendelkezésre álljon és meg kell vizsgálni annak információs bázisát is.

A jogszabályi környezet (adóalap-korrekciók) változása nem ritka jelenség. Ez már önmagában is ahhoz vezet, hogy az ügyfél számításait és a könyvvizsgáló munkalapjait is megfelelően „jól karban kell tartani”. Ennél azonban több is igaz: mivel az adóalap-korrekció figyelembe vételére annak az időszaknak a szabályai szerint kerülhet sor, amelyben az adóalap keletkezett, a több időszakot érintő adóalap-korrekciók és áthúzódó hatások kapcsán felmerül a kérdés, hogy mi a teendő. A jogszabály átmeneti rendelkezései¹ kiemelt jelentőséggel bírnak, hiszen ezek igazítanak el e témák kapcsán (és e kérdések kétségtelenül szövevényessé is teszik az adószámítást).

Míg az adóalap-korrekciók így vagy úgy minden gazdálkodó egységet érintenek, addig az adókorrekciók (adókedvezmények) jóval kisebb kört befolyásolnak. Az adókedvezményeket érdemes két részre bontani a könyvvizsgálat szempontjából:

- a rutin módon igénybe vehető kedvezményekre, amelyek ugyan feltételekhez kötöttek, de azok nem igénylik komplex (akár jövőbeli események alakulására vonatkozó) becslések megtételét (ilyen pl. a KKV adókedvezmény);
- komplex megítélést igénylő kedvezmények, amelyek fennállása már sokkal több input adatot igényel, amelyek egy része akár a jövőbeli eseményekkel kapcsolatosan is megkíván becsléseket a vezetéstől (klasszikusan ilyenek a fejlesztési adókedvezmények).

A könyvvizsgáló a rutin jellegű kedvezményekkel összefüggő, beszámolóban szereplő állítások kapcsán a könyvvizsgálat során lényegesen egyszerűbb helyzetben van, ugyanis az igénybevett és az adóbevallásban érvényesített kedvezmények megítélése során – ha a könyvvizsgálati program szerint ez szükséges – az állításokat a jogszabállyal való összevetéssel ellenőrizheti. Külön felhívjuk a figyelmet arra, hogy az ilyen kedvezmények okán hatványozottan felmerül az a kérdés, hogy az igénybevett kedvezmény nem egy időpillanatban ró kötelezettséget a gazdálkodóra és ennek következtében a könyvvizsgálóra, hanem figyelemmel kell kísérnie azt, hogy a feltételek a későbbi időszakokban teljesülnek-e (pl. a fenti KKV kedvezmény kapcsán a „tartási kötelezettség”). Erre tehát a dokumentációt fel kell készíteni és a tervezés során figyelmet kell rá fordítani.

A második fajta kedvezmény kapcsán bonyolultabb a helyzet, mert azon felül, hogy a jogszabályokkal való összevetés igénye itt is megvan, ez a vezetéstől jóval komplexebb kérdések megítélését igényli: jövőbeli beruházási tervek összeállítása, feltételek teljesítése és a szabályozói környezet is sokkal bővebb. Itt általában számos jogszabály együttes alkalmazása szükséges. Azon túl, hogy az adókockázatot nyilvánvalóan a gazdálkodó egység viseli, a komplex becslés következménye a hibás állítások kockázatának növekedésével jár, illetve az ezzel összefüggő egyenlegek – természetükből fakadóan – magasak, s ez maga után vonja, hogy a könyvvizsgálatra is hatással van. Nem ritka, hogy az utóbbi adókedvezmények olyan speciális szakértelmet igényelnek, amely megalapozza szakértő igénybevételét.

¹ Tao 29. - 29/ZS. §. Meglehetősen sok elemű a lista...

3.5. Társasági adó/5. dia

A társasági adó megjelenése a beszámolóban

- Az adóbevallás szerepe
- A kiegészítő melléklet kapcsolat, kötelező kiegészítő melléklet adattartalmak
- Az üzleti jelentés

A fenti folyamat kapcsán kialakuló adó és adóalap az adóbevallásban jelenik meg. Ezeken alapul a könyvviteli nyilvántartás is, amely közvetlenül az adóegyenlegekben és az eredményben kerül kimutatásra. Bár az adóbevallást a könyvvizsgálónak "hivatalból" nem kell ellenőriznie, megkerülhetetlen az, hogy a pénzügyi kimutatásokkal kapcsolatos összhangot megítélje (emellett az adóbevallás számos olyan részletező adatot tartalmaz, amely a könyvvizsgáló bizonyítékgyűjtése során felhasználható). A mérlegben és az eredménykimutatásban való megjelenítés kézenfekvő. Ki kell térni azonban arra a tényre, hogy a számvitel és az adó eltérő toleranciával kezeli a későbbi módosításokat. Míg a számvitelben a nem jelentős hibák az adott üzleti év eredményébe kerülnek bele, addig az adó azokat önellenőrzéssel, visszamenőleg írja elő rendezni¹. Mivel – álláspontunk szerint – nagyon kis eséllyel tudja elkerülni a könyvvizsgáló annak megítélését, hogy a mérlegben szereplő társasági adó egyenleg összhangban van-e az adóbevallással, ezt az időbeli eltérést magyarázni kell (és ezt megfelelően alá kell támasztani a munkalapjainkkal).

Külön figyelmet érdemel a kiegészítő melléklet a könyvvizsgálat során. E kérdés kapcsán gyakran elfeledkeznek a gazdálkodók a kötelező elemek közzétételéről. A számviteli törvény az éves beszámoló összeállításánál két témában kötelezi a céget közzétételre a társasági adóhoz kapcsolódóan [Szt. 91. § c. és d. pont]:

- be kell mutatni a társasági adó korrekciók közül az értékelési eltérésből fakadókat, illetve ezek jövőbeli hatását;
- ki kell emelni a rendkívüli bevételek és ráfordítások adóra gyakorolt hatását².

A gyakorlatban az tapasztalható, hogy a kiegészítő mellékletben az adóalap levezetése általában szerepel, igaz abból általában nincs kiemelve az, hogy mekkora módosítás származik értékelésbeli különbségből (a jogszabály csak ezt kéri megmutatni). Nagyobb hiányosság szokott mutatkozni abban a kérdésben, hogy a számviteli törvény megköveteli az adóalap-korrekciók jövőbeli hatásának bemutatását. Ez annak felmérése, hogy a módosítások miként hatnak a következő időszakokra, vagyis később mennyiben fordulnak meg (ellenkező előjellel mikor hatnak)³. A tapasztalat azt mutatja, hogy ez az elvárt elemzés szinte soha nincs kimunkálva a kiegészítő mellékletben, holott amellettsé, hogy kötelező, adattartalma lényeges információval látja el a pénzügyi kimutatások olvasóját. Ennek az esetleges hiányosságnak a hatását is (jelentés, vezetői levél) célszerű mérlegelni.

A másik kötelező közzététel (a rendkívüli eredmény hatása) sem gyakran bukkan fel a beszámoló kiegészítő mellékletében, igaz itt általában lehet azzal érvelni, hogy ez az információ máshol (pl. a teljes adóalap-korrekciós listában) már szerepel.

Az üzleti jelentés adattartalmának a társasági adóval közvetlen – taxatív módon szabályozott – kapcsolata nincs.

¹ Legalábbis az adókötelezettséget növelő témákra ez kivételt nem tűrően igaz. A csökkentő irány kapcsán van bizonyos mozgástér.

² A 2016-ban hatályba lépő változásuk után ez okafogyottá válik. Azonban egyes egyéb és pénzügyi eredményképző tételek adóhatásáról a kiegészítő mellékletben be kell számolni.

³ Ez az előírás kis jóindulattal tekinthető egyfajta halasztott adó „kezdeménynek” is.

3.5. Társasági adó/6. dia

Átalakulásokhoz kapcsolódó szempontok

- Az átalakulás és a könyvvizsgálat kapcsolata
- Az átalakulások csoportosítása a társasági adó szempontjából
- A nem kedvezményezett átalakulások fogalma
- A kedvezményezett átalakulások fogalma és feltételei
- Az adóalap megállapításának szabályai az átalakulások esetében (kedvezményezett és nem kedvezményezett)

A társasági adó könyvvizsgálattal való speciális kapcsolódása az átalakulások adózása. Mivel az átalakulás nem képzelhető el könyvvizsgálat nélkül, e kérdéskör óhatatlanul a látókörünkbe kell, hogy kerüljön. Ilyen esetben a következő – a most vizsgált adónemet érintő – speciális kérdések vetődnek fel (ezen kiemelt problémákat kell kezelni):

- átalakulás esetén a (jogi értelemben) megszűnő jogi személy vagyonával kapcsolatosan rendelkezésre áll az átértékelés lehetősége;
- az átalakulás egyben (egyetemleges) jogutódlással is jár (mindig), tehát bizonyos vagyoni elemek tulajdoni jogállása megváltozik.

A fenti helyzeteket a Tao tv. a különös módosító tételek c. részben rendezte¹. A döntés azonban nem ilyen egyszerű, ugyanis elsőként meg kell határozni, hogy az átalakulás kedvezményezett átalakulásnak minősül-e.

3.5. Társasági adó/7. dia

Alapesetben az átalakulás nem kedvezményezett. Ekkor a következő módosító tételek rögzítése szükséges a jogelődnél (megszűnőnél):

- a tárgyi eszközök és immateriális javak könyv szerinti értéke és számított nyilvántartási értéke² közötti különbözetet az adóbevallásban el kell rendezni: ha a könyv szerinti érték volt nagyobb, akkor az adóalap nő, ha pedig a könyv szerinti érték a kisebb, az adóalap csökken. „Elszámol” a jogutódlással megszűnő cég (a jogelőd beszámolójához kapcsolódó adóbevallásban) az adóhatósággal és az „új” cégben a könyv szerinti érték lesz az adózás alapjául szolgáló összeg³;
- a céltartalékok végleges vagyonmérlegben szereplő állományváltozását az adó alapjából ki kell szűrni (a céltartalék növekedése csökkenti, csökkenése pedig növeli az adóalapot);
- a követelések végleges vagyonmérlegben elszámolt leértékelését („értékvesztés”) az adó alapjához hozzá kell adni;
- a vagyon esetleges átértékelésének a hatását (mind a fel-, mind a leértékelést) az adó alapjának megállapításakor szintén figyelembe kell venni.

Az első korrekciót leszámítva kiválás esetén a jogutód (létrejövő) módosít, az első adóévében. A kiválással létrehozott jogi személynek átadott tárgyi eszközök és immateriális javak miatti korrekció a változatlanul továbbműködő jogutódnál jelennek meg az átalakulás adóévének a végén.

Abban az esetben, ha az átalakulás kedvezményezett, ezek a korrekciók nem végezhetőek el (tehát az adó szempontjából ezek a változtatások és átértékelések az átalakulás napjával nem relevánsak). Ekkor azonban a jogutódnál úgy kell adózás szempontjából kezelni az átvett eszközöket, mintha az átalakulás soha nem történt volna meg (pl.: az átértékelésre nem került volna sor, a céltartalék értékét nem módosították volna stb.).

¹ A 16. §-ban

² Adózás szempontjából releváns érték.

³ Kiváláskor e szabályt csak az átadott eszközökre kell alkalmazni.

Bár nem szorosan kapcsolódik a témához, megjegyezzük: a kedvezményezett átalakulás során végbemenő átruházás (pl. beolvadóról a beolvasztóra szálló ingatlanvagyon) mentes a visszerhes vagyonátruházási illeték alól¹.

3.5. Társasági adó/8. dia

Az átalakulás akkor kedvezményezett, ha

- az abban részt vevő cégek képviselői és tagjai² (!) így döntenek;
- csak társaság vesz benne részt, és a jogelőd valamennyi tagja a jogutódban is részesedést szerez (szétválásnál a jogelődben és a jogutódban egymáshoz viszonyítva azonos marad a tulajdoni arányuk is);
- legfőbb a megszerzett részesedések névértékének 10%-át kitevő pénzhez jut hozzá a tranzakcióban résztvevő tag;
- az egyszemélyes társaság egyedüli tagjába, részvényesébe olvad be.

A fenti feltételek tartalmi jellegűek. Emellett még eljárásjogi feltételei is vannak ennek az adózási „útnak”:

- be kell jelenteni az adóbevalláson a kedvezményezett átalakulás tényét;
- a társasági szerződésnek (!) tartalmaznia kell az arra vonatkozó kötelezettségvállalást, hogy a cég a nyilvántartásait akként vezeti, hogy az adóalap megállapítható legyen úgy, mintha az átalakulás soha nem történt volna meg (ehhez biztosítja az adatokat és így veszi figyelembe az adóalap meghatározása során).

A vagyonmérleg-tervezetben és a végleges vagyonmérlegben szereplő adókötelezettség értéke nagyban függ e választástól, és – mivel e tétel hatása általában jelentős – nehezen képzelhető el olyan helyzet, ahol a könyvvizsgáló nem próbál meg kellő bizonyosságot szerezni a számítás helyességéről és az ezt megalapozó tényekről.

¹ Itv. 26. § (1) bek. g.

² Ideértve a részvényest is.

Esettanulmány a társasági adó témakörhöz

A Hergel Kft. adózás előtti eredménye 400 MFt. A következő tételeket azonosították, amelyek hatással lehetnek a társasági adó alapjára. Az üzleti év fordulónapja: 2014. december 31.

Feladat:

Határozza meg a társasági adó alapját a mellékelt segédleten! A sémában a sorszámra hivatkozzon. A séma több sort tartalmaz, mint amennyire szüksége van. Azt is jelölje, ha egy adott téma nem „téríti el” a társasági adó alapját! (A Kft. nem alkalmazza a minimum adóalapot.)

1. A Kft. értékesített egy tárgyi eszközt, amelynek könyv szerinti értéke 2014. december 31-én 100 MFt, eladási ára pedig 130 MFt volt. A tárgyi eszköz akként került be a Kft. mérlegébe, hogy 2014. január 1-jével a Hergel Kft-be beolvadt leányvállalata, melynek egyetlen tagja maga Hergel Kft. volt. A beolvadás kedvezményezett átalakulásnak minősült. A tárgyi eszköz 2014. január 1-jén a beolvadó könyveiben 80 MFt-ot ért, eredeti bekerülési értéke 150 MFt volt, de azt átértékeltek 125 MFt-ra. Erre az eszközre mind az adószabályok, mind a számviteli törvény szerint 20% écs-t kell elszámolni, maradványérték nincs. A számviteli értékcsökkenést már elszámolták, azt a 400 MFt-os eredmény tartalmazza.
2. A Kft-nek volt olyan részesedése, amelyet a megfelelő szabályok szerint bejelentett részesedésként jelölt meg és jelentett be. Erre a részesedésre tavaly 100 MFt értékvesztést kellett elszámolni, amelyből idén 80 MFt értékvesztést vissza lehetett írni.
3. A fenti részesedéssel kapcsolatban 50 MFt osztalékbevétele elszámolására is sor került.
4. A vevőkkel kapcsolatosan a következő értékvesztéseket és leírásokat számolták el:
 - a. Megérkezett a felszámoló írásos értesítése arról, hogy a tavaly felszámolásba fordult vevőkövetelésünk kifizetésére egyáltalán nem lehet számítani, mert arra nincs fedezet. A követelés eredeti értéke 30 MFt volt, erre tavaly 27 MFt értékvesztést számolt el a cég az év végi zárlati munkálatok során.
 - b. Elszámoltak 2014. december 31-én egy 60 MFt-os vevőkövetelésre 80%-os értékvesztést a piaci információk szerint. A követelés már több mint 365 napja lejárt ezen a napon.
 - c. Még 2013-ban elszámoltak 20 MFt értékvesztést egy vevőkövetelésükre, mert az akkor 365 napon túl nem fizetett. Ezt az értékvesztést 2014-ben – mivel a vevő pénzügyi helyzete stabilizálódott – visszaírták. A vevőkövetelés 90%-a mérlegkészítésig rendeződött is, a maradék 10% befolyása azután, de még 2015-ben várható.
5. A Kft. elengedett egy leányvállalatának 100 MFt követelést, mert annak tőkehelyzete kritikus értéket mutatott.
6. A Kft. megállapodott egy független – kapcsolt félnek nem minősülő – vevőjével is, hogy elenged neki 5 MFt követelést.
7. A társaságot a Fogyasztóvédelmi Hivatal megbüntette és kivetett rá 27 MFt bírságot, amelyet a Kft. pénzügyileg is rendezett.
8. A Kft. néhány korábbi szakmunkás tanulóját – sikeres vizsga után – a tárgyév egészében (12 hónapig) továbbfoglalkoztatta. A nekik kifizetett bruttó bér összesen 3 086 eFt volt havonta. A cég a bérek után esedékes terheket hiánytalanul és határidőben megfizette.
9. A cég a maximális fejlesztési tartalékot szeretné képezni ebben az üzleti évben. A szükséges számviteli „lépések” megtörténtek.
10. A 2013. évben keletkezett, továbbhozott még felhasználható elhatárolt veszteség 250 MFt.

3.5. Társasági adó esettanulmány

Társasági adó esettanulmány (Hergel Kft.) vázlatos kidolgozása

Sor-szám	Magyarázat (tömören, de egyértelműen)	Hatás (+/-) (MFt, kerekítve)
0.	Adózás előtti eredmény	400
1/a	A számviteli értékcsökkenés növeli az adó alapját. A számviteli értékcsökkenés az átértékelt értéken alapult. $[125 * 20\%]$	+ 25
1/b	Az adótörvény szerinti écs. csökkenti az adóalapot. Az adótörvény szerinti értékcsökkenés a korábbi – átértékelés nélküli – értéken alapult. $[150 * 20\%]$	- 30
1/c	A kivezetett nettó érték adóalapot növelő $[125 - 25 = 100]$	+ 100
1/d	Számított nyilvántartási érték adóalapot csökkentő (kedvezményezett átalakulás!) $[80 - 30 = 50]$	- 50
2.	Értékvesztés visszaírása (mert bejelentett részesedéről van szó)	- 80
3.	Osztalék – a bejelentett részesedés osztaléka is elhagyható	- 50
4/a.	Behajthatatlan követelés kivezetése. A teljes most csökkent, mert tavaly ebből az értékvesztésből nem lehetett érvényesíteni az adóalapból semmit sem (nem volt több, mint 365 napos) $[3+27]$	- 30
4/b.	Nem csökkenthető az adó alapja, mert az értékvesztés elszámolásakor, még „nincs nyilvántartásba véve”. Jövőre a 20% csökkenthet (most nem!)	+ 48
4/c.	Az értékvesztés visszaírása az adóalapot csökkenti, mert a korábban elszámolt értékvesztés nem csökkentette az adóalapot.	- 20
5.	Kapcsolt vállalkozásnak elengedett követelés – az adóalapot növeli.	+ 100
6.	Független félnek elengedett követelés – nem módosítja az adóalapot	0
7.	Jogerős bírság az adóalapot növeli. Nem csak az adóbírság, hanem minden hatóság által kivetett ilyen természetű téma.	+ 27
8.	Továbbfoglalkoztatott szakmunkás tanuló SZOCHO-ja az adóalapot csökkenti (a költségelszámoláson túl)	- 10
9.	Fejlesztési tartalék maximuma: az adózás előtti eredmény 50%-a lehet [erre lehetőség is van]	- 200
	Részösszesen:	230
10.	Továbbhozott veszteség 2014-ben még elszámolható az e nélkül kialakuló adóalap fele, de legföljebb a teljes továbbhozott veszteség	- 115
	Adóalap	115

3.6. Helyi iparűzési adó esettanulmányok

Az iparűzési adó – mint arról a 3.2. fejezetben már szó esett – az „elképzeltet, hogy kell nézni” kategóriába esett, lévén minden gazdálkodót érint, illetve az érintett önkormányzatok számára olyan kiemelt bevételi forrást jelent, ami miatt egy esetleges adóvizsgálat még több kockázati elemet tartalmazhat, ugyanakkor az összege alapján valószínűsíthetően jelentősen a végrehajtási lényegességi küszöb alatt van.

3.6.1. HIPA/1. esettanulmány

3.6. HIPA/1. dia

Az EGY ÜGYŰ Kft. családi házak kivitelezésére alakult a tervezéstől a kulcsátadásig.

Tevékenységet két éve kezdték, eddig egyetlen megbízásuk volt. A kapcsolódó szerződésük alapján a megrendelő csak előleget fizet mindaddig, amíg a végleges átadás meg nem történik. S akkor is a teljes vállalási ár 10%-át kitevő hányadot „jól-teljesítési garancia díj” címen csak az átadást követő egy év elteltével számlázhatják ki. A tervezési fázis az első évben befejeződött, de ekkor még nem volt a cégnek árbevétele. A következő évben zajlott a kivitelezés, aminek során jelentős mennyiségű anyagot vásároltak és építettek is be a házba, s év végén a kapcsolódó összegek a saját termelésű készletek állománynövekedése között szerepeltek. Az építkezés során a megrendelő is több új kéréssel állt elő, így ebben, a „második” évben sem sikerült azt befejezni, a végteljesítés átcúszott a tárgyév tavaszára.

Az iparűzési adó alanyaként a Kft. bejelentkezett az építés helyszíne szempontjából illetékes önkormányzatnál, s az előző években rendre be is adták az adóbevallásukat. A tárgyévi könyvvizsgálat során Ön most az iparűzési adó levezetését ellenőrzi. Ennek során azt tapasztalta, hogy adóalap csökkentő tételként szerepeltették a teljes építkezéshez köthető anyagköltségeket, lévén most készülhetett csak erre vonatkozó kimenő számla, most lett csak ebből árbevételük. Arra vonatkozóan is adtak megerősítést, hogy a szóban forgó tételek közül korábban egyet sem használtak még fel adóalap csökkentőként.

Megoldás:

Nem fogadható el ez a megoldás. Sajnos épp a hazai szabályozás egyik ismert ellentmondásáról van szó: Nem oldható meg az egyes gazdálkodási évek közötti átjárás ennél az adónemnél. Hiába indokolható és ésszerű az üzletmenet, a HIPA nem ismeri el az évek között áthúzódó adóalap módosító tételeket. Ennek eredményeképp az első két évben „felhalmozott költségek” (így az említett „régiből anyagköltség”) „elvesznek”, azokkal HIPA szempontból a nem létező árbevételen kívül mást nem lehetett csökkenteni, míg az utolsó évben, amikor gyakorlatilag az egész szerződéshez köthető árbevételt realizáltak, akkor ez a bevétel mind egyben adóalapként is számít!

3.6.2. HIPA/2. esettanulmány

3.6. HIPA/2. dia

A HIPA Kft. egyedül a Budapest Fővárosi Önkormányzat illetékességi területén működik, termelő tevékenységet végez, speciális vonalkód-olvasó kézi berendezéseket gyárt és forgalmaz.

A tárgyévi események között szerepelt egy jelentősebb volumenű értékesítés a NAV számára, akiknek egyedi programozású készülékeket szállítottak, amivel azok képessé váltak egy iparjogvédelmi adatbázissal való gyors és közvetlen kapcsolattartásra, így segítve a vámos munkatársak azon munkáját, amivel ismeretlen eredetű termékekről lehet egyszerűen megállapítani, hogy hamisítványok-e. Az ehhez szükséges egyedi szoftvert külső IT cég szállította. Az eladott termékekhez kötelező volt garanciális háttérrel is biztosítani, viszont a HIPA Kft. saját kapacitása ehhez nem volt elegendő, így erre is külső vállalkozót találtak a szoftvert gyártó cég személyében. A szoftverfejlesztésről szóló számlát még az első félévben kapták, míg a másikat, a garanciális kötelezettség teljes körű átvállalásáról szólót, az értékesítést követően, november végén.

Az iparűzési adó alapjának levezetéséről a HIPA Kft. munkatársai által készített kimutatás, és a kapcsolódó kivonati listából szűrőpróbaszerűen választottunk ki pár tételt. Ezek között megtaláltuk mindkét számlát a szoftverfejlesztő cégtől.

3.6. HIPA/3. dia

Kérdésünkre a gazdasági vezető a következő magyarázatot adta:

A szállító IT cég mindkét számlájában informatikai szolgáltatás megnevezés szerepelt. Ugyanakkor a NAV részére eladott termékek szerves része volt az így megvásárolt, és végső soron a termékbe beépített szoftver, amit másra nem is tudnak használni. Az ÁFA nélküli nettó érték a belső kalkulációjuk szerint beépült a termék közvetlen önköltségébe, így a fejlesztési számlát anyagként számolták el, ennek alapján került az adóalap csökkentő tételek közé. Ezt a belső kalkulációt egyébként még a kapcsolódó adás-vételi szerződés megkötése előtt, mintegy annak előfeltételként be kellett mutatniuk az állami adóhatóságnak, aki ezt tételes ellenőrzés után el is fogadta, s erről külön nyilatkozatot is adott a számukra.

A második, a garanciáról szóló számlában pedig lényegében a kötelező garancia-szolgáltatást adták tovább változatlan formában a vevőnek, azt közvetített szolgáltatásként könyvelték, s ez megint csak a jogszabály előírásai szerint adóalap csökkentő tétel.

Az iparűzési adó összege – a lényegességi küszöbök meghatározása alapján – jelentős, de az említett két számla adócsökkentő összege a végrehajtási lényegesség 40%-át teszi csak ki.

Megoldás:

A HIPA Kft. eljárása nem jó, az nem felel meg az 1990. évi C. sz. törvényben foglalt előírásoknak. Az első számla nem anyagbeszerzésről, hanem igénybevett szolgáltatásról szól. Ez független attól, hogy az eladás előtt, az ár meghatározása során számított kalkuláció folyamán – egyébként teljesen okszerűen, jogosan – számításba vették. Az adóhatóság a jelen esetben vevőként működött közre. Az az ellenőrzés, amit e tárgyban lefolytattak, „csak” a számítások helyességét, az alkalmazott eladási ár jogosságának biztosítását szolgálta, s a kapott erről szóló nyilatkozat is pusztán azt erősítette meg, hogy nincs szó túlszámlázásról, a megismert körülmények alapján életszerű és az ésszerű gazdálkodás körülményeinek is megfelel, ha ennek bekerülési költségeit is meg kívánják téríteni az árbevételben. Ugyanakkor a helyi adókról szóló törvény 52.§ 37. pontja szerinti „anyagköltség” tartalmának nem felel meg, így a jelen esetben nem vehető figyelembe adóalap csökkentő tételként.

37. anyagköltség: a kettős könyvvitelt vezető vállalkozások esetében a vásárolt anyagoknak - [a számvitelről szóló törvény](#) szerint - anyagköltségként elszámolt bekerülési (beszerzési) értéke. Az egyszeres könyvvitelt, valamint - [a személyi jövedelemadóról szóló törvény](#) hatálya alá tartozó - pénzforgalmi nyilvántartást vezető vállalkozók esetében a tárgyévi anyagbeszerzésre fordított kiadás, csökkentve a kifizetett anyagkészlet leltár szerinti záró

értékével, növelve a kifizetett anyagkészlet leltár szerinti nyitó értékével. Csökkenti az anyagköltséget a saját vállalkozásban végzett beruházáshoz felhasznált anyagok bekerülési (beszerzési) értéke, továbbá az az érték, amellyel az adóalany a 36. pont szerint az eladott áruk beszerzési értékeként, a 32. pont szerint alvállalkozói teljesítés értékeként, a 40. pont szerint közvetített szolgáltatások értékeként nettó árbevételét csökkentette;”

A második számla érdekesebb eset, de végső soron az sem lehet adóalap csökkentő, mert az 52.§ 40. pont szerint feltétel az is, hogy a vonatkozó – az értékesítésről szóló – számla „expressis verbis” tartalmazza a szolgáltatás közvetítés tényét.

3.6. HIPA/4. dia

Kiegészítés/1. az esettanulmányhoz:

Mikor fentieket elmondtuk a gazdasági vezetőnek, akkor bemutatta, hogy – éppen az iparűzési adó hatósági ellenőrzésével kapcsolatos tapasztalataik alapján – már évekkorábban kifejlesztették az általuk használt számlázó program készítőjével, hogy valamennyi kimenő számlájukra rákerül a következő szöveg: „A jelen számla közvetített szolgáltatást is tartalmaz.” Tudják, hogy ez az esetek döntő többségében nem felel meg a valóságnak, de még mindig ebben látták a kisebb kockázatot, mintha ez kimaradna olyankor, amikor szükséges. Lám, épp a jelen esetben is fontos. Emiatt semmi reklamációjuk nem volt még, noha ÁFA ellenőrzésen is több esetben átestek. Soha nem marasztalták el még emiatt őket, pedig sok-sok számlát is bekértek, átnézték.

Megoldás folytatása:

Ennek ellenére nem lehet adóalap csökkentő tétel, mert az említett jogszabályi kritériumok között nem csak a közvetítés tényének kell kiderülnie a számlából, hanem a kapcsolódó szerződésben szólni kell ennek lehetőségéről is!

40. közvetített szolgáltatások értéke: az adóalany által saját nevében vásárolt és a harmadik személlyel (a megrendelővel) írásban kötött szerződés alapján, a szerződésben rögzített módon részben vagy egészben, de változatlan formában továbbértékesített (továbbszámlázott) szolgáltatás értéke. Közvetített szolgáltatásnál az adóalany vevője és nyújtója is a szolgáltatásnak, az adóalany a vásárolt szolgáltatást részben vagy egészben közvetíti úgy, hogy a megrendelővel kötött szerződésből a közvetítés lehetősége, a számlából a közvetítés ténye, vagyis az, hogy az adóalany nemcsak a saját, hanem az általa vásárolt szolgáltatást is értékesíti változatlan formában, de nem feltétlenül változatlan áron, egyértelműen megállapítható. Az e pont szerinti értékkel az adóalany akkor csökkentheti a nettó árbevételét, ha azzal a 22. pont a) alpontja szerint jogdíjként, a 36. pont szerint eladott áruk beszerzési értékeként, a 37. pont szerint anyagköltségként vagy a 32. pont szerint alvállalkozói teljesítések értékeként nettó árbevételét nem csökkentette;

3.6. HIPA/5. dia

Kiegészítés/2. az esettanulmányhoz:

A cég vezetője megerősítette, hogy ezt ők is tudják, bele is kívánták tenni, de a NAV ragaszkodott a saját szerződésének használatához, amit az ő belső jogászaik készítettek, s attól semmiféle eltérésre nem adtak lehetőséget. Így vagy a jelen formában írták azt alá, vagy nem kerülhetett volna sor az értékesítésre. S emellett, hogy „nem jó egy állami adóhatósággal körömszakadtáig vitatkozni kisebb dolgokon”, az ésszerű gazdálkodás is azt kívánta tőlük, hogy fogadják el így az üzletet.

Megoldás befejezése:

Tehát nincs benne a kapcsolódó szerződésben, így nem lehet szó adóalap csökkentő tételről sem!

3.7. Egyéb adónemek könyvvizsgálata

A korábban áttekintett adónemekon kívül két terület könyvvizsgálati problémáival kívánunk még foglalkozni. Ezek a Reklámadó és az EKÁER.

A reklámadóról szóló 2014. évi XXII. törvény (továbbiakban **reklámadó törvény**) aktualitását egyrészt az adja, hogy ez az adófajta újként jelent meg a társaságoknál, másrészt év közben, részben visszamenőlegesen módosításra is került.

Az Elektronikus Közúti Áruforgalom Ellenőrző Rendszer (továbbiakban: **EKÁER**) nem új adónemet jelent, hanem az adózás rendjéről szóló törvény kiegészítése, illetve az NGM rendeletek fogalmaznak meg ezzel kapcsolatos teendőket. Ennek a szabályrendszernek a könyvvizsgálati kockázatok mérlegelése során lesz nagy jelentősége.

3.7. Egyéb adónemek könyvvizsgálata/1. dia

Egyéb adónemként tárgyalt témakörök

- **A reklámadóról szóló 2014. évi XXII. törvény**
- **Elektronikus Közúti Áruforgalom Ellenőrző Rendszer (EKÁER)**
 - az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 22/E., 88., 172-173., 175., 178., 208-209. §-ai,
 - az 5/2015. (II. 27.) NGM rendelete az Elektronikus Közúti Áruforgalmi Ellenőrző Rendszer működéséről és
 - az 51/2014. (XII. 31.) NGM rendelet a kockázatos termékekről.

Miért érdekesek könyvvizsgálati szempontból?

- Új adónem, visszamenőlegesen változott, szélesebb a hatóköre, mint gondolnánk.
- Jelentős kockázatok a nem adószabályok szerinti eljárás esetén.

3.7.1. Reklámadó törvény

A reklámadó könyvvizsgálati megközelítése kapcsán elsősorban azt kell vizsgálnunk, hogy ügyfelünk alanya-e ennek a jogszabálynak. Természetesen csak ennek tisztázását követően kell annak vizsgálatával foglalkozni, hogy megfelelő volt-e az adókötelezettség teljesítése (bevallás, befizetés). Az első vizsgálatot mindenképpen végre kell hajtánunk. Célszerű az ezzel kapcsolatos teendőket az üzleti tevékenység megismerése kapcsán elvégezni.

3.7.1.1. A reklámadó törvény szerinti adóköteles tevékenység

Annak vizsgálata során, hogy megbízónk alanya-e ennek a jogszabálynak, át kell tekinteni a törvény értelmező rendelkezéseit. Meg kell állapítanunk, hogy nem elegendő a reklámadó törvény szabályait ismerni ehhez, további jogszabályok egyes rendelkezéseinek a vizsgálatára is szükség van.

3.7. Egyéb adónemek könyvvizsgálata/2. dia

Reklámadó törvény alkalmazásának ellenőrzése

- Az üzleti tevékenység megismerése során vizsgálat, hogy van-e reklámadó hatálya alá tartozó tevékenység.
- **További jogszabályok ismerete szükséges:**
 - A médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. Törvény (a továbbiakban: **Mttv**).
 - A gazdasági reklámtevékenység alapvető feltételeiről és egyes korlátairól szóló 2008. évi XLVIII. Törvény (a továbbiakban: **Reklámtv**).

A NAV 66. Információs füzete "A reklámadó legfontosabb szabályai"-ról fontos útmutatót ad a törvény alkalmazása során felmerülő kérdésekkel kapcsolatban.

3.7. Egyéb adónemek könyvvizsgálata/3. dia

A reklámadó törvény 2. § (1) bekezdése szerint: Adóköteles

- a) a médiaszolgáltatásban,
 - b) a Magyarországon kiadott vagy Magyarországon terjesztett, túlnyomórészt magyar nyelvű sajtótermékben,
 - c) a Reklámtv. szerinti szabadtéri reklámhordozón,
 - d) bármely járművön, nyomtatott anyagon, ingatlanon,
 - e) az interneten, túlnyomórészt magyar nyelven vagy túlnyomórészt magyar nyelvű internetes oldalon
- reklám közzététele.

Médiaszolgáltatás (Mttv. 203. § 40. pont): az Európai Unió működéséről szóló szerződés 56. és 57. cikkében meghatározott, önálló, üzletszerűen - rendszeresen, nyereség elérése érdekében, gazdasági kockázatvállalás mellett - végzett gazdasági szolgáltatás, amelyért egy médiaszolgáltató szerkesztői felelősséget visel, amelynek elsődleges célja műsorszámoknak tájékoztatás, szórakoztatás vagy oktatás céljából a nyilvánosságához való eljuttatása valamely elektronikus hírközlő hálózaton keresztül.

Sajtótermék (Mttv. 203. § 60. pont): a napilap és más időszakos lap egyes számai, valamint az internetes újság vagy hírportál, amelyet gazdasági szolgáltatásként nyújtanak, amelynek tartalmáért valamely természetes vagy jogi személy szerkesztői felelősséget visel, és amelynek elsődleges célja szövegből, illetve képekből álló tartalmaknak a nyilvánosságához való eljuttatása tájékoztatás, szórakoztatás vagy oktatás céljából, nyomtatott formátumban vagy valamely elektronikus hírközlő hálózaton keresztül.

A szerkesztői felelősség a médiatartalom kiválasztása és összeállítása során megvalósuló tényleges ellenőrzésért való felelősséget jelenti, és nem eredményez szükségszerűen jogi felelősséget a sajtótermék tekintetében. Gazdasági szolgáltatás az önálló, üzletszerűen - rendszeresen, nyereség elérése érdekében, gazdasági kockázatvállalás mellett - végzett szolgáltatás.

Nyomtatott anyag (Reklámadó törvény 1. § 6. pont): nyomtatott üzleti reklámanyag, katalógus, prospektus, reklámposzter.

Gazdasági reklám (Reklámtörvény 3. § d) pont): olyan közlés, tájékoztatás, illetve megjelenítési mód, amely valamely birtokba vehető forgalomképes ingó dolog - ideértve a pénzt, az értékpapírt és a pénzügyi eszközt, valamint a dolog módjára hasznosítható természeti erőket - (a továbbiakban együtt: termék), szolgáltatás, ingatlan, vagyoni értékű jog (a továbbiakban mindezek együtt: áru) értékesítésének vagy más módon történő igénybevételenek előmozdítására, vagy e céllal összefüggésben a vállalkozás neve, megjelölése, tevékenysége népszerűsítésére vagy áru, árujelző ismertségének növelésére irányul.

Reklám közzététele (Reklámtörvény 3. § f) pont): a reklám megismerhetővé tétele, akár nagyobb nyilvánosság, akár egyedi címzett számára (függetlenül attól, hogy a reklám közzétételére irányuló szerződés meghatározza-e a reklám megjelenésének a helyét, az idejét vagy a módját).

3.7. Egyéb adónemek könyvvizsgálata/4. dia

Reklámnak minősül a Kereskedelmi közlemény (Mttv. 203. § 20. pont), ami

- olyan médiatartalom, amelynek célja gazdasági tevékenységet folytató természetes vagy jogi személy árujának, szolgáltatásának vagy arculatának közvetlen vagy közvetett népszerűsítése. Az ilyen tartalmak **fizetés vagy hasonló ellenszolgáltatás ellenében, vagy önreklámozás céljából** kísérik a médiatartalmakat, vagy szerepelnek abban.

A kereskedelmi közlemény **formái közé tartozik** többek között **a reklám**, a támogatást nyújtó nevének, védjegyének, arculatának vagy termékének **megjelenítése**, a **televíziós vásárlás** és a **termékmegjelenítés**.

Fenti értelmező rendelkezések alapján érthető, hogy nem egyszerű annak eldöntése, hogy ügyfelünk tevékenységéből mi az, ami a reklámadó hatálya alá tartozik. Tovább bonyolítja a helyzetet, hogy a reklám közzétételének a megrendelése is adóköteles, ha nem teljesülnek a reklámadó törvényben meghatározott feltételek.

3.7. Egyéb adónemek könyvvizsgálata/5. dia

Nem adóköteles a reklám közzétételének megrendelése:

- ha a reklám közzétételének megrendelője rendelkezik az adóalany nyilatkozatával;
 - arról, hogy az adókötelezettség őt terheli és az adóbevallási, adófizetési kötelezettségének eleget tesz, vagy
 - arról a tényről, hogy az adóévben, a reklám közzététele után adófizetési kötelezettség nem terheli.
 - Ez a nyilatkozat megjelenhet a számlán vagy számviteli bizonylaton vagy más okiraton (pl. szerződésben).
 - Nem kell nyilatkozni, ha a **megrendelés időpontjában** az adó alanya szerepel a NAV által közzétett nyilvántartásban.
- ha a fenti nyilatkozat kiadását kérte, és ezt hitelt érdemlően igazolni tudja, de azt a számla, számviteli bizonylat kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül nem kapta meg és ezt a tényt, a közzetevő személyét, és a közzététel ellenértékét a NAV-hoz bejelentette.
- Nem adóköteles a reklám közzététele, ha az sporthoz kapcsolódik. Részletek a reklámadó törvény 2. § (3) bekezdésében.

3.7.1.2. A reklámadó törvény adóalanya

3.7. Egyéb adónemek könyvvizsgálata/6. dia

A reklámadó törvény szerint az adó alanya

- Az Mttv. szerint Magyarországon letelepedettnek minősülő médiatartalom-szolgáltató.
- Az olyan mediaszolgáltató, amely napi műsoridejének legalább felében magyar nyelvű médiatartalmat tesz Magyarország területén elérhetővé (és nem vonatkozik rá az előző pont).
- A sajtótermék kiadója (akkor is, ha nem minősül Magyarországon letelepedettnek),
- A szabadtéri reklámhordozót, valamint a reklám elhelyezésére szolgáló bármely járművet, nyomtatott anyagot, ingatlant reklám céljára hasznosító személy vagy szervezet.
- Az interneten közzétett reklám esetén a reklám közzetevője.

Médiaszolgáltató (Mttv. 203. § 41. pont): az a természetes vagy jogi személy, aki vagy amely szerkesztői felelősséggel rendelkezik a mediaszolgáltatás tartalmának megválasztásáért, és meghatározza annak összeállítását. A szerkesztői felelősség a médiatartalom kiválasztása és összeállítása során megvalósuló tényleges ellenőrzésért való felelősséget jelenti, és nem eredményez szükségszerűen jogi felelősséget a mediaszolgáltatás tekintetében.

Médiatartalom (Mttv. 203. § 42. pont): valamennyi mediaszolgáltatás során, valamint sajtótermék által kínált tartalom.

Médiatartalom-szolgáltató (Mttv. 203. § 42. pont): a mediaszolgáltató, illetve bármely média-tartalom szolgáltatója.

Fontos figyelembe vennünk, hogy **az adó alanyává válik az a társaság is, aki saját célra tesz közzé reklámokat**, például saját honlapján. A saját honlap fenntartása is ebbe a körbe tartozik, mivel áttételesen ez is a társaság reklámozását szolgálja.

Abban az esetben, ha a reklám közzétételének megrendelése adóköteles (nincs nyilatkozat, nem szerepel a NAV által közzétett nyilvántartásban, nem történt bejelentés), akkor **az adó alanya a reklám közzétételének megrendelője** (kivéve a magánszemélyt).

Fenti kritériumok alapján vizsgálni szükséges, hogy megbízónk végez-e a reklámadó törvény szerinti adóköteles tevékenységet, vagy megrendel-e olyan reklám közzétételt, amely miatt adóalannyá vált. Ezek alapján azonban még nem biztos, hogy a társaság reklámadó fizetésére kötelezett, ehhez vizsgálni kell az adó alapjának a nagyságát is, mivel bizonyos összeg alatt adómentesnek minősül a tevékenység.

Abban az esetben, ha az üzleti tevékenység megismerésének folyamatában bizonyítékot találtunk arra, hogy a megbízónk alanya a reklámadó törvénynek, akkor az adófizetési kötelezettség keletkezését, és az azzal kapcsolatos bevallási, befizetési információkat már a bizonyítékszerzés folyamatában kell vizsgálni. Eben az esetben az adók könyvvizsgálati munkaprogramjában külön részben kell foglalkozni ezek ellenőrzésével.

3.7.1.3. A reklámadó alapja és mértéke

A reklámadó összegének a meghatározása során külön kell választani azokat az eseteket, amelyek során a megbízónk a reklámok közzététele miatt vált adóalannyá, illetve azokat az eseteket, amikor a reklám közzétételének a megrendelése miatt vált adóalannyá. A megkülönböztetés azért fontos, mert eltérő mind az adó alapja, mind a mértéke a két jogcím esetén.

3.7. Egyéb adónemek könyvvizsgálata/7. dia

A reklámadó alapja és mértéke.

Reklámok közzététele esetén az

- az adó alapja a közzétételéből származó, adóévi nettó árbevétel (+ a reklámértékesítő ügynökségnek juttatott „haszon”);
- saját célú reklám közzététele esetén az adó alapja a reklám közzétételével kapcsolatban közvetlenül felmerült költség;
- az adó mértéke az adóalap 100 millió forintot meg nem haladó része után 0%, az a fölötti részre 5,3%.

Reklámok közzététele esetén

- ha a reklám közzétételének megrendelése miatt vált adóalannyá a társaság (nincs nyilatkozat, nem szerepel a NAV által közzétett nyilvántartásban, nem történt bejelentés), akkor havonta kell vizsgálni a megrendelés ellenértékét;
- a 2,5 millió forintot meg nem haladó rész adómentes, az ezt meghaladó összeg után 5% adó mértéke.
- A kapcsolt vállalkozásoknál az összevont adóalap után fizetendő adót kell szétosztani az adóalapban való részesedés arányában (csak a 2014. augusztus 15-ét követően, szétválással létrejöttéknél).

3.7.1.3.1. A reklámadó alapja és mértéke reklámok közzététele esetén

Reklámok közzététele esetén az adó alapja a reklámok közzétételéből származó, adóévi nettó árbevétel. Ezt az összeget növelni szükséges a reklámértékesítő ügynökségnek a reklám közzétételére irányuló szerződés alapján elért árbevétele és a reklámértékesítő ügynökségtől az adóalannak járó ellenérték különbözetével. Ez azt jelenti, hogy reklámértékesítő ügynökségen keresztül történő megrendelés esetén is a reklám közzevőjénél jelenik meg a teljes összeg adóalapként (nem csökkenti az ügynökség jutaléka az adóalapot).

Saját célú reklám közzététele esetén az adó alapja a reklám közzétételével kapcsolatban közvetlenül felmerült költség.

Reklámok közzététele esetén az adóalap 100 millió forintot meg nem haladó része után 0%, az a fölötti részre 5,3% az adó összege.

365 napnál rövidebb adóévek esetén naptári napra időarányosan kell figyelembe venni az adómentes részt.

3.7.1.3.2. A reklámadó alapja és mértéke reklámok közzétételének megrendelése esetén

Abban az esetben, ha a reklám közzétételének megrendelése miatt (nincs nyilatkozat, nem szerepel a NAV által közzétett nyilvántartásban, nem történt bejelentés) vált adóalannyá a társaság, akkor havonta kell vizsgálni a megrendelés ellenértékét. Ennek a 2,5 millió forintot meg nem haladó része adómentes, az ezt meghaladó összeg után 5% adót kell fizetni.

3.7.1.3.3. Kapcsolt vállalkozások adófizetési kötelezettségének megállapítása.

A társasági adó törvény szerint kapcsolt vállalkozásnak minősülő adóalanyok adójának megállapítása során az összevont adóalap után fizetendő adót kell szétosztani az adóalanyok között, az adóalapban való részesedésük arányában. Ezt a szabályt a törvény 2015. májusi módosítását követően csak akkor kell alkalmazni, ha a kapcsolt vállalkozási viszony 2014. augusztus 15-ét követően, szétválással jött létre.

Az adóelőleg megállapításánál is figyelembe kell venni a fentiek szerinti kapcsolt viszonyt.

Abban az esetben, ha a kapcsolt viszony nem az adóév egészében állt fenn, akkor naptári napokra arányosítással kell a megosztást elvégezni.

3.7.1.3.4. Évközi változás miatti átmeneti rendelkezések.

A reklámadó törvényt 2015. május 27-én jelentősen módosította az Országgyűlés. Ennek hatására mind az adó alapja, mind mértéke csökkent. Nem egységesen kedvezőbb lett, bizonyos értékkategóriák esetén növekedett a fizetendő összeg. Emiatt az átmeneti rendelkezéseket úgy fogalmazták meg a módosításban, hogy senkit ne érintsen hátrányosan a változás. A választási lehetőségek a módosítás alkalmazásával kapcsolatban az alábbiak:

- A reklámokat közzétevő adóalany dönthet úgy, hogy a megelőző adóévre és módosítás adóévére is (2014-re és 2015-re) a módosítást követő mértékkel (a módosítás szerinti adóalapra) határozza meg a reklámadót.
- Abban az esetben, ha a reklámokat közzétevő adóalany nem él ezzel a lehetőséggel, akkor a hatálybalépés napját megelőző időszakra a korábbi, az ezt követő időszakra a módosított szabályoknak megfelelően kell megállapítani az adóalapot. Az adóalap megosztását a naptári napok alapján kell elvégezni az alábbiak szerint:
 - Meg kell határozni az éves adóalap után a módosítást megelőző mértékekkel számított adó összegének a módosítást megelőző naptári napokkal arányos részét;
 - Meg kell határozni az éves adóalap után a módosítást követő mértékkel számított adó összegének a módosítást követő naptári napokkal arányos részét;
 - A kettő összege lesz az éves adókötelezettség.
- A kapcsolt vállalkozások összevont adóalapjának meghatározása során a módosítás utáni szabályokat (csak akkor, ha a kapcsolt vállalkozási viszony 2014. augusztus 15-ét követően, szétválással jött létre) az adóév egészére lehet alkalmazni.

3.7. Egyéb adónemek könyvvizsgálata/8. dia**A reklámadó törvény 2015. május 27-én módosításra került.**

Mind az adó mértéke, mind az adó alapja csökkent.

Régi szabály: 500 millióig 0%
 500 millió - 5 000 millió 1%
 5 000 millió - 10 000 millió 10%
 10 000 millió - 15 000 millió 20%
 15 000 millió - 20 000 millió 30%
 20 000 millió felett 50%

Új szabály: 100 milliót meghaladó részre 5,3%

Megrendelőnél régi szabály 20%, új szabály 5,3%.

Átmeneti rendelkezések olyan megfogalmazása, hogy ne érintsen senkit hátrányosan a változás.

3.7.1.4. A reklámadó és adóelőlegének bevallása

Adóbevallási határidő, az adóévet követő 5. hónap utolsó napjáig (mint a Tao.).

Az előző adóévre megfizetett előleg és a tényleges adó különbözete is az adóévet követő 5. hónap utolsó napjáig esedékes, illetve ettől a naptól igényelhető vissza.

Adóelőleg bevallás (a következő évi adóra) az adóbevallással egyidejűleg (egyébként az adóköteles tevékenység megkezdését követő 15 napon belül) esedékes. Az adóelőleg összege az előző évi adókötelezettség (törtév esetén annak éves szintre átszámított összege), amelyet két egyenlő részletben (július 20-ig, illetve október 20-ig) kell megfizetni. Az adóelőleget a várható fizetendő adó összegére december 20-ig ki kell egészíteni (nincs mentesítés). (Értelemszerűen naptári évtől eltérő adóév esetén 7., illetve 10. hónapban van előlegfizetés és az adóév utolsó hónapjában van előleg kiegészítés.) Az adófizetésre nem kötelezett adóalany adó, adóelőleg és előleg-kiegészítés bevallására nem kötelezett.

3.7.1.5. További kockázatok a reklámadóhoz kapcsolódóan

A reklámadó törvény szerint a reklám közzétételének megrendelője többek között akkor nem válik alanyává a reklámadónak, ha a reklám közzétételét végző társaság szerepel a NAV nyilvántartásában a megrendelés időpontjában. Azokban az esetekben, ha valamely médiatartalom-szolgáltatóval, vagy más, a reklámokat közlétevő vállalkozással hosszabb ideig áll kapcsolatban a megbízónk (a könyvvizsgáló cég), akkor nem elegendő egyszer megvizsgálni, hogy szerepel-e a NAV nyilvántartásban a reklám közzétételét végző társaság.

Előfordulhat, hogy onnan közben törölték, mert nem teljesítette a feltételeket. A könyvvizsgálónak emiatt ilyen esetben könyvvizsgálói bizonyítékot kell szereznie arra, hogy a megbízónál nem keletkezett-e reklámadó fizetési kötelezettség. Vizsgálnia kell, hogy a reklámokat közlétevő vállalkozások szerepelnek-e az adóhatósági nyilvántartásban. Az állami adóhatóság a reklám közzétételét végző társaságok nevére (elnevezéséről) és adóazonosító számáról külön nyilvántartást vezet, amely a honlapján elérhető.

Az adóalanyt - annak kérelmére - az állami adóhatóság **akkor veszi nyilvántartásba, ha**

- adó-, adóelőleg-bevallási és adó-, adóelőleg-fizetési kötelezettségét határidőben teljesítette, vagy
- nyilatkozik az állami adóhatóságnak arról, hogy az adóévben adófizetési kötelezettség nem terheli. Az állami adóhatóság a nyilvántartásba vételt megelőzően ellenőrzéssel vizsgálhatja nyilatkozat megalapozottságát.

3.7. Egyéb adónemek könyvvizsgálata/9. dia

További kockázatok a reklámadóhoz kapcsolódóan

A reklám közzétételének megrendelője (többek között) akkor nem válik alanyává a reklámadónak, ha

- a reklám közlétevője a megrendelés időpontjában szerepel a NAV nyilvántartásában.

Azokban az esetekben, ha a reklámokat közlétevő vállalkozással hosszabb ideig áll kapcsolatban a megbízónk, akkor **nem elegendő egyszer megvizsgálni** a fenti kritérium teljesítését.

A NAV törli az adóalanyt a honlapján közzétett nyilvántartásból

- az adóalany kérelmére;
- ha az adóalany bevallás-benyújtási kötelezettségét elmulasztja, vagy adófizetési kötelezettségét maradéktalanul nem teljesíti;
- ha az adóalanyt a nyilatkozata ellenére az adóévben adófizetési kötelezettség terheli, kivéve, ha azt a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően teljesíti;
- nyilatkozatot tevő adóalany esetén az adóév végével;
- ha az adóalany megszűnik, ellene felszámolási, végelszámolási vagy kénysztörlesztési eljárás indult;
- ha az adóalany (nettó) adótartozása a – naptári hónap 1. napján – 100 000 forintot meghaladja.

Szintén kockázatot jelent a kapcsolt vállalkozások adóalapjának összeszámításával kapcsolatos adatszolgáltatás megbízhatósága. Ugyan a reklámadó törvényben szerepel, hogy az egymással kapcsolt vállalkozási viszonyban álló adóalanyok kötelesek együttműködni, de akár az is elképzelhető, hogy üzleti ellenérdekek jelenhetnek meg ezen társaságok esetén.

3.7.1.6. A reklámköltség és reklámadó Tao kapcsolata

A reklámadó törvény módosításával egyidejűleg módosításra került a Tao törvény is. Ennek következtében a reklám közzétételével összefüggésben elszámolt költségek minden egyéb feltételtől függetlenül a vállalkozási tevékenység érdekében felmerülő (így adózás előtti eredményt csökkentő) költségeknek minősülnek, ha azok adóévi összege a 30 millió forintot nem haladja meg. Ezt a szabályt visszamenőlegesen 2014-re is lehet alkalmazni.

A Számviteli törvény hatálya alá tartozó adóalany a reklámadót az adózás előtti eredmény terhére számolja el, egyéb ráfordításként.

3.7.2. Elektronikus Közúti Áruforgalmi Ellenőrző Rendszer

3.7. Egyéb adónemek könyvvizsgálata/10. dia

Elektronikus Közúti Áruforgalmi Ellenőrző Rendszer (EKÁER)

Bevezetésének célja:

- az áruk valós útjának nyomon követése,
- az árubeszerzések, értékesítések során keletkező közterhek megfizetésének biztosítása, valamint
- az, hogy Magyarországon ne kerülhessen forgalomba olyan áru, amely előzetesen nem volt bejelentve az adóhatósághoz.

Megoldás módszere:

- az Art. új bejelentési szabályokkal egészült ki;
- rendelkezik a kockázati biztosíték nyújtására vonatkozó szabályokról;
- szabályozza a bejelentés nem teljesítésének jogkövetkezményeit.
- Az EKÁER rendszer működésével kapcsolatos részletszabályokat NGM rendeletek tartalmazzák. (5/2015., illetve 51/2014.)

A gazdaság kifehérítését szolgáló rendelkezések között kiemelt szerepet tölt be az Elektronikus Közúti Áruforgalom Ellenőrző Rendszer bevezetése. A rendszer célja az áruk valós útjának nyomon követése, az árubeszerzések, értékesítések során keletkező közterhek megfizetésének biztosítása, valamint az, hogy Magyarországon ne kerülhessen forgalomba olyan áru, amely előzetesen nem volt bejelentve az adóhatósághoz.

E célok elérése érdekében az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (Art.) új bejelentési szabályokkal egészült ki, továbbá rendelkezik a kockázati biztosíték nyújtására vonatkozó szabályokról, valamint a bejelentés nem teljesítésének jogkövetkezményeiről. Az EKÁER rendszer működésével kapcsolatos részletszabályokat NGM rendelet tartalmazza.

3.7. Egyéb adónemek könyvvizsgálata/11. dia

EKÁER könyvvizsgálati kapcsolódása.

- Könyvvizsgálati kockázatok felmérése miatt kell vizsgálni, mivel jelentős bírság kapcsolódhat a nem szabályszerű működéshez.
- Az üzleti tevékenység megismerése során vizsgálni kell, hogy vonatkozik-e a megbízónkra a bejelentési kötelezettség.
- Igen válasz esetén (eseti előfordulásnál is) könyvvizsgálati munkaprogramba beiktatni az ezzel kapcsolatos ellenőrzési feladatokat.
- Természetesen vizsgálni kell, hogy kritikus területet érint-e ez a problémakör.

- Magas eredendő kockázat,
- végrehajtási lényegességet meghaladó érték,
- nagy számú tranzakció.

A könyvvizsgálati munka során ezen előírásoknak betartását ismételtelen a könyvvizsgálati kockázatok csökkentése miatt kell vizsgálni. Az Art. előírásainak nem megfelelő gyakorlat esetén a jogkövetkezményekből adódóan nagy összegű anyagi hátrány érheti a társaságot, amely akár jelentősen is kihat a vállalkozási tevékenységre. A könyvvizsgáló az ezzel a szabályrendszerrel kapcsolatos kockázatait oly módon tudja csökkenteni, hogy a vállalkozási tevékenység megismerése során megvizsgálja, hogy vonatkoznak-e megbízójára az Art. EKÁER-rel kapcsolatos előírásai.

Abban az esetben, ha igen (ide értve azt az esetet is, ha nem lehet kizárni, hogy alkalmanként előfordulhat ilyen ügylet), akkor a könyvvizsgálati munkaprogramba be kell iktatni az ehhez kapcsolódó ellenőrzési feladatokat.

3.7.2.1. Az EKÁER szerinti bejelentési kötelezettség

Az üzleti tevékenység megismerésének folyamatában kell megvizsgálni, vannak-e a társaságnál bejelentési kötelezettséggel járó ügyletek.

3.7. Egyéb adónemek könyvvizsgálata/12. dia

Az EKÁER szerint bejelentési kötelezettség terheli:

- Az Európai Unió más tagállamából Magyarország területére irányuló termékbeszerzést vagy egyéb célú behozatalt,
- a Magyarország területéről az Európai Unió más tagállamába irányuló termékértékesítést vagy egyéb célú kivitelt, valamint
- a belföldi forgalomban nem közvetlen végfelhasználó részére történő első általános forgalmi adóköteles termékértékesítést

folytató adózókat, amennyiben ezeket a tevékenységeket az Útdíjtörvény szerinti útdíjköteles gépjárművel (azaz 3,5 tonnánál nagyobb össztömegű gépjárművel) közúti fuvarozás keretében végzik.

Az „egyéb cél” alatt a bér munka céljából történő fuvarozást is érteni kell. A saját tulajdonban lévő termék belföldről másik tagállamba, illetve másik tagállamból belföldre történő mozgatása az áfa kötelezettség szempontjából termékértékesítésként, illetve beszerzésként kezelendő, így ezeket az eseteket is bejelentési kötelezettség terheli (annak ellenére, hogy számvitelileg ezek nem minősülnek értékesítésnek).

A belföldi forgalomban nem végfelhasználó részére történő első adóköteles termékértékesítés alatt az olyan termékek értékesítése értendő, amelyeket az adózó a Közösség más tagállamából, harmadik országból történő beszerzést, vagy belföldi saját előállítás, létrehozást követően először értékesítette fuvarozással egybekötött belföldi rendeltetési helyre, úgy, hogy az értékesítés általános forgalmi adóköteles. Nem bejelentés köteles a két belföldi telephely közötti fuvarozási tevékenység (nem történik értékesítés).

Abban az esetben, ha a belföldi forgalomban nem közvetlen végfelhasználó részére történő első általános forgalmi adóköteles termékértékesítés esetén a nem kockázatos terméket a címzett fuvarozza vagy fuvaroztatja el, e rendelet alkalmazásában a címzettet kell közúti fuvarozással járó tevékenységet végző adózónak kell tekinteni.

3.7. Egyéb adónemek könyvvizsgálata/13. dia

A kockázatos termékekkel végzett közúti fuvarozással járó tevékenységre vonatkozó szabályok

A kockázatos termékekkel végzett közúti fuvarozással járó tevékenységre speciális szabályok vonatkoznak. A bejelentési kötelezettség fennáll akkor is, ha a kockázatos a terméket olyan gépjárművel fuvarozzák, amely nem útdíjköteles, és egy fuvarozás keretében ugyanazon feladótól ugyanazon címzett részére fuvarozott termékek együttes bruttó tömege az 500 kg-ot vagy azok együttes adó nélküli ellenértéke az 1 millió forintot meghaladja. A kockázatos élelmiszerek és egyéb kockázatos termékek körét az 51/2014. (XII. 31.) NGM rendelet határozza meg.

3.7. Egyéb adónemek könyvvizsgálata/14. dia

Nem tartozik az EKÁER hatálya alá

- fegyveres erők gépjárművel,
 - a Magyarországon szolgálati céllal tartózkodó vagy átvonuló külföldi fegyveres erők gépjárművel, valamint a nemzetközi szerződés, nemzetközi egyezmény és viszonyosság alapján mentességet élvező gépjárművel,
 - a katasztrófa által okozott károk megelőzésében vagy elhárításában részt vevő gépjárművel,
 - a nemzetközi szerződés, nemzetközi egyezmény (NATO, Schengeni megállapodás) körébe tartozó járművel,
 - a humanitárius szervezet által kiállított igazolással (nyilatkozattal) közlekedő, humanitárius segélyszállítmányokat szállító gépjárművel
- végzett közúti fuvarozással járó tevékenység.**

3.7. Egyéb adónemek könyvvizsgálata/15. dia

Nem tartozik az EKÁER hatálya alá az**alábbi termékek közúti fuvarozásával járó tevékenység:**

- a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló törvény szerinti alkoholtermék, sör, bor, pezsgő, köztes alkoholtermék, dohánygyártmány, szárított dohány, ellenőrzött ásványolajtermék, bioetanol, biodízel, E85,
- a hatályos vámjogszabály szerinti vámfelügyelet alatt álló termék,
- a hulladékszállításról szóló rendelet szerinti bejelentésköteles hulladékszállítás keretében szállított termék,
- a fémkereskedelemtől szóló törvény szerinti fémkereskedelmi engedélyköteles termék,
- az emberi alkalmazásra kerülő gyógyszerekről és egyéb, a gyógyszerpiacot szabályozó törvények módosításáról szóló 2005. évi XCV. törvény 1. § 1. pontja szerinti anyagok,
- a postai szolgáltatásokról szóló törvény szerint postai küldeményként feladott termék,
- ugyanazon feladótól ugyanazon címzett részére ugyanazon útdíjköteles gépjárművel egy fuvarozás keretében szállítandó nem kockázatos termékek, ha azok együttes bruttó tömege a 2500 kg-ot és azok együttes adó nélküli értéke az 5 millió forintot nem haladja meg,
- ugyanazon feladótól ugyanazon címzett részére ugyanazon útdíjköteles gépjárművel egy fuvarozás keretében szállítandó kockázatos termékek, ha azok együttes bruttó tömege az 500 kg-ot és azok együttes adó nélküli ellenértéke az 1 millió forintot nem haladja meg.

3.7. Egyéb adónemek könyvvizsgálata/16. dia

Bizonyos esetekben a **bejelentési kötelezettség alól mentesíti** a vállalkozókat a jogszabály. A **mentességi szabályok köre három csoportra osztható:**

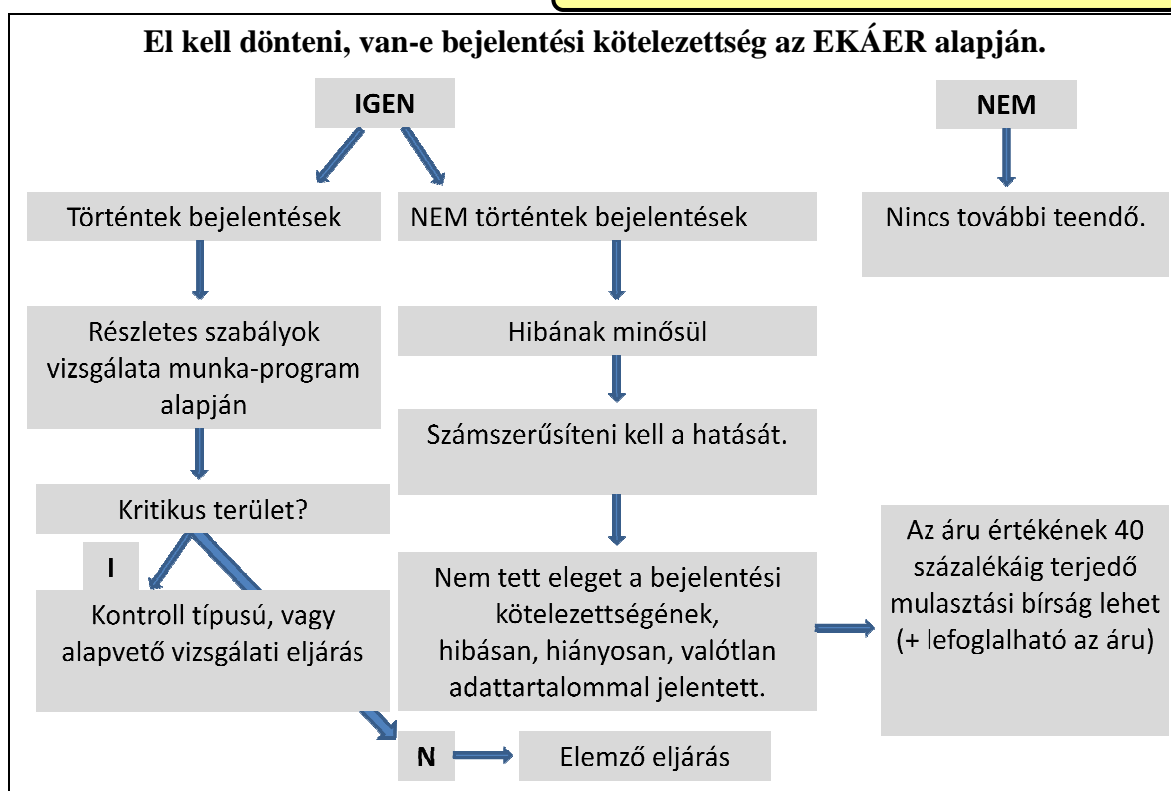
- Az útdíjköteles gépjárművel végzett ún. **gyűjtőfuvarokat mentesítő** szabály alapján nem terheli bejelentési kötelezettség:
 - az adózót, ha az általa feladott vagy részére ugyanazon útdíjköteles gépjárművel egy fuvarozás keretében szállítandó nem kockázatos termékek tömege a 2500 kg-ot vagy az adó nélküli értéke a 2 millió forintot nem haladja meg, valamint
 - az adózót, ha az általa feladott vagy részére ugyanazon útdíjköteles gépjárművel egy fuvarozás keretében szállítandó kockázatos élelmiszer tömege a 200 kg-ot vagy az adó nélküli ellenértéke a 250 eFt-ot nem haladja meg, illetve egyéb kockázatos termékek esetében, tömege az 500 kg-ot vagy az adó nélküli ellenértéke az 1 millió forintot nem haladja meg.
- Nem kell bejelenteni a **jövedéki adóköteles termékek fuvarozását.**
- Nem kell bejelenteni az **egyes nemzetbiztonsági, közegészségügyi, katasztrófavédelmi feladatokat ellátó gépjárművekkel történő közúti fuvarozási tevékenységet.**

Nem kell bejelenteni a kizárólag a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló törvény szerinti alkoholterméket, sör, bort, pezsgőt, köztes alkoholterméket, dohánygyártmányt, szárított dohányt, ellenőrzött ásványolajterméket, bioetanolt, biodízel, E-85-öt vagy ezek közül többet szállító gépjárművel végzett közúti fuvarozással járó tevékenységet.

Az egyes **nemzetbiztonsági, közegészségügyi, katasztrófavédelmi feladatokat** ellátó gépjárművekkel történő közúti fuvarozási tevékenységet szintén nem kell bejelenteni, úgy mint a **Magyar Honvédség, a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat**, továbbá a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről szóló törvény szerinti rendvédelmi szerv és az **Országgyűlési Őrség** gépjárművel, illetve a segélyszállítmányt szállító gépjárművel végzett szállítást.

3.7.2.2. A könyvvizsgáló következtetései az EKÁER szerinti kötelezettségről

3.7. Egyéb adónevek könyvvizsgálata/17. dia

A fenti szabályok figyelembe vételével a könyvvizsgálónak el kell döntenie, hogy a megbízónak van-e bejelentési kötelezettsége az EKÁER-hez kapcsolódóan. Abban az esetben, ha a válasz igen és a megbízónál történtek ilyen jellegű bejelentések, akkor a részletes szabályok érvényesülését a könyvvizsgáló munkaprogramjának alapján a bizonyítékszerzési tevékenység során kell megvizsgálni.

A munkaprogram kialakítása során figyelembe kell venni, hogy ezt a területet kritikus területnek kell-e tekinteni, vagy nem. Abban az esetben, ha jelentős volumenű olyan ügylet azonosítható, ahol a megbízónak az EKÁER-hez kapcsolódóan teendői vannak, akkor feltehetően kritikus területnek minősül, ha csak elvétve fordulnak elő olyan esetek, amelyek bejelentési kötelezettség alá esnek, akkor nem kell kritikus könyvvizsgáló területnek tekinteni.

A munkaprogram kialakítása során dönteni kell arról is, hogy kontroll alapú vizsgálatot végez, vagy az alapvető vizsgálati eljárásokkal szerez könyvvizsgáló bizonyítékot az adott területtel kapcsolatban.

Abban az esetben, ha az üzleti tevékenység megismerése során a könyvvizsgáló azt állapította meg, hogy a megbízóra vonatkoznak az EKÁER szabályai, ennek ellenére nem történtek ilyen jellegű bejelentések, akkor ezt hibának kell tekinteni, amelynek meg kellene határozni a számszerűsített összegét. Ehhez ismerni kell az Art. szerinti szankciókat.

3.7.2.3. Az EKÁER szabályainak megsértésével kapcsolatos szankciók

3.7. Egyéb adónemek könyvvizsgálata/18. dia

Nem tett eleget bejelentési kötelezettségének, **hibát állapítottunk meg**, de nem történt bírságolás a könyvvizsgálat befejezéséig.

Megúsztta a fuvarozás során az ellenőrzést, később vizsgálható?

- Nincs még tapasztalat.
- Átfogó ellenőrzés esetén, ha bizonyítható a mulasztás (bizonyítható a fuvarozás, de nem volt bejelentés).
- A bírság általában fenyeget, nem csak a közúti ellenőrzés során.

Hibát azonosítottunk, a Jelentés minősítése milyen lehet?

- Nem jelentős hiba esetén tiszta jelentés (vezetői levélben szerepel).
- Jelentős, de nem átfogó hiba esetén korlátozás.
- Jelentős, átfogó hiba esetén véleménynyilvánítás visszautasítása vagy ellenvélemény?

A hiba nagyságának megállapításánál mekkora összeget vegyünk figyelembe? Fuvarozott áru értéke * 40%? Maximális bírsággal számoljunk, vagy minimálissal?

Sok-sok kérdés, sok bizonytalanság → Hatókör korlátozás

Következménye korlátozás, vagy véleménynyilvánítás visszautasítása.

Abban az esetben, ha az állami adó- és vámhatóság az ellenőrzése során megállapítja, hogy az adózó a fuvarozott termék vagy annak egy része tekintetében nem tett eleget az EKÁER szabályai szerinti kötelezettségének, illetve a bejelentési kötelezettségét hibásan, valótlan adattartalommal vagy hiányosan teljesíti, úgy a termék vagy annak be nem jelentett része igazolatlan eredetűnek minősül, és az állami adó- és vámhatóság az adózó terhére az igazolatlan eredetű áru értékének 40 százalékaig terjedő mulasztási bírságot szabhat ki.

Az állami adó- és vámhatóság a fuvarozott terméket - a romlandó áruk és az élő állatok kivételével - a kiszabott mulasztási bírság biztosítékeként, a kiszabott bírság összegének mértékéig, lefoglalhatja, és erről a bírságot kiszabó határozatban rendelkezik. A lefoglalásról az állami adó- és vámhatóság jegyzőkönyvet vesz fel, a lefoglalt ingóságot zár alá veheti vagy az adózó költségére elszállíttatja és megőrzi. A mulasztási bírság kiszabásáról hozott határozatot a jelen lévő adózóval vagy annak képviselőjével, meghatalmazottjával, alkalmazottjával közli, és a határozat a közlés időpontjától kezdve fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtható.

Ezek a szankciók természetesen azokra a fuvarokra érvényesek, amelyekről az adóhatósági ellenőrzés megállapította, hogy nem rendelkeznek EKÁER számmal annak ellenére, hogy a jogszabály hatálya alá tartoznak. A dolog jellegéből adódóan a könyvvizsgálói munka végzésekor már kiderült, hogy volt-e ilyen szankció, vagy nem volt. Ha a társaságot már megbírságolták, akkor annak hatását feltehetően tartalmazza már a beszámoló.

Abban az esetben, ha a fenti probléma fennállt, de nem került sor még ellenőrzésre (bírság kiszabására), egyrészt úgy kezelhetjük, hogy a megbízónk "megúsztta" a bírságot, másrészt azonban egy átfogó adóhatósági ellenőrzés esetén az EKÁER előírásainak az érvényesülését is vizsgálni és szankcionálni fogják a korábbi időszakokra vonatkozóan is. Ez viszont a jövőre nézve is jelentős kockázatot jelent, amit a könyvvizsgálónak a jelentés minősítésénél figyelembe kell vennie. A bizonytalanság miatt ez akár a vélemény nyilvánítás visszautasítását is jelentheti.

Az EKÁER szabályainak figyelmen kívül hagyását az általános könyvvizsgálati kockázatok szempontjából is mérlegelnie kell a könyvvizsgálónak. Vajon milyen okok miatt nem történt meg az EKÁER szerinti regisztráció? Elképzelhető, hogy adócsalási szándék áll az ügy mögött, vagy csak hanyagság, esetleg a szabályok ismeretének a hiánya okozta a szabályszegést?

Fontos vizsgálandó terület lehet a rendszerkockázatok miatt a társaság fuvarszervezéssel kapcsolatos nyilvántartási rendszere és az EKÁER rendszere közötti adatáramlás ellenőrzése.

3.7.2.4. Egyéb szabályok az EKÁER működtetése során

Az előző alfejezetben említett, az EKÁER szabályainak ellenőrzésével kapcsolatos könyvvizsgálati munkaprogram kialakításánál a részletes szabályok ismerete is szükséges. Ezen továbbképzési anyag terjedelmi korlátai miatt nem kívánunk minden részletszabállyal foglalkozni, csak felsorolásszerűen említenénk meg a további részletszabályokat.

További részletszabályok:

- Egyedi mentességszabályok
- A bejelentési kötelezettség általános és speciális szabályai, a változás-bejelentés szabályai
- Az EKÁER szám megállapításának rendje
- Az EKÁER-hez kapcsolódó bejelentés szabályai kockázatos termékek esetén és a kockázati biztosítékra vonatkozó szabályok
- A kockázati biztosíték kezelése, mértékének meghatározása
- A garancia formájában nyújtott kockázati biztosíték
- Adatbiztonság és tájékoztatás

3.8. Adójogszabályok adónemenkénti gyűjteménye

Lezárva: 2015. 06. 04.

Általános-, tevékenységhez szükséges jogszabályok		
Szt.	A számvitelről	2000. évi C. törvény
Art.	Az adózás rendjéről	2003. évi XCII. törvény
Ket.	A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól	2004. évi CXL. törvény
Mt.	A munka törvénykönyvéről	2012. évi I. törvény
Ptk.	A Polgári Törvénykönyvről	2013. évi V. törvény
Tbj.	A társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről	1997. évi LXXX. törvény
Tbj.R.	A Tbj. végrehajtásáról	195/1997. (XI.5.) Korm. rendelet
Cstv.	A csődeljárásról és a felszámolási eljárásról	1991. évi XLIX. törvény
Ctv.	A cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról	2006. évi V. törvény
Átalakulás tv.	Az egyes jogi személyek átalakulásáról, egyesüléséről, szétválásáról	2013. évi CLXXVI. törvény
Tőkepiaci tv.	A tőkepiacról	2001. évi CXX. törvény
Áht.	Az államháztartásról	2011. évi CXCV. törvény
Hpt.	A hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról	2013. évi CCXXXVII. törvény

* azonos nyomtatványt használó adónemeknél külön-külön, nem minden esetben lett feltüntetve az összes odatartozó jogszabály

Adónem	Alap adójogszabály	
	Kapcsolódó jogszabályok	
101 TAO	A társasági adóról és az osztalékadóról (Tao tv.)	1996. évi LXXXI. törvény
Nyomtatványok*	1529, 1571, 1501, 15251, 1529EUD, 1543TAO	
Kjtv.	Az államháztartás egyensúlyát javító különadóról és járadékról	2006. évi LIX. törvény
Fióktv.	A külföldi székhelyű vállalkozások magyarországi fióktelepeiről és kereskedelmi képviselőiteiről	1997. évi CXXXII. törvény
Kk. tv.	A kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról	2004. évi XXXIV. törvény
A felszámolás számviteli feladatairól	A felszámolás számviteli feladatairól	225/2000. (XII.19.) Korm. rend.
Szit.tv.	A szabályozott ingatlanbefektetési társaságról	2011. évi CII. törvény
Szht	A szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról	2011. évi CLV. törvény
Hatv.	A helyi adókról	1990. évi C. törvény
EVA tv.	Az egyszerűsített vállalkozói adóról	2002. évi XLIII. törvény
Thtv.	A távhőszolgáltatás versenyképesebbé tételéről	2008. évi LXVII. törvény
Evtv.	Az egyéni vállalkozóról és az egyéni cégről	2009. évi CXV. törvény
1407/2013/EU de minimis rendelet	A Bizottság 2013. december 18-i 1407/2013/EU rendelete az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének a csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról	1407/2013/EU de minimis rendelet
702/2014/EU mezőgazdasági csoportmentességi rendelet	A Bizottság 2014. június 25-i 702/2014/EU rendelete az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének alkalmazásában a mezőgazdasági és az erdészeti ágazatban, valamint a vidéki térségben nyújtott támogatások bizonyos kategóriáinak a belső piaccal összeegyeztethetőségének nyilvánításáról	702/2014/EU mezőgazdasági csoportmentességi rendelet
651/2014/EU általános csoportmentességi rendelet	A Bizottság 2014. június 17-i 651/2014/EU rendelete a Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetőségének nyilvánításáról	651/2014/EU általános csoportmentességi rendelet
1998/2006/EK de minimis rendelet	A Bizottság 2006. december 15-i 1998/2006/EK rendelete a Szerződés 87. és 88. cikkének a de minimis támogatásokra való alkalmazásáról	1998/2006/EK de minimis rendelet
1857/2006/EK mezőgazdasági csoportmentességi rendelet	A Bizottság 2006. december 15-i 1857/2006/EK rendelete a Szerződés 87. és 88. cikkének a mezőgazdasági termékek előállításával foglalkozó kis- és középvállalkozásoknak nyújtott állami támogatásokra történő alkalmazásáról szóló 1857/2006/EK rendelet	1857/2006/EK mezőgazdasági csoportmentességi rendelet

800/2008/EK általános csoportmentességi rendelet	A Bizottság 2008. augusztus 6-i 800/2008/EK rendelete a Szerződés 87. és 88. cikke alkalmazásában a támogatások bizonyos fajtáinak a közös piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánításáról	800/2008/EK általános csoportmentességi rendelet
37/2011. (III. 22.) Korm. rendelet	Az európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatásokkal kapcsolatos eljárásról és a regionális támogatási térképről	37/2011. (III. 22.) Korm. rendelet
Szit.tv.	A szabályozott ingatlanbefektetési társaságról	2011. évi CII. törvény
Civil tv.	Az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról	2011. évi CLXXV. törvény
Ehtv.	A lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról	2011. évi CCVI. törvény
Szakképz tv.	A szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról	2011. évi CLV. törvény
Atv.	A Kutatási és Technológiai Innovációs Alapról	2003. évi XC. törvény
Hatv.	A helyi adókról	1990. évi C. törvény
Katv.	A kisadózó vállalkozások tételes adójáról és a kisvállalati adóról	2012. évi CXLVII. törvény
27/2013. (II. 12.) Korm. rendelet	A szabad vállalkozási zónák létrehozásának és működésének, valamint a kedvezmények igénybevételének szabályairól	27/2013. (II.12.) Korm. rendelet
311/2007. (XI. 17.) Korm. rendelet	A kedvezményezett térségek besorolásáról	311/2007. (XI. 17.) Korm. rendelet
Innovtv.	A tudományos kutatásról, fejlesztésről és innovációról	2014. évi LXXVII. törvény
Elszámolási tv.	A Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről	2014. évi XL. törvény
2014. évi XXXVIII. TV.	A Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről	2014. évi XXXVIII. törvény
	A reklámadóhoz kapcsolódó törvények módosításáról	2015. évi LXII. törvény
103 és 290 SZJA	Személyi jövedelemadó	1995. évi CXVII. törvény
Nyomtatványok	1508	
EKHO	Az egyszerűsített közteher-viselési hozzájárulásról	2005. évi CXX. törvény
EHO	Az egészségügyi hozzájárulásról	1998. évi LXVI. törvény
Tbj.	A társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről	1997. évi LXXX. törvény
Tbj.R.	A Tbj. végrehajtásáról	195/1997. (XI.5.) Korm. rendelet
Tny.	A társadalombiztosítási nyugellátásról	1997. évi LXXXI. törvény
Tny.R.	A Tny. végrehajtásáról	168/1997. (X.6.) Korm. rendelet

REHA	A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról	2011. évi CXCI. törvény
Pftv.	A pályakezdő fiatalok, az ötven év feletti munkanélküliek, valamint a gyermek gondozását, illetve a családtag ápolását követően munkát keresők foglalkoztatásának elősegítéséről, továbbá az ösztöndíjas foglalkoztatásról	2004. évi CXXIII. törvény
Flt.	A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról	1991. évi IV. törvény
Krtv	A közteherviselés rendszerének átalakítását célzó törvénymódosításokról	2009. évi LXXVII. törvény
Efo	Az egyszerűsített foglalkoztatásról	2010. évi LXXV. törvény
Egptv	Az egyes gazdasági és pénzügyi tárgyú törvények megalkotásáról, illetve módosításáról	2010. évi XC. törvény
Eva. tv	Az egyszerűsített vállalkozói adóról	2002. évi XLIII. törvény
Áht. vhr	Az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról	368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet
új Felsőokt. tv	A nemzeti felsőoktatásról	2011. évi CCIV. törvény
régi Felsőokt. tv	A felsőoktatásról	2005. évi CXXXIX. törvény
Eam. tv	Az egyes adótörvények módosításáról	2007. évi CXXVI. törvény
Költségvetési tv.	A Magyar Köztársaság 2011. Évi költségvetését megalapozó egyes törvények módosításáról	2010. évi CLIII. törvény
Eat	Egyes adótörvények és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról	2011. évi CLVI. törvény
Mmtv	A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról	2011. évi CXCI. törvény
Szht	A szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról	2011. évi CLV. törvény
Katv	A kisadózó vállalkozások tételes adójáról és a kisvállalati adóról	2012. évi CXLVII. törvény
280/2011.(XII. 20.) Korm. rendelet	A gyakorlati képzés költségeinek a szakképzési hozzájárulás terhére történő elszámolásánál figyelembe vehető gyakorlati képzési normatívák mértékéről és a csökkentő tétel számításáról	280/2011.(XII. 20.) Korm. rendelet
Eütev	az egészségügyi tevékenység végzésének egyes kérdéseiről	2003. évi LXXXIV. törvény
Tao tv	A társasági adóról és az osztalékadóról	1996. évi LXXXI. törvény
Szerencsejáték tv	A szerencsejáték szervezéséről	1991. évi XXXIV. törvény
új Szakképzési tv	A szakképzésről	2011. évi CLXXXVII. törvény
régi Szakképzési tv	A szakképzésről	1993. évi LXXVI. törvény
Gst	Magyarország gazdasági stabilitásáról	2011. évi CXCV. törvény
2/2012. (II. 7.) NGM rendelet	A Karrier Híd programban való részvétel további feltételeiről, valamint a szociális hozzájárulási adókedvezmény igénybevételéhez szükséges igazolás kiadásáról	2/2012. (II. 7.) NGM rendelet
Aktv	Az adó-és egyéb közterhekkel kapcsolatos nemzetközi közigazgatási együttműködés egyes szabályairól	2013. évi XXXVII. törvény

104 ÁFA	Általános forgalmi adóról (Áfa tv.)	2007. évi CXXVII. törvény
Nyomtatványok	1565, 15A60	
Eva tv.	Az egyszerűsített vállalkozói adóról	2002. évi XLIII. törvény
Jöt.	A jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól	2003. évi CXXVII. törvény
Szja tv.	A személyi jövedelemadóról	1995. évi CXVII. törvény
119 REHAB	A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról (Rehabilitációs hozzájárulás)	2011. évi CXCI. törvény
Nyomtatványok	1501	
Szja tv.	A személyi jövedelemadóról	1995. évi CXVII. törvény
124 és 293 Ebj	A társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről (továbbiakban: Tbj.)	1997. évi LXXX. törvény
Nyomtatványok	1508	
	Jogszabályok: lásd 290 Szja	
125 és 291 Nybj	A társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről (továbbiakban: Tbj.)	1997. évi LXXX. törvény
Nyomtatványok	1508	
	Jogszabályok: lásd 290 Szja	
146 Játékadó	A szerencsejáték szervezéséről	1991. évi XXXIV. törvény
Nyomtatványok	1501, 1578	
Hpt.	A hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról	2013. évi CCXXXVII. törvény
32/2005. (X. 21.) PM rendelet	Egyes szerencsejátékok engedélyezésével, lebonyolításával és ellenőrzésével kapcsolatos feladatok végrehajtásáról	32/2005. (X. 21.) PM rendelet
Szja tv.	A személyi jövedelemadóról	1995. évi CXVII. törvény
149 Munkáltatói táppénz hozzájárulás	A társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről (továbbiakban: Tbj.)	1997. évi LXXX. törvény
Nyomtatványok	OEP határozat, nyomtatvány	

152 EHO	Az egészségügyi hozzájárulásról	1998. évi LXVI. törvény
Nyomtatványok	1508	
182 Szakképzési hozzájárulás	A szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról	2011. évi CLV. törvény
Nyomtatványok	1508, 1529EUD	
új Szakképzési tv	A szakképzésről	2011. évi CLXXXVII. törvény
régi Szakképzési tv	A szakképzésről	1993. évi LXXVI. törvény
	Egyes szakképzési és felnőttképzési tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról	4/2015. (II.19.) NGM rendelet
	A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény, a felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. törvény és az azokkal összefüggő tárgyú törvények módosításáról	2015. évi LXVI. törvény
184 Innovációs járulék	A tudományos kutatásról, fejlesztésről és innovációról	2014. évi LXXVI. törvény
Nyomtatványok	1529, 1501, 15251, 1529EUD, 1549	
Atv	A Kutatási és Technológiai Innovációs Alapról	2003. évi XC. törvény
190 Kifizetőt terhelő EKHO	Az egyszerűsített közteher-viselési hozzájárulásról	2005. évi CXX. törvény
Nyomtatványok	1508	
200 Biztosítási adó	A biztosítási adóról	2012. évi CII. törvény
Nyomtatványok	1520	
Kgfb.tv.	A kötelező gépjármű felelősségbiztosításról	2009. évi LXII. törvény
Bit	A biztosítókról és a biztosítási tevékenységről	2003. évi LX. törvény
202 Hitelintézeti járadék	Az államháztartás egyensúlyát javító különadóról és járadékról	2006. évi LIX. törvény
Nyomtatványok	1501, 1529EUD	

218 Baleseti adó	A népegészségügyi termékadóról II. fejezete	2011. évi CIII. törvény
Nyomtatványok	1510B, 1510M	
Kgfb.tv.	A kötelező gépjármű felelősségbiztosításról	2009. évi LXII. törvény
Bit	A biztosítókról és a biztosítási tevékenységről	2003. évi LX. törvény
232 Energiaellátók jövedelemadója	A távhőszolgáltatás versenyképesebbé tételéről	2008. évi LXVII. törvény
Nyomtatványok	1501, 15251, 1429, 1529, 1529EUD	
Thtv	A távhőszolgáltatás versenyképesebbé tételéről	2008. évi LXVII. törvény
Eu.tv.	Az európai részvénytársaságról	2004. XLV. törvény
239 Efo	Az egyszerűsített foglalkoztatásról	2010. évi LXXV. törvény
Nyomtatványok	1508, 1508E	
Tny.	A társadalombiztosítási nyugellátásról	1997. évi LXXXI. törvény
Szja tv.	Személyi jövedelemadó	1995. évi CXVII. törvény
Tbj	A társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről (továbbiakban: Tbj.)	1997. évi LXXX. törvény
Mmtv	A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról	2011. évi CXCI. törvény
Rjtv.	A rehabilitációs járadékról szóló	2007. évi LXXXIV. Törvény
Eat.	Az egyes adótörvények és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról	2011. évi CLVI. törvény
241 Cégaadó	A gépjárműadóról	1991. évi LXXXII. törvény
Nyomtatványok	1501	
258 SZOCHO	Egyes adótörvények és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról	2011. évi CLVI. törvény IX. fejezete
Nyomtatványok	1508	
259 Kulturális adó	Egyes adótörvények és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról	2011. évi CLVI. törvény X. fejezete
Nyomtatványok	1501	

289 KIVA	A kisadózó vállalkozások tételes adójáról és a kisvállalati adóról (Kativ.)	2012. évi CXLVII. törvény III. fejezet
Nyomtatványok	15KIVA, 1571	
Tao tv	A társasági adóról és az osztalékadóról	1996. évi LXXXI. törvény
Inno tv.	A tudományos kutatásról, fejlesztésről és innovációról	2014. évi LXXVI. törvény
Hatv.	A helyi adókról	1990. évi C. törvény
Kktv.	A kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról	2004. évi XXXIV. törvény
Eat.	Az egyes adótörvények és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról	2011. évi CLVI. törvény
Tbj	A társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről (továbbiakban: Tbj.)	1997. évi LXXX. törvény
Szja tv.	Személyi jövedelemadó	1995. évi CXVII. törvény
296 Közművezeték adó	A közművezeték adójáról	2012. évi CLXVIII. törvény
Nyomtatványok	1592	
Ehtv.	Az elektronikus hírközlésről	2003. évi C. törvény
	A villamos energiáról	2007. évi LXXXVI. törvény
	A földgázellátásról	2008. évi XL. törvény
	A távhőszolgáltatásról	2005. évi XVIII. törvény
	A vízgazdálkodásról	1995. évi LVII. törvény
297 Dohányipari különadó	A dohányipari vállalkozások 2015. évi egészségügyi hozzájárulásáról	2014. évi XCIV. törvény
Nyomtatványok	1595	
300 Reklámadó	A reklámadóról	2014. évi XXII. törvény
Nyomtatványok	1594	
Mttv.	A médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról	2010. évi CLXXXV. törvény
Reklámtv.	A gazdasági reklámtevékenység alapvető feltételeiről és egyes korlátairól	2008. évi XLVIII. törvény
Szja tv.	A személyi jövedelemadóról	1995. évi CXVII. törvény
Tao tv	A társasági adóról és az osztalékadóról	1996. évi LXXXI. törvény
	A reklámadóhoz kapcsolódó törvények módosításáról	2015. évi LXII. törvény

313 A forgalmazó és a befektetési Alap különadója	Az államháztartás egyensúlyát javító különadóról és járadékról	2006. évi LIX. törvény
Nyomtatványok	15P90	
Bszt	A befektetési vállalkozásokról és az árutőzsdei szolgáltatókról valamint az általuk végezhető tevékenységek szabályairól	2007. évi CXXXVIII. törvény
Tao. tv	A társasági adóról és az osztalékadóról	1996. évi LXXXI. törvény
Kjtv	Az államháztartás egyensúlyát javító különadóról és járadékról	2006. évi LIX. törvény
Kbftv	A kollektív befektetési formákról és kezelőikről, valamint egyes pénzügyi tárgyú törvények módosításáról	2014. évi XVI. törvény
314 Tranzakciós illeték	Pénzügyi tranzakciós illetékről	2012. évi CXVI. törvény
Nyomtatványok	1593	
Bszt.	A befektetési vállalkozásokról és az árutőzsdei szolgáltatókról, valamint az általuk végezhető tevékenységek szabályairól	2007. évi CXXXVIII. törvény
Pft	Pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról	2009. évi LXXXV. törvény
Pti	Pénzügyi tranzakciós illetékről	2012. évi CXVI. törvény
	Az adó- és egyéb közterhekkel kapcsolatos nemzetközi közigazgatási együttműködés egyes szabályairól	2013. évi XXXVII. törvény
315 Hitelintézetek különadója	Az államháztartás egyensúlyát javító különadóról és járadékról	2006. évi LIX. törvény
Nyomtatványok	15P90, 1529EUD	
316 Pénzügyi szervezetek különadója	Az államháztartás egyensúlyát javító különadóról és járadékról	2006. évi LIX. törvény
Nyomtatványok	15P90	
Bszt	A befektetési vállalkozásokról és az árutőzsdei szolgáltatókról valamint az általuk végezhető tevékenységek szabályairól	2007. évi CXXXVIII. törvény
Tao. tv	A társasági adóról és az osztalékadóról	1996. évi LXXXI. törvény
Kjtv	Az államháztartás egyensúlyát javító különadóról és járadékról	2006. évi LIX. törvény
Kbftv	A kollektív befektetési formákról és kezelőikről, valamint egyes pénzügyi tárgyú törvények módosításáról	2014. évi XVI. törvény

339 Környezetterhelési díj	A környezetterhelési díjról	2003. évi LXXXIX. törvény
Nyomtatványok	1550	
Kvt.	A környezet védelmének általános szabályairól	1995. évi LIII. törvény
	Az egyes környezetterhelési díjak visszaigénylésének, a kibocsátott terhelő anyagmennyiség meghatározás módjáról, valamint a díjfizetés áthárításának szabályairól	270/2003. (XII.24) Korm.rendelet
345 Távközlési adó	A távközlési adóról	2012. évi LVI. törvény
Nyomtatványok	1591	
Ehtv.	Elektronikus hírközlésről	2003. évi C. törvény
920 Környezetvédelmi termékdíj	A környezetvédelmi termékdíjról	2011. évi LXXXV. törvény
Nyomtatványok	15KTA, 15KTBEV, 15TKÖRNY, 15TRAKT	
Vhr.	A környezetvédelmi termékdíjról szóló 2011. évi LXXXV. törvény végrehajtásáról	343/2011. (XII.29.) Korm.rendelet
Itv.	Az illetékekről	1990. évi XCIII. törvény
NAV korm.rend.	A Nemzeti Adó- és Vámhivatal szervezetéről és egyes szervek kijelöléséről	273/2010. (XII.9.) Korm.rendelet
Kkr.	A kiemelt adózók kijelöléséről, valamint a legnagyobb adóteljesítménnyel rendelkező adózók körének megállapításáról	4/2012. (II.14.) NGM rendelet
Pp.	A polgári perrendtartásról	1952. évi III. törvény
	A környezetvédelmi termékdíjról szóló 2011. évi LXXXV. törvény módosításáról	2015. évi XXXVIII. törvény
923 NETA	Népegészségügyi termékadó	2011. évi CIII. törvény
Nyomtatványok	15NETA	
Áfa tv.	Az általános forgalmi adóról	2007. évi CXXVII. törvény
Jöt.	A jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól	2003. évi CXXVII. törvény
950 Energiaadó	Az energiaadóról	2003. évi LXXXVIII. törvény
Nyomtatványok	15J03	
Jövedéki adó	Jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól	2003. évi CXXVII. Törvény
Nyomtatványok	BEV_J01, BEV_J02	
Jöt.vhr.	Jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló tv. 2003. évi CXXVII. Tv. Egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról	8/2004. (III.4.) PM. rendelet